

**T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**HELİKOPTER EBEVEYNLERİN ÇOCUKLARININ BENLİK ALGISI
DURUMLARININ KAYGI DÜZEYLERİ ÜZERİNE ETKİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Saadet LAPSEKİLİ UYSAL

**Psikoloji Ana Bilim Dalı
Psikoloji Programı**

Ağustos, 2020

**T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**HELİKOPTER EBEVEYNLERİN ÇOCUKLARININ BENLİK ALGISI
DURUMLARININ KAYGI DÜZEYLERİ ÜZERİNE ETKİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Saadet LAPSEKİLİ UYSAL
(Y1712.273011)**

**Psikoloji Ana Bilim Dalı
Psikoloji Programı**

Tez Danışmanı: Prof. Cebrail KISA

Ağustos, 2020

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Helikopter Ebeveynlerin Çocuklarının Benlik Algısı Durumlarının Kaygı Düzeyleri Üzerine Etkisi” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim. (26/08/2020)

Saadet LAPSEKİLİ UYSAL

ÖNSÖZ

Yüksek lisans tezimin yazım aşamasında desteğini esirgemeyen sayın hocalarıma, yüksek lisans öğrenim sürecimin başlamasında bana cesaret veren, koşulların oluşmasına yardımcı olan, mesleki ve akademik anlamda ihtiyaç duyduğum her zaman benimle değerli fikirlerini paylaşan sevgili Klinik Psikolog Filiz YURTSEVEN'e ve bu süreçte desteğini eksik etmeyen, uzmanlık yolunda beni destekleyen sevgili kurum müdürüm Hıdır KILIÇ'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Bu zorlu süreçte benimle birlikte heyecanlanıp, meraklanan, desteklerini bir an olsun esirgemeyen, olumlu eleştirileri ve teşvikleriyle yanımda olarak sürecin ilerlemesine yardımcı olan ve araştırma sürecime katkı sağlayan değerli arkadaşlarım Merve ARADIR'a, Gözde ÇAVUŞOĞLU'na ve sevgili zümre arkadaşlarım Kübra KANIK'a, Özlem ŞENCAN'a, Merve HASAL'a ve F. Buse BOZ GÜNDOĞDU'ya teşekkürlerimi sunarım.

Her koşulda hep yanımda olan, maddi manevi tüm destek ve fedakârlıklarıyla bugünlere gelmemi sağlayan başta annem Fatma LAPSEKİLİ'ye, babam Mehmet LAPSEKİLİ'ye ve eşim Sercan UYSAL'a sonsuz minnettarım.

Ağustos, 2020

Saadet LAPSEKİLİ UYSAL

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ.....	iv
İÇİNDEKİLER	v
ÇİZELGE LİSTESİ.....	viii
ÖZET.....	xi
ABSTRACT	xii
1. GİRİŞ	1
1.1 Araştırmanın Problemi	2
1.1.1 Alt problemler	2
1.2 Araştırmanın Amacı	3
1.3 Araştırmanın Önemi	4
1.4 Varsayımlar	4
1.5 Sınırlılıklar	4
1.6 Tanımlar	5
2. LİTERATÜR TARAMASI	6
2.1 Aile Kavramı ve Ebeveyn Tutumları	6
2.1.1 Aile kavramı ve işlevi	6
2.1.2 Ebeveyn tutumları ve önemi	7
2.1.2.1 Otoriter ebeveyn tutumu	8
2.1.2.2 Serbest (izin verici) ebeveyn tutumu	9
2.1.2.3 Demokratik ebeveyn tutumu	10
2.1.2.4 İhmalkâr ebeveyn tutumu.....	10
2.1.3 Helikopter ebeveynlik kavramı	11
2.1.4 Helikopter ebeveynlerin özellikleri.....	12
2.1.5 Helikopter ebeveynliğin avantajları ve dezavantajları.....	14
2.1.6 Helikopter ebeveynliğin türleri	16
2.1.6.1 The consumer advocate - Tüketici savunucu tipi helikopter Ebeveynlik	16
2.1.6.2 Fairness or equity advocate - Adalet veya hakkaniyet savunucusu helikopter ebeveynlik	16
2.1.6.3 The vicarious college student – Temsili üniversite öğrencisi	17
2.1.6.4 The toxic parents - Zehirli aile tipi helikopter ebeveynlik	17
2.1.6.5 The safety patrol parent - Devriye tipi helikopter ebeveynlik	17
2.1.7 Helikopter ebeveynlik kavramı ölçekleri	18
2.1.7.1 The helicopter parenting scale / HPS - Helikopter ebeveynlik ölçeği	18
2.1.7.2 The helicopter parenting measure / HPM - Helikopter ebeveynlik önlemi.....	18
2.1.7.3 The helicopter parenting and autonomy supportive behaviors measure - Helikopter ebeveynlik ve özerlik destekleyici davranış ölçüsü.....	19
2.1.7.4 The helicopter parenting instrument / HPI - Helikopter ebeveyn envanteri	19

2.2 Benlik Kavramı ve Benliğin Gelişimi	20
2.2.1 Benlik ve benlik algısı.....	20
2.2.2 Benlik saygısı	23
2.3 Kaygı Kavramı	24
2.3.1 Kaygı kavramının tarihsel gelişimi ve sınıflandırılması	26
2.3.1.1 Psikolojik açıdan kaygı	26
2.3.1.2 Felsefi açıdan kaygı	27
2.3.2 Kaygı kavramına ilişkin kuramsal yaklaşımlar.....	28
2.3.2.1 Psikanalitik kuram & kaygı kavramı.....	28
2.3.2.2 Varoluşçu kuram & kaygı kavramı	30
2.3.2.3 Bilişsel kuram & kaygı kavramı	30
2.3.2.4 Davranışçı kuram & kaygı kavramı	31
3. YÖNTEM.....	32
3.1 Araştırmanın Modeli	32
3.2 Evren ve Örneklem.....	32
3.3 Veri Toplama Araçları	34
3.3.1 Demografik bilgi formu	35
3.3.2 Algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği (AHETÖ).....	35
3.3.3 Çocuklar için benlik algısı profili	36
3.3.4 Çocuklar için durumluk ve sürekli kaygı ölçeği	36
3.3.5 Ölçeklerin çalışmadaki güvenilirliği	36
3.4 Verilerin İstatistiksel Analizi	37
4. BULGULAR	38
4.1 Birinci Alt Probleme (Katılımcıların Benlik Algısı Profilleri İle Demografik Özellikleri Arasında Bir İlişki Var mıdır?) İlişkin Bulgular	38
4.2 İkinci Alt Probleme (Katılımcıların Şuan Nasıl Hissediyorum Anketi İle Demografik Özellikleri Arasında Bir İlişki Var mıdır?) İlişkin Bulgular.....	45
4.3 Üçüncü Alt Probleme (Katılımcıların Genellikle Nasıl Hissediyorum Anketi İle Demografik Özellikleri Arasında Bir İlişki Var mıdır?) İlişkin Bulgular .	52
4.4 Dördüncü Alt Probleme (Katılımcıların Anneleri İçin Algıladıkları Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği Puanları İle Demografik Özellikleri Arasında İlişki Var mıdır?) İlişkin Bulgular	59
4.5 Beşinci Alt Probleme (Katılımcıların Benlik Algısı Durumlarının Kaygı Düzeylerine Etkisi Var mıdır?) İlişkin Bulgular	65
4.6 Altıncı Alt Probleme (Katılımcıların Algıladıkları Helikopter Ebeveyn Tutum Puanları İle Benlik Algıları Arasındaki İlişki Var mıdır?) İlişkin Bulgular	66
4.7 Yedinci Alt Probleme (Katılımcıların Algıladıkları Helikopter Ebeveyn Tutum Puanları İle Kaygı Durumları Arasındaki İlişki Nasıldır?) İlişkin Bulgular	66
4.8 Sekizinci Alt Probleme (Katılımcıların Kaygı Durumları İle Benlik Algıları Arasında İlişki Var mıdır?) İlişkin Bulgular	67
4.9 Dokuzuncu Alt Probleme (Katılımcıların Helikopter Ebeveyn Tutumlarının Kaygı Düzeylerine Etkisi Var mıdır?) İlişkin Bulgular	67
4.10 Onuncu Alt Probleme (Katılımcıların Helikopter Ebeveyn Tutumları İle Benlik Algılarının Kaygı Düzeylerine Etkisi Nedir?) İlişkin Bulgular	67
4.11 On Birinci Alt Probleme (Helikopter Ebeveynlerin Çocuklarının, Benlik Algısı Durumlarının Kaygı Düzeylerine Etkisi Var mıdır?) İlişkin Bulgular..	68
5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	69
5.1 Tartışma ve Sonuç	69
5.2 Öneriler.....	78
KAYNAKLAR	79

EKLER.....	86
ÖZGEÇMİŞ.....	97

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 3.1: Araştırmaya Katılım Gösteren Öğrencilerin Demografik Özellikleri İle İlgili Bulgular (n=157).....	33
Çizelge 3.2: Ölçeklerin Çalışmadaki Güvenirliği Cronbach's Alfa Katsayıları.....	37
Çizelge 4.1: Benlik Algısı Profilleri ile Cinsiyet Arasındaki İlişki.....	38
Çizelge 4.2: Benlik Algısı Profilleri İle Sınıf Seviyeleri Arasındaki İlişki.....	38
Çizelge 4.3: Benlik Algısı Profilleri İle Doğum Sırası Arasındaki İlişki.....	39
Çizelge 4.4: Benlik Algısı Profilleri İle Anne Yaşı Arasındaki İlişki.....	39
Çizelge 4.5: Benlik Algısı Profilleri İle Anne Eğitim Durumu Arasındaki İlişki.....	39
Çizelge 4.6: Benlik Algısı Profilleri İle Anne Çalışma Durumu Arasındaki İlişki... ..	40
Çizelge 4.7: Benlik Algısı Profili İle Anne Meslekleri Arasındaki İlişki.....	40
Çizelge 4.8: Benlik Algısı Profili İle Baba Yaşı Arasındaki İlişki.....	41
Çizelge 4.9: Benlik Algısı Profili İle Baba Eğitim Durumu Arasındaki İlişki.....	41
Çizelge 4.10: Benlik Algısı Profili İle Baba Çalışma Durumu Arasındaki İlişki.....	41
Çizelge 4.11: Benlik Algısı Profili İle Baba Meslekleri Arasındaki İlişki.....	42
Çizelge 4.12: Benlik Algısı Profili İle Aile Medeni Durumu Arasındaki İlişki.....	42
Çizelge 4.13: Benlik Algısı Profili İle Aile Geliri Arasındaki İlişki.....	43
Çizelge 4.14: Benlik Algısı Profili İle Ailede Yaşayan Başka Bireylerin Olma Durumları Arasındaki İlişki.....	43
Çizelge 4.15: Benlik Algısı Profili İle Çocukların Kurs Alma Durumları Arasındaki İlişki.....	43
Çizelge 4.16: Benlik Algısı Profili İle Evde Kronik Rahatsızlığı Olan Birinin Bulunma Durumu Arasındaki İlişki.....	44
Çizelge 4.17: Benlik Algısı Profili İle Psikolojik Destek Alma Durumu Arasındaki İlişki.....	44
Çizelge 4.18: Şuan Nasıl Hissediyorum Anketi ile Cinsiyet Arasındaki İlişki.....	45
Çizelge 4.19: Şuan Nasıl Hissediyorum Anketi İle Sınıf Seviyeleri Arasındaki İlişki.....	45
Çizelge 4.20: Şuan Nasıl Hissediyorum Anketi İle Doğum Sırası Arasındaki İlişki.....	46
Çizelge 4.21: Şuan Nasıl Hissediyorum Anketi İle Anne Yaşı Arasındaki İlişki.....	46
Çizelge 4.22: Şuan Nasıl Hissediyorum Anketi İle Anne Eğitim Durumu Arasındaki İlişki.....	46
Çizelge 4.23: Şuan Nasıl Hissediyorum Anketi İle Anne Çalışma Durumu Arasındaki İlişki.....	47
Çizelge 4.24: Şuan Nasıl Hissediyorum Anketi İle Anne Meslekleri Arasındaki İlişki.....	47
Çizelge 4.25: Şuan Nasıl Hissediyorum Anketi İle Baba Yaşı Arasındaki İlişki.....	48
Çizelge 4.26: Şuan Nasıl Hissediyorum Anketi İle Baba Eğitim Durumu Arasındaki İlişki.....	48
Çizelge 4.27: Şuan Nasıl Hissediyorum Anketi İle Baba Çalışma Durumu Arasındaki İlişki.....	48

Çizelge 4.28: Şuan Nasıl hissediyorum Anketi İle Baba Meslekleri Arasındaki İlişki	49
Çizelge 4.29: Şuan Nasıl Hissediyorum Anketi İle Aile Medeni Durumu Arasındaki İlişki	49
Çizelge 4.30: Şuan Nasıl Hissediyorum Anketi İle Aile Geliri Arasındaki İlişki	50
Çizelge 4.31: Şuan Nasıl Hissediyorum Anketi İle Ailede Yaşayan Başka Bireylerin Olma Durumları Arasındaki İlişki	50
Çizelge 4.32: Şuan Nasıl Hissediyorum Anketi İle Çocukların Kurs Alma Durumları Arasındaki İlişki	50
Çizelge 4.33: Şuan Nasıl Hissediyorum Anketi İle Evde Kronik Rahatsızlığı Olan Birinin Bulunma Durumu Arasındaki İlişki	51
Çizelge 4.34: Şuan Nasıl Hissediyorum Anketi İle Psikolojik Destek Alma Durumu Arasındaki İlişki	51
Çizelge 4.35: Genellikle Nasıl Hissediyorum Anketi ile Cinsiyet Arasındaki İlişki	52
Çizelge 4.36: Genellikle Nasıl Hissediyorum Anketi İle Sınıf Seviyeleri Arasındaki İlişki	52
Çizelge 4.37: Genellikle Nasıl Hissediyorum Anketi İle Doğum Sırası Arasındaki İlişki	53
Çizelge 4.38: Genellikle Nasıl Hissediyorum Anketi İle Anne Yaşı Arasındaki İlişki	53
Çizelge 4.39: Genellikle Nasıl Hissediyorum Anketi İle Anne Eğitim Durumu Arasındaki İlişki	53
Çizelge 4.40: Genellikle Nasıl Hissediyorum Anketi İle Anne Çalışma Durumu Arasındaki İlişki	54
Çizelge 4.41: Genellikle Nasıl Hissediyorum Anketi İle Anne Meslekleri Arasındaki İlişki	54
Çizelge 4.42: Genellikle Nasıl Hissediyorum Anketi İle Baba Yaşı Arasındaki İlişki	54
Çizelge 4.43: Genellikle Nasıl Hissediyorum Anketi İle Baba Eğitim Durumu Arasındaki İlişki	55
Çizelge 4.44: Genellikle Nasıl Hissediyorum Anketi İle Baba Çalışma Durumu Arasındaki İlişki	55
Çizelge 4.45: Genellikle Nasıl Hissediyorum Anketi İle Baba Meslekleri Arasındaki İlişki	56
Çizelge 4.46: Genellikle Nasıl Hissediyorum Anketi İle Aile Medeni Durumu Arasındaki İlişki	56
Çizelge 4.47: Genellikle Nasıl Hissediyorum Anketi İle Aile Geliri Arasındaki İlişki	56
Çizelge 4.48: Genellikle Nasıl Hissediyorum Anketi İle Ailede Yaşayan Başka Bireylerin Olma Durumları Arasındaki İlişki	57
Çizelge 4.49: Genellikle Nasıl Hissediyorum Anketi İle Çocukların Kurs Alma Durumları Arasındaki İlişki	57
Çizelge 4.50: Genellikle Nasıl Hissediyorum Anketi İle Evde Kronik Rahatsızlığı Olan Birinin Bulunma Durumu Arasındaki İlişki	58
Çizelge 4.51: Genellikle Nasıl Hissediyorum Anketi İle Psikolojik Destek Alma Durumu Arasındaki İlişki	58
Çizelge 4.52: A-AHETÖ ile Cinsiyet Arasındaki İlişki	59
Çizelge 4.53: A-AHETÖ İle Sınıf Seviyeleri Arasındaki İlişki	59
Çizelge 4.54: A-AHETÖ İle Doğum Sırası Arasındaki İlişki	59
Çizelge 4.55: A-AHETÖ Anketi İle Anne Yaşı Arasındaki İlişki	60

Çizelge 4.56: A-AHETÖ İle Anne Eğitim Durumu Arasındaki İlişki	60
Çizelge 4.57: A-AHETÖ İle Anne Çalışma Durumu Arasındaki İlişki	61
Çizelge 4.58: A-AHETÖ İle Anne Meslekleri Arasındaki İlişki	61
Çizelge 4.59: A-AHETÖ İle Baba Yaşı Arasındaki İlişki.....	61
Çizelge 4.60: A-AHETÖ İle Baba Eğitim Durumu Arasındaki İlişki.....	62
Çizelge 4.61: A-AHETÖ İle Baba Çalışma Durumu Arasındaki İlişki.....	62
Çizelge 4.62: A-AHETÖ İle Baba Meslekleri Arasındaki İlişki.....	62
Çizelge 4.63: A-AHETÖ İle Aile Medeni Durumu Arasındaki İlişki.....	63
Çizelge 4.64: A-AHETÖ İle Aile Geliri Arasındaki İlişki	63
Çizelge 4.65: A-AHETÖ İle Ailede Yaşayan Başka Bireylerin Olma Durumları Arasındaki İlişki	64
Çizelge 4.66: A-AHETÖ İle Çocukların Kurs Alma Durumları Arasındaki İlişki ...	64
Çizelge 4.67: A-AHETÖ İle Evde Kronik Rahatsızlığı Olan Birinin Bulunma Durumu Arasındaki İlişki	64
Çizelge 4.68: A-AHETÖ İle Psikolojik Destek Alma Durumu Arasındaki İlişki.....	65
Çizelge 4.69: Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutumu Puanları İle Benlik Algıları Arasındaki İlişki	66
Çizelge 4.70: Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutumu Puanları İle Kaygı Durumları Arasındaki İlişki	66
Çizelge 4.71: Kaygı Durumları İle Benlik Algıları Arasındaki İlişki	67

HELİKOPTER EBEVEYNLERİN ÇOCUKLARININ BENLİK ALGISI DURUMLARININ KAYGI DÜZEYLERİ ÜZERİNE ETKİSİ

ÖZET

Toplumun en küçük yapı birimi olan ailenin unsurlarına bakıldığında anne, baba ve çocuklar yer almaktadır.

Ebeveynler çocuklarını yetiştirirken çeşitli tutumlar sergilemektedir. Yeni nesil ebeveyn tutumu olarak bilinen helikopter ebeveyn kavramı yabancı literatürde yeni bir kavram olarak yer almamasına karşın bizim literatürümüzde yok denecek kadar az bir araştırma bulunmaktadır.

Helikopter ebeveynler, çocuklarının her şeyin en iyisine sahip olmaları için çabalamakta ve onların her problemini kendileri çözmektedir. Bu şekilde çocukların problem çözme yetenekleri gelişmemektedir. Helikopter ebeveynlerin çocuklarının benlik algılarının oluşumu ailelerinin onlara her alanda müdahil olmalarından dolayı olumlu veya olumsuz etkilenebilmektedir. Benlik, bireyin kendisini tanımasıdır. Benlik saygısı bireyin kendisini kabul etmesidir. Kaygı ise insanların hayatta karşılarına çıkan problemlerden ötürü duydukları olumsuz hissiyata denilmektedir.

Bu araştırma, helikopter ebeveynlerin çocuklarının benlik algısını durumlarının kaygı düzeyleri üzerine etkisi incelenmek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Bu araştırmanın örneklemini Çanakkale ilinde bulunan İTÜ Vakfı Çanakkale Doğa Koleji ortaokul kademesi 5.Sınıf, 6.Sınıf ve 7.Sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri 2019-2020 eğitim öğretim yılı güz döneminde toplanmıştır.

Araştırmada ölçme aracı olarak, “Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği (AHETÖ)”, “Nasıl Hissediyorum Anketi (Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçekleri)”, “Çocuklar İçin Benlik Algısı Profili” ve araştırmacı tarafından geliştirilen “Demografik Bilgi Formu” kullanılmıştır.

Araştırma bulgularına göre ebeveynleri helikopter ebeveynlik özelliği gösteren katılımcıların, benlik algısı durumları ile kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki gözlenmemiştir. Benlik algısı durumları, kaygı düzeyindeki değişimlerin sadece %3’ünü açıklamaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Aile, Tutum, Helikopter Ebeveynlik, Benlik, Kaygı*

THE EFFECT OF HELICOPTER PARENTS' CHILDREN'S SELF PERCEPTIONS ON ANXIETY LEVELS

ABSTRACT

Looking at the elements of the family, which is the smallest building unit of the society, there are mothers, fathers and children.

Parents display a variety of attitudes while raising their children. Although the concept of helicopter parent, known as the new generation parental attitude, is not included as a new concept in foreign literature, there is almost no research in our literature.

Helicopter parents strive for their children to have the best of everything and solve all their problems by themselves. In this way, children's problem-solving skills cannot develop. The formation of self-perception of children of helicopter parents can be positively or negatively affected by the involvement of their families in all areas. Self is the individual's self-knowledge. Self-esteem is the acceptance of oneself. Anxiety is the negative feeling that people feel because of the problems they encounter in life.

This research was carried out to examine the effect of helicopter parents' children's self-perception on their anxiety levels.

The sample of this study is composed of 5th grade, 6th grade and 7th grade students of the ITU Doğa Schools in Çanakkale. The data of the study were collected in the fall semester of the 2019-2020 academic year.

In the study, "Perceived Helicopter Parent Attitude Scale (AHETÖ)", "How I Feel Questionnaire (State -Trait Anxiety Inventory for Children - STAI-C)", "Self Perception Profile for Children" and "Demographic Information Form" developed by the researcher were used as measurement tools.

According to the findings of the study, a significant relationship was not observed between the self-perception and anxiety levels of the participants whose parents showed helicopter parenting characteristics. Self-perception states explain only 3% of the changes in anxiety level.

Keywords: *Family Attitude Helicopter Parent, Ego, Anxiety*

1. GİRİŞ

Aile, toplumun temel yapıtaşıdır. Ailelerin çocuklarını yetiştirme durumları toplumun gelecekteki yapısını doğrudan etkilemektedir. Geleceğe, şuan ki yetiştirilen çocuklar egemen olacakları için, çocukların en iyi şekilde yetiştirilmeleriyle toplum ileriye daha sağlıklı bir adım atabilecektir. Çocukların yetiştirilme koşulları ise ebeveynlerin çocuklar üzerindeki tutumlarıyla şekillenmektedir. Ağaç yaşken eğilir atasözünden yola çıkılarak ebeveynler çocuklarını daha küçük yaşlardan itibaren en doğru şekilde yetiştirmeleri gerekmektedir.

Çocuklar üzerindeki ebeveyn tutumlarının etkilerine bakıldığında özellikle literatür de yeni ortaya çıkmış bir kavram olan helikopter ebeveynlik tutumunun çocukların gelişimi üzerinde her ebeveynlik tutumunda olduğu gibi ciddi etkileri olduğu görülmektedir. Helikopter ebeveynlik tutumu, çocuklarının iyi bir geleceğe sahip olmasını isteyen ebeveynlerden bazılarının aşırı tutumlar sergilemesiyle ortaya çıkmaktadır. Helikopter ebeveynler, çocuklarının kararlarını kendileri almakta, çocukları üzerinde aşırı bir hâkimiyet kurmaktadır. Ancak helikopter ebeveynlik kavramı henüz Türk literatüründe yeni bir kavram olması sebebiyle bu alanda çok fazla bir çalışma mevcut değildir.

Literatürde gerçekleştirilen araştırmalar ışığında helikopter ebeveynlikle ilgili detaylı bilgilendirme araştırmanın ikinci bölümü olan literatür taraması kısmında ayrıntılı bir şekilde yapılmıştır.

Çalışma da öncelikle birinci bölüm olan bu kısımda araştırmanın problemi, amacı, önemi, varsayımları, sınırlılıkları ve araştırma içerisinde yer alan terimlere dair tanımlar yer almaktadır. İkinci bölümde ise aile kavramı, helikopter ebeveynlik kavramı, benlik algısı ve kaygı kavramlarının detaylı bir şekilde anlatıldığı literatür taraması kısmı bulunmaktadır.

1.1 Araştırmanın Problemi

Bu araştırmanın problemi;

- Helikopter ebeveynlerin çocuklarının benlik algıları üzerinde bir etkisi var mıdır ve varsa bu etkinin çocukların kaygı düzeyleri üzerindeki etkisi nedir?

1.1.1 Alt problemler

Araştırmada belirtilen probleme bağlı olarak yapılan çalışmalar doğrultusunda araştırmanın alt problemleri aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

- Katılımcıların benlik algısı profilleri ile demografik özellikleri arasında bir ilişki var mıdır?
- Katılımcıların şuan da nasıl hissediyorum anketi ile demografik özellikleri arasında bir ilişki var mıdır?
- Katılımcıların genellikle nasıl hissediyorum anketi ile demografik özellikleri arasında bir ilişki var mıdır?
- Katılımcıların anneleri içi algıladıkları helikopter ebeveyn tutum ölçeği puanları ile demografik özellikleri arasında ilişki var mıdır?
- Helikopter ebeveynlerin çocuklarının, benlik algısı durumlarının kaygı düzeylerine etkisi var mıdır?
- Katılımcıların benlik algısı durumlarının kaygı düzeylerine etkisi var mıdır?
- Katılımcıların algıladıkları helikopter ebeveyn tutum puanları ile benlik algıları arasında ilişki var mıdır?
- Katılımcıların algıladıkları helikopter ebeveyn tutum puanları ile kaygı durumları arasındaki ilişki nasıldır?
- Katılımcıların kaygı durumları ile benlik algıları arasında ilişki var mıdır?
- Katılımcıların helikopter ebeveyn tutumlarının kaygı düzeylerine etkisi var mıdır?

- Katılımcıların helikopter ebeveyn tutumları ile benlik algılarının kaygı düzeylerine etkisi nedir? Belirtilen sorular araştırmanın alt problemleri olarak saptanmıştır.

1.2 Araştırmanın Amacı

Araştırmada son yıllarda ortaya çıkan bir kavram olan ve Türkiye’de henüz çok fazla literatür de yer almayan helikopter ebeveyn kavramı üzerine yoğunlaşmıştır. Temel olarak araştırdığımız konu ise helikopter ebeveynlerin çocuklarının benlik algısının kaygı düzeyleri üzerindeki etkisidir. Bunun için öncelikle bu kavramların ortaya çıkma noktası olan ve toplumun temel yapı taşı olarak görülen “aile” kavramı incelenmektedir. Bununla birlikte geçmişten günümüze gelen temel olarak da adlandırabileceğimiz ebeveyn tutumlarının doğuşu ve özellikleri hakkında genel bir bilgilendirme de bulunulmuştur. Daha sonra ise helikopter ebeveynlik kavramının doğuşu, özellikleri, türleri ve avantaj-dezavantajlarının neler olduğu incelenmektedir. Helikopter ebeveynlerin çocuklarının benlik algısının anlaşılabilmesi içinse öncelikle benlik algısının ne olduğu nasıl oluştuğunun bilinmesi gerekmektedir. Bu sebeple araştırma da benlik algısının ne olduğu da incelenerek son olarak kaygı kavramının araştırması yapılmaktadır.

Bu tez çalışmasında gerçekleştirilen araştırmalar yeni nesil ebeveynleri ve yeni tip ebeveynlik modellerini tanımak ve çocukların akademik, psikolojik ve sosyal gelişimleri üzerine pozitif yönde destek olabilmek amacıyla yapılmaktadır. Bilinmektedir ki helikopter ebeveynlik tarzı sadece ABD ve Avrupa’da değil Türkiye’de de oldukça yaygındır. Aynı zamanda bu ebeveynlik tarzının da her ebeveynlik tutumunda olduğu gibi çocuklar üzerinde oldukça geniş kapsamlı bir etkisi söz konusudur. Bu yüzden bu araştırmanın yapılmasındaki esas amaç helikopter ebeveynleri ve yetiştirdikleri çocukların benlik algılarına dair fikir sahibi olarak kaygı süreci üzerindeki etkisini keşfetmek ve eğitim öğretim sürecinde öğretmenlere, öğrencilere ve helikopter ebeveynlere daha bilinçli destek olabilmektir.

1.3 Araştırmanın Önemi

Dünya literatüründe helikopter ebeveyn kavramına ilişkin veri daha yoğunlukta iken Türkiye’de bu konu ile ilgili yeterli araştırmanın henüz yapılmamış olduğu görülmektedir. Bu yüzden yapılan bu araştırma literatüre katkı sağlayacak ve “helikopter ebeveynlik” kavramını araştıran araştırmacılara da yol gösterici olacağı için oldukça önem arz etmektedir.

1.4 Varsayımlar

Gerçekleştirilen araştırmanın varsayımları şu şekilde belirlenmiştir:

- Belirlenen örnekleme 50 öğrencinin 5. Sınıf, 42 öğrencinin 6. Sınıf, 65 öğrencinin 7. Sınıf toplamda 157 ortaokul öğrencisinin evreni temsil ettiği ve örneklemin seçilen araştırma grubunu temsil edebilecek yeterlilikte olduğu,
- Benlik algısı durumunun, Çocuklarda Benlik Algısı Profili ile,
- Kaygı durumunun, Çocuklar İçin Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeği ile,
- Helikopter Ebeveynlik kavramının ise Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutumu Ölçeği ile belirlenebileceği,
- Katılımcıların ölçekleri samimiyet ve dürüstlük çerçevesi içerisinde doğruyu yansıtacak şekilde yanıtlayacağı varsayılmıştır.

1.5 Sınırlılıklar

Gerçekleştirilen araştırmanın sınırlılıkları şu şekilde saptanmıştır:

- Araştırma 2019 yılı Ekim ve Kasım ayları ile sınırlandırılmıştır.
- Araştırma da Çanakkale ilinde bulunan İTÜ Vakfı Çanakkale Doğa Koleji ortaokul kademesindeki 80 kız, 77 erkek toplamda 157 öğrenci ile sınırlı tutulmuştur.
- Araştırma belirlenen örnekleme uygulanan ölçeklerle sınırlıdır.

1.6 Tanımlar

Araştırmanın ilerleyen aşamalarında bu tanımlardan detaylı bir şekilde bahsedilecektir. Ancak araştırma da genel olarak kullanılan terimlerin tanımları şu şekildedir:

- *Tutum:* Bireylerin, diğer insanlarla, durumlarla, nesnelere ya da olaylarla ilgili duygu, düşünce ve davranışlarını olumlu ya da olumsuz bir şekilde düzenlenmesine yardımcı olan ve yönlendiren davranış biçimleridir (Robbins, 1994; Kağıtçıbaşı, 1999; Marshall, 2005).
- *Ebeveyn Tutumu:* Çocuk üzerindeki isteklerini, inançlarını ve beklentilerini gerçekleştirmek adına anne ve baba tarafından uygulanan davranışlar bütünüdür (Mussen, 1984; akt. Yaman, 2018).
- *Helikopter Ebeveyn:* Ebeveynlik tutumlarına alternatif bir model olarak karşımıza çıkan yeni nesil ebeveyn tutumudur. Çocuklarına çok fazla seçme hakkı tanımayan, çocuklarının özgürlüklerini sınırlandıran aşırı ilgili ebeveynler olarak tanımlanmaktadır (Yaşın, 2018).
- *Benlik/ Benlik Algısı:* Rogers'a göre (1961) '*benlik kavramı*' kişinin hem kendisini nasıl gördüğü hem de çevresindeki kişiler tarafından nasıl görüldüğü ile ilgilidir (akt. Özçiçek, 2014). Başka bir kaynaktan ise gelişim süreci içerisinde kişinin kendisine dair edindiği algılayış biçimidir (Kuzgun 1983: 12; Frager and Fadiman 1998: 404- 405).
- *Benlik Saygısı:* Kişinin benlik algısı sonucu ortaya çıkan ve kendisini saygıdeğer, değerli, biricik, başarılı, sevmeye değer olarak veya tam tersi yönde negatif bir şekilde değerlendirmesi olarak açıklanabilir (akt. Saygılı, Kesecioğlu ve Kırıktaş, 2015).
- *Kaygı:* Hayati olarak kendimizi tehlike altında hissettiğimizde, beklentileri karşılama açısından belli bir performans göstermek zorunda olduğumuzda ya da ne olacağına dair bilgimizin olmadığı belirsizlik durumlarında biyolojik olarak bedenimizi harekete geçiren sistemdir (Budak, 2009).

2. LİTERATÜR TARAMASI

Bu bölümde sırasıyla “aile kavramı ve ebeveyn tutumları, benlik kavramı ve benliğin gelişimi ve kaygı kavramı” konu başlıklarına değinilmiştir.

2.1 Aile Kavramı ve Ebeveyn Tutumları

2.1.1 Aile kavramı ve işlevi

Aile, cinsel hayatı toplumsal anlamda düzenleyen, yeni nesillerin devamını sağlamak için yasalarca şekillenen, sosyal açıdan iş birliğine dayanan, sosyal etkileşimleri güçlendiren bir kurumdur. Bireylerin sosyal, psikolojik ve cinsel ihtiyaçlarının karşılanmasında rol alan ve yasalarca onaylanan toplumsal bir yapıdır. (Demir, 2011). Aile, yetişkin eşlerden ve çocuklardan oluşan, birbirine duygusal açıdan bağlanmış, ekonomik, sosyal ve duygusal hak ve sorumlulukları paylaşan bir sosyal sistemi oluşturmaktadır (akt. Evirgen, 2010).

Aile kavramı tarih içinde her toplumda ve her zaman varlığını devam ettiren bir evrenselliğe sahiptir. Ancak içinde bulunduğumuz kültür ve toplum tarafından etkilenmekte ve bu doğrultuda şekillenmektedir. Aile toplumun fonksiyonlarının işlevsel bir şekilde devamını sağlayan bir yapıdır. Aile yapısı gereği aşağıdaki fonksiyonları yerine getirir (Kır, 2011).

- Fizyolojik işlev; fizyolojik İhtiyaçların Karşılanması, Dış Çevreden Gelecek Zararlı Etkilerden Koruma ve Neslin Devamını Sağlama.
- Psikolojik işlev; Sıcak Yuva Oluşturma ve Duygusal Doyum Sağlama, Sevgi İhtiyacını Karşılama, Özsaygıyı Geliştirme.
- Toplumsal işlev; Güvenlik İhtiyacını Sağlama, Sosyalleştirme İhtiyacını Sağlama, Bağlılık İhtiyacını Doyurma, Sosyal Statü Sağlama, Toplumsal Denetim, Eş Seçme ve Yuva Kurma, Huzurlu ve Güvenli Bir Yuva Sağlama.
- Eğitim işlevi; Bireyi Geliştirme İşlevi, Seçme ve Yönelme İşlevi.

- Kültürel işlevi; Milli Kültürü Yaşatma ve Kuşaktan Kuşağa Aktarma.
- Ekonomik işlev; İş Bulma, Meslek Sahibi Olma İşlevi.

Çocuğun gelişiminde ailenin ne denli işlevsel olduğu önemli bir kriterdir. Kendisinden beklenen işlevleri beklendik düzeyde yerine getiren aileler sağlıklı aileler olarak tanımlanırken işlevlerini beklendik düzeyde yerine getiremeyen fonksiyonel olmayan aileler sağlıksız aileler olarak tanımlanır (Bulut, 1993). Horney'e göre çocuğun kişilik gelişiminde temel nokta sağlıklı aile ilişkilerinin kurulabildiği aile ortamıdır. Çocukların büyüme sürecinde gelişimsel açıdan bazı kritik dönemler bulunmaktadır. Çocuk, ancak bu tarz işlevsel ilişkilerin olduğu aile ortamında bu kritik dönemleri sağlıklı olarak atlatır ve toplum içindeki yerini alır (Akt: Geçtan, 1992).

Ailenin işlevlerini sağlıklı bir şekilde yerine getirmesi yüksek oranda aile içi ilişkilerin yapısı ve iletişim biçimine bağlıdır. Sağlıklı aileler, aile içi rollerinin kapsadığı sorumlulukları yerine getirebilmekte, karşılaşılan problemlere karşı uygun yöntemleri kullanabilmekte ve sağlıklı duygusal bir bağ kurabilmektedir. Bu tarz sağlıklı bir aile ortamında yetişmemiş çocukların patolojiye daha yatkın oldukları, bilişsel, duygusal ve davranışsal zorluklar açısından risk grubunu oluşturdukları görülmektedir (Akt: Evirgen, 2010).

Literatürde ailelerin çocuk yetiştirme biçimlerinin aile içi ilişkilerin ve çocukların kişilik gelişiminin özünü oluşturduğu ifade edilmektedir. Ailelerin uyguladığı yöntemlerin çocukların davranışlarının zeminini oluşturduğu bilinmektedir. Baumrind (1971) ve Rohner (2008)'a göre çocukların farklı kişilik özelliklerine sahip olmalarının temelinde farklı aile ve kültür yapılarının neden olduğu farklı anne- baba tutumları yer almaktadır. (Yılmaz, 2000; Yücel, 2013).

2.1.2 Ebeveyn tutumları ve önemi

Çocuğun toplumdaki ve ailedeki yerini ebeveynleri tutumları şekillendirir. İlk özdeşim modelleri olan anne-baba ve onların tutumları çocuğun kişilik özelliklerinin oluşmasında en önemli faktördür.

Çocukların daha iyi nasıl yetiştirileceği konusu tarihte uzmanların üzerinde çalıştığı bir konu olmuştur. 16. Yüzyılda Avrupa'da yayınlanan eserlerde

ebeveyn tutumlarının birbirinden farklılık gösterdiği ifade edilmiştir. Tarih boyunca dönemsel olarak ebeveyn tutumlarının değişiklik gösterebildiği görülmektedir. Literatürde 17. Yüzyıl başlarında izin verici ebeveyn tutumu baskınken dönemin ortalarında çocuklarını daha fazla sınırlayan ebeveyn tutumları görülmüştür. 18. Yüzyıl döneminde tekrar izin verici ebeveyn tutumu görülmeye başlanmış olsa da 19. yüzyılda katı disiplinin ön planda olduğu disiplinli ebeveyn tutumu belirgin hale gelmiştir. 19. yüzyılın ikinci döneminden itibaren eğitimciler bu tutumu doğru bulmadıklarını belirterek çocuklara özgürlük tanınması konusunda ebeveynlere çağrıda bulunmuştur. Kısacası, ebeveyn tutumları konusu zamanın ruhuna uygun olarak değişiklik göstermekte ve günümüzde de değişimi devam etmektedir (Ekşi, 1990).

Araştırmacılar tarafından ebeveyn tutumlarıyla ilgili birçok farklı sınıflandırma yapılmıştır. Bu açıdan Baumrind'in yaptığı sınıflandırma literatürde önemli bir yere sahiptir. Baumrind'e (1966) göre ebeveyn tutumları üç ana sınıflandırmaya ayrılmıştır. Bu üç ana sınıflandırma, demokratik, izin verici ve otoriter ebeveyn tutumlarından oluşmaktadır. Maccoby ve Martin (1983) tarafından Baumrind'in ebeveyn tutumları sınıflandırmasına ilgisiz (ihmalkâr) ebeveynlik dördüncü kategori olarak eklenmiştir (Tunç ve Tezer, 2006; Bee ve Boyd, 2009; Şirin, 2019). Sınıflandırmanın yapılmasına katkı sağlayan değişkenler ise ebeveynlerin çocuklarının yönelttikleri sorulara yanıt verme, çocuklarına karşı duyarlı olma, sıcaklık ve bakım verme düzeyleri, anne-baba-çocuk arasındaki iletişim becerilerinin durumu ve çocuklarından ne düzeyde beklenti içinde olduklarıdır (Bee&Boyd, 2009; Okant, 2018).

Baumrind'in ebeveyn tutumları sınıflandırması şu şekildedir:

2.1.2.1 Otoriter ebeveyn tutumu

Otoriter ebeveynlik tarzı her şeyi çocuklardan beklerken bu süreçte çocukların gerçekleştirecek olan ihtiyaç ve beklentilerine karşı görece kayıtsız kalan bir ebeveyn tutumudur. Bu tarz ebeveynler çocuklarının davranışlarını standardize edebilmek için kurallar koymakta ve bu kuralların çocuklar tarafından uygulanmasını beklemektedir. Bu kuralların belirlenmesinde çocukların bir katkısı olmamakta ve esneklik payı söz konusu değildir. Çocuklarıyla ilişkilerinde mesafe olmasını tercih ederler ve açık iletişim kurma konusunda

tutucu davranırlar. Çocuğun yaptığı hatalara karşı hoşgrl davranmayıp ceza sistemi uygularlar. Otoritenin onayını aldığı sürece çocuğun duygu ve düşünceleri nemliyen otoritenin onaylamadığı duygu ve düşünceler önemsizdir. Bu tarz ebeveyn ortamında bulunan çocuklar zgven açısından zayıf, sürekli kendisini sorgulayan, duygu ve düşüncelerinin hatalı olduğu inancı ile büyürler. Kendilerine dair en büyük yeteneğin otorite kaynağına karşı boyun eğme ve onu memnun etme durumu olduğu düşüncesi vardır. Eğer otorite kaynağını memnun ediyorsa kendisini değerli hissetmektedir. Araştırmalar da göstermektedir ki bu tarz ebeveyn tutumlarının baskın olduğu ailelerde yetişen çocuklar görece daha karamsar, çekingen, korkak ve yeni deneyimlere karşı kayıtsız bir tutum içinde olurlar. Özellikle ergenlik dönemlerinde özgüvenlerinin düşük olduğu ve duygu durumu açısından depresif olabildikleri görülmektedir (Tunç ve Tezer, 2006; Cüceloğlu, 2011; Yavuzer, 2004; şirin, 2019). Aynı zamanda bazı araştırmalar otoriter ebeveynlik tutumunun saldırganlık eylemi ile olumlu yönde ilişkili olduğunu göstermektedir (Tunç ve Tezer, 2006).

2.1.2.2 Serbest (izin verici) ebeveyn tutumu

Bu ebeveyn tutumu çocuklarının ihtiyaçlarına karşı çok fazla duyarlı olurken çocukları üzerinde kural koyma ve kontrolü sağlama konusunda oldukça zayıf kalmaktadır. ocuklarının davranışlarına ve onların taleplerine karşı kabullenici bir yaklaşım sergilerler. Çocuklar anne ve babalarını arzu ve taleplerinin karşılanacağı bir kaynak olarak görmektedir. Bu ebeveynlik tutumunu benimseyen anne-babalar çocuklarının zgr birer birey olmasını istedikleri için bu ebeveynlik tarzını benimsemekte ya da çocukları üzerinde hâkimiyet kurma becerilerinin zayıf olmasından dolayı mecburiyetten bu tutumu sergilemektedir. Bu ebeveynlerin çocukları duygularını, taleplerini erteleme konusunda başarılı değillerdir. Bu sebeple şiddete eğilimli, saldırgan davranışlar sergilemekte ve ani çıkışlarda bulunabilmektedir. Meydana gelen olumsuz durumlara karşı ise sorumluluk almaktan kaçınmaktadırlar. Ev ortamında gerçekleşen bu durumlar ebeveynleri tarafından tolere edilebilirken diğer yetişkinlerle olan ilişkilerinde özellikle de okul döneminde öğretmenleriyle sorunlar yaşanmasına neden olmaktadır. Araştırmalar da göstermektedir ki bu ebeveyn tutumu ile yetişen çocukların akademik başarılarının düşük ve ergenlik dönemlerinde riskli

eylemleri gerçekleştirme durumunun daha yaygın olduğudur (Steinberg vd., 1994; Tunç ve Tezer, 2006; Bee ve Boyd, 2009; Yaşın, 2018; şirin, 2019).

2.1.2.3 Demokratik ebeveyn tutumu

Diğer ebeveynlik tutumlarına kıyasla daha esnek ve olumlu sonuçların grldğu bir ebeveynlik tutumudur. Bu tarz ebeveyn tutumunu benimseyen yetişkinler anne-baba olduklarında olgun insan durumunu çocuklarına net bir Şekilde gösterebilmek isterler. ocuk yetiştirmenin öneminin ve sorumluluğunun farkında olan bu ebeveynler çocukları için uygun aile ortamını sağlamak adına çaba sarf ederler. Koşulsuz sevgi ve güven ortamının oluşturulmasına zen gösterirler. Bunun yanı sıra çocuklarına anlaşılır ve uygulayabilecekleri kurallar koyarlar. Koyulan bu kurallar bütün aile bireyleri tarafından tartişmaya açık ve revize edilebilir kurallardır. Ancak bu durum kontrolün çocuğun ellerinde olması demek değildir. Disiplin tekniklerini doğru bir Şekilde kullanan bu ebeveynler kurallar çerçevesinde gerçekleştirilen olumlu davranişları pekiştirirlerken, doğru görmedikleri davranişları ise katı olmayacak biçimde cezalandırabilirler. Otoriter ve izin verici ebeveyn tutumlarını sergileyen ebeveynlerin çocuklarına kıyasla demokratik ebeveynlerin çocuklarının özsaygılarının yüksek olduğu, anne-babadan gelen taleplere karşı daha fazla duyarlı oldukları, iletişim becerileri gelişmiş, başarı odaklı oldukları ve akademik yaşamları boyunca daha iyi notlar aldıkları gözlenmiştir (Bee ve Boyd, 2009; Cüceloğlu, 2016; şirin, 2019).

2.1.2.4 İhmalkâr ebeveyn tutumu

Baumrind'in ebeveyn tutumlarına Maccoby ve Martin (1983) tarafından dördüncü olarak eklenen ihmalkâr ebeveynlik tutumu diğer tutumlar arasında en olumsuz sonuçların meydana gelmesine sebep olan ebeveyn tutumudur. Bu tutuma sahip anne-babalar çocuklarının temel ihtiyaçları da dâhil olmak üzere fiziksel ve duygusal ihtiyaçlarının karşılanması yönünde bir çaba içerisine girmezler. Yaşamlarının planlamasını çocuklarının beklentilerine ve iyiliğine göre değil de kendi arzularına göre düzenlemektedirler. Bu ebeveynlik yaklaşımını benimseyen anne-babalar ocuk yetiştirme konusunda kendilerini yeteri kadar başarılı görmedikleri için bu tarz ebeveynliği benimsedikleri söylenmektedir. Annenin çocuğuyla güvenli bir bağ kuramamış olması

çocuğunun ileriki dönemlerinde yaşlıları veya yetişkinlerle sağlıklı iletişim kuramamasına sebep olmaktadır. Araştırmalar göstermektedir ki bu ebeveyn tutumu ile yetişen çocukların okul başarılarının düşük ve anti-sosyal zeminlerinin olduğu aynı zamanda cinsel etkinliklere de ergenliğin erken dönemlerinde başladığıdır (Bee ve Boyd, 2009; Şirin, 2019).

2.1.3 Helikopter ebeveynlik kavramı

Helikopter ebeveynlik kavramı ebeveyn tutumlarına alternatif olacak yeni nesil ebeveyn tutumlarından biridir. Helikopter ebeveynlik kavramı ilk kez Psikoterapist Haim Ginott'un "Ebeveynler ve Çocuk" adlı kitabında yer aldığı kimi kaynakta ise 1990 yılında Foster W. Cline, M.D. ve Jim Fay tarafından ortaya atıldığı belirtilmektedir (Padilla-Walker ve Nelson, 2012; İpek, 2014). Bu teriminin ilk çıkış noktası ise bir çocuğun "*annem başımda helikopter gibi dönüyor*" şikâyetiyle başlamış ve Foster W. Cline, M.D. ve JimFay'in (1990) "*Parenting with Love and Logic: Teaching Children Responsibility*" kitabında kullanılmıştır.

Peki, "helikopter ebeveyn" kavramı ile anlatılmak istenen tam olarak nedir? Bu kavramyabancıliteratürde çokta yeni bir kavram olmamasına karşınbizim literatürümüzde yeri oldukça yenidir. Bu yüzden bu araştırmanın merkezinde helikopter ebeveyn algısının yer alma sebebi olarak bu konuda bir adım atmak ve literatürümüzekatkı sağlamaktır.

Kavramın geçmişine bakıldığında özellikle Amerika ve Güney Kore gibi ülkelerde helikopter ebeveyn kavramına dair araştırmalar oldukça yoğunlukta yer almaktadır. Bu araştırmaların ortak bulguları olarak helikopter ebeveynler aşırı korumacı ve çocuklarının tercihlerine, hayatlarına fazlasıyla dahil olan ve akademik olarak çocukları adına karar veren başarı odaklı bir konumda yer almaktadır (Hershatter ve Epstein, 2010; Kwon, Yoo ve Bingham, 2016).

1946-1964 yılları arasında doğan helikopter ebeveyn kuşağı "babyboomers-bebek patlaması" olarak adlandırılmıştır. Çocuklarının hayatlarına kapsayıcı ve kontrolcü bir şekilde yaklaşmaları onların bu şekilde adlandırılmalarına sebep olmuştur. 1980 ve 2000 yılları arasında doğan kişiler ise "milenyum kuşağı" yani "Y kuşağı" olarak adlandırılmaktadır. Helikopter ebeveynlik tarzının yaygın olarak Milenyum kuşağı yani Y kuşağında görüldüğü saptanmıştır. Bu

iki kuşağın özelliklerine bakıldığında babyboomers kuşağının kurallara ve değerlerine sadık, başarıyı hedefleyen, bir amaç için çabalayan, rekabetçi, uyumlu ancak benmerkezci bir yapıya sahip olan ve anne-baba-çocuk ilişkisine önem verdikleri görülmüştür. Y kuşağı'nın ise başarı odaklı, sorgulayan, otoriteye karşı dirençli, kendine güvenen, korumacı ve aile bağlarının kuvvetli olduğu görülür. Dolayısıyla her iki kuşağında özellikleri değerlendirildiğinde, helikopter ebeveynlerin özellikleri ile benzerlik gösterdiği görülmektedir. Çünkü helikopter ebeveynler de başarı odaklı özellikle akademik beklentisi yüksek, aile bağlarına ve değerlerine önem veren ebeveynler oldukları görülmektedir. Çocuklarının kontrolü ve takibi konusunda özellikle teknolojinin gelişmesiyle birlikte sosyal medya ve internetten faydalanmaktadırlar (Duygulu, 2018; Ertuna, 2016).

Ailelerinin bu tutumları benimsemelerindeki sebepler ise yetiştikleri dönemdeki toplumsal yapının önemli etkisi olduğu görülmüştür. O dönemlerde yaşanan savaş ve terör olayları “Dünyanın güvenli bir alan olmadığı” düşüncesinin hakim olmasına ve bu yüzden de ailelerin çocuklarını daha fazla korumak zorunda hissetmelerine neden olmaktadır (Duygulu, 2018).

2.1.4 Helikopter ebeveynlerin özellikleri

Bütün ebeveynlik tutumlarında olduğu gibi helikopter ebeveynlik tutumu da olumlu ya da olumsuz pek çok özelliği içinde barındırmaktadır. Bu ebeveynler babyboomers dediğimiz bebek patlaması kuşağına ait, eğitim seviyeleri yüksek, çocuk sayısının az olduğu ebeveynlerdir (Odenweller vd., 2014; Bradley-Geist ve Olson- Buchanan, 2014).

Bu ebeveynlik tutumunu benimseyen anne babalar daimî olarak aşırı koruyucu, sürekli tavsiye veren ve o tavsiyeleri çocuklarının adına yerine getiren ebeveynlerdir. Aşırı koruyucu tutumlarından dolayı, çocuklarının karar verme süreçlerine fazlasıyla müdahil olan, onları daima kontrol altında tutan ve onların hayatlarına, kararlarına ve kişilik oluşumlarına olması gerekenden fazla dahil olarak bu süreçte çocuklarını kendilerine bağımlı hale getiren bir pozisyonda yer almaktadır. Çocuklarının sorumluluğunda olması gereken pek çok sorumluluğu bu tarz ebeveynlerin sorunsuz bir şekilde kendi sorumluluklarıymış gibi benimsedikleri görülmektedir. Bu durum şu şekilde örneklenebilir:

Çocuklarını evde yalnız bırakmak zorunda kaldıklarında ki bu durum onlar için çok zor bir durumdur, sık sık çocuklarını ararlar; çocuklarının ev ve proje ödevlerini yaparlar, belirli aralıklarla okula giderek materyallerini kontrol ederler ve dolaplarını düzenlerler gibi. Bu tarz aşırı kontrolcü ve aşırı koruyucu eylemlerini çocukları birer yetişkin olana dek sürdürürler. Bu yüzden çocukları birer genç yetişkin olduklarında dahi kendi kararlarını veremezler. Bu durum anne ve babalarıyla olan ilişkilerini de zedeleyecek öfkeli davranışlar sergilemelerine aynı zaman da bilişsel, psikolojik, fiziksel ve sosyal gelişimlerini sağlıklı bir şekilde tamamlayamamalarına neden olur (Ertuna, 2016). Çocukların içinde buldukları gelişim dönemi özellikleri açısından yapması beklenen gelişim görevlerini ve sorumluluklarını üstlenen bu tarz ebeveynler beklenen gelişim dönemi görevlerinin gerçekleşmesini engellemiş oldukları için çocukların sağlıklı bir gelişimsel ilerleme kaydedememelerine sebep olur.

Bunun yanı sıra bu tarz ebeveynlik tutumunu benimsemiş anne babalar çocuklarından yüksek beklentiler içine girmektedir. Bu durum özellikle akademik alanda olmaktadır. Çocuklarının gelecekte hakkında yüksek düzeyde kaygı duyan bu tarz anne babalar çocuklarının ödevlerini kendi ödevleri gibi yapar, tercih edilecek mesleği kendi meslekleri gibi belirler ve çocuklarının sosyal beceriler açısından diğer çocuklardan önde olmasını istedikleri için de çocuklarının ilgi ve yeteneklerini göz önünde bulundurmadan etkinlik, aktivite ve kurs peşinde koştururlar. Bu durumlar sadece ilköğretim döneminde değil üniversite yıllarında ve genç yetişkinlik sürecinde de devam eder. Çocukları düşük not aldığı zaman bu notu kendilerine verilmiş bir not ve kendilerine yapılmış bir haksızlık olarak nitelendirirler ve öğretmenleriyle iletişime geçmek isteyebilirler. Hatta araştırmalar göstermektedir ki bu ebeveynlik tutumunu benimseyen anne babalar çocuklarının başarılı olabilmesi için kopya çekmek, zorbalık yapmak gibi doğru olmayan davranışları önerdikleri görülmektedir (Vinson, 2012). Çocuklarının içinde buldukları arkadaş ortamına ve gittikleri yerlere kadar bilmek, takip etmek isterler. Bu durum çocuklarının sosyal ilişkilerini, kendilik algılarını ve özgüvenlerini negatif yönde etkiler (Duygulu, 2018). Locke, Campbell ve Kavanagh (2012) a göre bu tutumu benimseyen anne babaların bu düzeyde mükemmeliyetçi ve korumacı davranışlar sergilemelerinin

sebebi hayal kırıklığına uğramak istememeleri ve çocuklarının zor duruma düştüklerine şahit olmak istememeleri yer almaktadır (Ertuna, 2006).

Helikopter ebeveyne sahip çocuklar kendi düşüncelerinden ziyade anne babalarının düşüncelerini daha fazla önemsedikleri ve benimsedikleri için kişilik gelişimlerinde birtakım sorunlarla karşılaşabilmektedir.

2.1.5 Helikopter ebeveynliğin avantajları ve dezavantajları

Helikopter ebeveynlik tutumu çok küçük yaşlarda başlayıp üniversite ve hatta yetişkinlik dönemine kadar devam eden bir tutum olduğu için çocuklarının kişilik gelişimleri üzerinde negatif bir etki yaratmaktadır. Çünkü helikopter ebeveynler çocuklarının tecrübeler yoluyla yaşamı öğrenmelerinin, deneyimlemelerinin önüne geçer. Sahip oldukları tüm imkânları çocuklarının önüne sererek hazır bir yaşam sunmaya çalışırlar. Bu durum çocuklarının kendilerine özgü düşünce sistemi yaratmalarına mâni olur. Daha çok başkalarının desteğine ve onayına ihtiyaç duyan, problemlerle baş etme becerileri zayıf, kendilerini özgür bir şekilde ifade edemeyen, endişeli ve gelecek konusunda kaygılı bir şekilde yetişen çocuklar olmalarına neden olur.

LeMoyne ve Buchanan (2011) tarafından Amerika'da 330 üniversite öğrencisinin katılımıyla yapılan araştırmada helikopter ebeveyne sahip çocuklarda anksiyete bozukluğuna, depresyona yatkınlığın ve bu durumlara bağlı ilaç kullanımının diğer ebeveyn tutumlarını benimseyen ailelerin çocuklarına göre çok daha meyilli ve fazla olduğu görülmüştür.

Schiffirin ve arkadaşları (2013) tarafından yapılan araştırma da ise LeMoyne ve Buchanan'ın araştırmasını birçok noktada destekler sonuçlar elde edilmiştir. Bu araştırmaya göre ise helikopter ebeveyne sahip çocukların depresyona meyillerinde yükseklik ve yaşamdan haz alma duygularında ise düşüklük tespit edilmemiştir. Ancak LeMoyne ve Buchanan'ın aksine kaygı seviyelerinde herhangi bir yüksekliğe dair bir bulguya rastlanmamıştır (Dyck, 2015).

Bu konuda yapılan araştırmalar çok fazla olmamasına rağmen yapılan araştırmalar da çeşitlilik göstermektedir. Ancak genel olarak bakıldığında helikopter ebeveynlik tutumunun çocuklar üzerinde negatif bir etki yaratılmasına sebep olmaktadır. Aşırı müdahaleci ve korumacı olmak çocukların özellikle iş hayatına başladıklarında zorlanmalarına, karşılaştıkları problemleri

çözümüne kavuşturma konusunda yetkin olamamalarına neden olmaktadır. Ebeveynlerinin aşırı bağılılığı çocuklarının bağımlılık durumlarını beslemektedir. Bu da ileri ki yaşlarda alkol ve madde kullanımların gündeme gelmesine neden olur (LeMoyne ve Buchanan, 2011; Odenweller vd., 2014).

Görüldüğü üzere helikopter ebeveyn kavramının çocuklara birçok olumsuz etkileri bulunmaktadır. Bu durumun yanı sıra olumlu etkilerine bakıldığında:

Yapılan araştırmalar genel anlamda helikopter ebeveynliğin zararlı bir tutum olduğu sonucuna varılsa da bazı araştırmalarda, helikopter ebeveyn tutumunun çocuğun gelişimine fayda sağlayabileceği sonucuna ulaşılmıştır (Lipka, 2007).

Helikopter ebeveynlik tutumunu benimseyen anne ve babaların, çocuklarıyla ilişkilerinin daha iyi düzeyde olduğu gözlemlenmiştir. Bu ailelerde diğer ailelere kıyasla çocuklar, anne ve babalarıyla daha fazla konuşmakta, kaliteli zaman geçirebilecekleri ortak aktivitelere daha çok özen göstermektedirler ve bu ebeveynlik tutumuyla yetişen çocuklar anne ve babasına daha fazla güven duymaktadır (Howe ve Strauss, 2007).

Helikopter ebeveynlik tutumunun baskıcı, çocuğun üzerine çok düşen ve çocuğun kararlarını ebeveynin aldığı yönde olmasının sonucunda çocuğa olumlu yönleri pek bulunmamaktadır. Ancak helikopter ebeveyn tutumu sergilenen ailelerde ebeveynler tutucu bireyler oldukları için çocuklarıyla daha sıkı bir aile bağına sahip olmaktadır. Bu anne babalar çocuklarının başarılı olmaları için her yola başvurabilecekleri için çocukları akademik alanda daha fazla başarı sağlamaktadır. Ancak iş hayatında ve toplumsal yaşamda bu tutum çocuklar için olumsuz etkilerin doğmasına neden olmaktadır.

Helikopter ebeveyn tutumu sergileyen bireylerin çocukları sosyal aktivitelerde daha ön planda bulunmakta ve sosyal becerileri daha fazla gelişim göstermektedir. Ayrıca bazı araştırmalarda bu tarz ebeveynlik tutumunu benimseyen ailelerin çocuklarının bağımlılık durumları beslenmekte dese de bazı araştırmalara göre bu bireylerin çocuklarında görülen alkol kullanım oranı diğerlerinden daha düşük seviyelerde bulunduğu da belirtilmektedir (El Nokali vd., 2010: 990) Bu tarz ikircikli durumların netliğe kavuşması için helikopter ebeveynlik kavramına dair daha fazla araştırma yapılmalı ve boylamsal çalışmalara ağırlık verilmesi gerekmektedir.

Helikopter ebeveynlik tutumunun avantajları ve dezavantajları için yapılan çalışmaların sonucunda da avantajların çok kısıtlı bir düzeyde olduğu, ancak dezavantajlarının oldukça fazla yer aldığı görülmektedir (Reed vd., 2016).

2.1.6 Helikopter ebeveynliğin türleri

Somers ve Settle (2010) tarafından ABD’de 190 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilmiş nitel çalışmalar kapsamında yapılan araştırmada helikopter ebeveynliğe dair beş temel türden bahsedilmiştir (akt. Dyck, 2015). Bu türler şu şekildedir:

2.1.6.1 The consumer advocate - Tüketici savunucu tipi helikopter Ebeveynlik

Tüketici savunması tipi helikopter ebeveynlerde çocukları için çok fazla harcama yapmaları durumu görülmektedir. Bu aileler çocuklarına ne kadar fazla harcama yaparlarsa o kadar iyi bir geleceğe ulaşacaklarını düşünmektedir. Bu ailelere göre eğitim kurumları ticari mekânlar gibi görülmekte ve para vererek bu kurumlardan çocukları için en iyi eğitim verilmesini istemektedir. Çocukları ve kendileri adına fayda sağlayacağını düşündükleri her şeyi okul yönetiminden talep ederler. Eğer istediklerini elde edemezlerse tehdit ederek tüketici adaleti isteyen konumuna geçerler. Çocukları için eşit muamele görmek isterler ancak bu eşitlikten kastettikleri durum çocuklarının daha iyi daha önde olması durumudur. Bu aileler çocuklarının okulda yerleştirildikleri sınıflara kadar karışmakta ve beğendikleri öğrencilerin olduğu bir sınıfa alınmaları konusunda baskılar kurmaktadır (akt. Dyck, 20105).

2.1.6.2 Fairness or equity advocate - Adalet veya hakkaniyet savunucusu helikopter ebeveynlik

Bu tip aileler her zaman çocuklarının haklı olduklarını savunmakta ve çocuklarının kötü durumlardan kurtulmaları için kendilerini yüksek mevkilerde gibi göstermektedir. Bu tip ebeveynler çocuklarının diğer çocuklardan daha özel olduğunu ve çocukları için her zaman adalet, eşitlik istemektedir. Bu tip aileler genellikle kanunları iyi bilmektedir. Herhangi bir haksız duruma uğradıklarında ise kurumları ve kişileri şikâyet etmekle, davaya başvurmakla tehdit etmektedir (akt. Dyck, 20105).

2.1.6.3 The vicarious college student – Temsili üniversite öğrencisi

Bu tip ebeveynlere bakıldığında çocuklarının üniversite hayatının her alanında yer alan ebeveynler oldukları görülmektedir. Bu ebeveynler çocuklarının üniversitede katıldıkları her etkinlikte, her aktivite de yer almak veya çocuklarının yanında bulunmak istemektedir. Şehir dışında üniversite okuyan öğrenciler için ise çocuklarının yanına taşınma durumu söz konusu olmaktadır. Bu ailelere bakıldığında ebeveynler çocuklarıyla birlikte o üniversitede okuyormuş gibi görünmektedir. Kampüste gerçekleştirilen her etkinliğe katılmaya özen gösterirler. Kendi üniversite günlerine dair bir özlem söz konusudur (akt. Dyck, 20105).

2.1.6.4 The toxic parents - Zehirli aile tipi helikopter ebeveynlik

Bu aileler helikopter ebeveynlik türleri arasında en zararlı olanları olarak görülmektedir. Psikolojik açıdan bazı problemlerinin var olduğu söylenebilir. Çocuklarının güvenilmez ve kötü tecrübelerle açık olduğunu düşünürler. Bu yüzden çocuklarının üzerinde hâkimiyet kurabilmek ve çocuklarının adına karar alabilmek için çocuklarına sürekli kötü davranmakta ve onları örselemektedir. Bu tarz ebeveynler çocuklarına böyle davranarak çocuklarının kendi kararlarına uyacaklarını ve onların yönlendiricisi olacaklarını düşünmektedir. Çocukları adına onların yaşamını yaşamaya çalışırlar (akt. Dyck, 20105).

2.1.6.5 The safety patrol parent - Devriye tipi helikopter ebeveynlik

Bu tip ebeveynler çocuklarının her alanda güvenliğini sağlamanın en ön planda olduğunu düşünen ailelerdir. Çocuklarının güvende olmalarıyla ilgili genel olarak endişelidirler. Bu tip aileler öğrenim görülen eğitim kurumunun binasının dahi her türlü güvenlik tehdidine karşı korumalı olması gerektiğini düşünmekte ve her zaman ulaşabilecekleri bir yöneticinin telefon numarasını almaktadır. Üniversitelerde yaşanan olumsuzluklar ve üniversitelere yönelik yapılan saldırıları göz önünde bulundurdukları için gerçek korkulara sahiptirler. Bu yüzden uygun karşılanmayacak davranışlarla hareket edebilirler. Aşırı koruyucu, aşırı gergin ve aşırı zorlayıcı ebeveynler olarak tanımlanabilir (akt. Dyck, 2015).

2.1.7 Helikopter ebeveynlik kavramı ölçekleri

Batı literatürüne bakıldığında helikopter ebeveynlerin dört tip ölçekle davranışlarının ölçülebildiği görülmektedir. Bu ölçekler şu şekildedir:

- The Helicopter Parenting Scale / HPS - Helikopter Ebeveynlik Ölçeği,
- The Helicopter Parenting Measure / HPM -Helikopter Ebeveynlik Önlemi,
- The Helicopter Parenting and Autonomy Supportive Behaviors Measure - Helikopter Ebeveynlik ve Özerlik Destekleyici Davranış Ölçüsü,
- The Helicopter Parenting Instrument / HPI- Helikopter Ebeveyn Envanteri.

2.1.7.1 The helicopter parenting scale / HPS - Helikopter ebeveynlik ölçeği

Bu ölçek türü 2011 yılında Terri LeMoyne ve Tom Buchanan tarafından geliştirilmiştir. Bu ölçek incelendiğinde ise beşli likert tarzında yedi maddeden meydana geldiği görülmektedir. 0.77'lik bir cronbachs alfa katsayısı bulunmaktadır. Bu ölçeği Türkiye'ye getiren kişi Zihniye Okray olmuştur. Türkiye'ye getirildikten sonra üniversite öğrencileri üzerinde test uygulanmıştır. Testi üniversite öğrencilerine uygulayan Okray, 399 öğrenciyi çalışmaya dâhil etmiştir. Bu testin sonucunda cronbachs alfa katsayısı ise 0.71 olarak sonuç vermiştir (Dyck, 2015; Okray, 2016).

2.1.7.2 The helicopter parenting measure / HPM - Helikopter ebeveynlik önlemi

Bu ölçek türü 2012 yılında Padilla-Walker ve Nelson tarafından geliştirildi. Geliştirilme sebebi olarak ise yetişkinlik döneminde ortaya çıkan psikolojik kontrol, davranışsal kontrol ve helikopter ebeveynlik tutumu arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktadır. Ebeveynler ve çocukları için helikopter ebeveynlik tutumu, psikolojik ve davranışsal kontrol olarak üç ayrı kategoride yanıtlanması gereken sorulardan oluşmaktadır. Helikopter ebeveyn tutumu ve davranışsal kontrol birden beşe kadar puanlanırken, psikolojik kontrol soruları birden üçe kadar puanlanmaktadır (Dyck, 2015).

2.1.7.3 The helicopter parenting and autonomy supportive behaviors measure - Helikopter ebeveynlik ve özerlik destekleyici davranış ölçüsü

2013 yılında Schiffrin ve arkadaşları tarafından geliştirilen ölçek başlangıçta 27 maddeden oluşurken zamanla 15 maddeye düşürülerek son halini almıştır. Üniversite öğrencilerinin annelerinin mevcut davranışlarını değerlendirmeleri için tasarlanmış bir ölçektir. 7’li likert tipli bir ölçek olarak tasarlanmıştır.

2.1.7.4 The helicopter parenting instrument / HPI - Helikopter ebeveyn envanteri

Odenweller, Booth-Butterfield ve Weber, Terri LeMoyne’nin geliştirdiği Helicopter Parent Scale isimli ölçeği yetersiz görmüştür. Bu yüzden 2014 yılında The Helicopter Parenting Instrument adını verdikleri yeni bir ölçek oluşturmuşlardır. Bu testin içeriğine bakıldığında ise 7’li likert tarzında ve 15 maddeden oluştuğu görülmektedir. Bu ölçeğin sonucuna bakıldığında 0.77 cronbachs alfa katsayısı çıktığı görülmektedir. Bu ölçeği Türkiye’ye getiren ve uyarlayan kişi Emine Ertuna’dır. Bu ölçek üniversite öğrencilerine uygulanmıştır. Ölçeğin Türkiye testinin sonuçlarına bakıldığında 0.77 cronbachs alfa katsayısı ile önceki sonuçla aynı boyutta olduğu görülmektedir (Dyck, 2015; Ertuna, 2016).

Algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği (AHETÖ)

Hasan Yılmaz tarafından Türk kültürünü baz alınarak hazırlanmış olan bir ölçektir. Böyle bir ölçeğin hazırlanış amacı olarak yeni nesil ebeveyn tutumlarını saptamak ve eğitim alanında kullanılabilecek yeni bir ölçeğin bulunmasını sağlamaktır. Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği’nin çalışma grubu belirlenirken gelişim dönemleri baz alınmış olup 4 farklı yaş grubu üzerinde gerekli incelemeler yapılmıştır. Ölçeğin uyum geçerliğini sınamak amacıyla 2 farklı ölçekten yararlanılmıştır. Bu ölçeklerden ilki, 2016 yılında Çelik ve Öziş tarafından geliştirilen “Ebeveyn İlişki Tutumu Algısı Ölçeği”dir. İkinci ölçek ise 1991 yılında Lamborn ve arkadaşları tarafından geliştirilmiş olan “Anne Baba Tutum Ölçeği”dir. Yapılan bu çalışmalar sonucunda anne ve baba olarak 2 farklı değerlendirme kısmı bulunan toplamda 21 madde ve etik ve ahlaki konularda helikopterlik, akademik/okul yaşamı konularında helikopterlik, temel güven ve yaşam becerileri konusunda

helikopterlik, duygusal-kişisel yaşam alanında helikopterlik gibi dört alt boyuttan oluşan, geçerlik, güvenilirliği saptanmış AHETÖ oluşturulmuştur (Yılmaz, 2018).

2.2 Benlik Kavramı ve Benliğin Gelişimi

Bir süreliğine, hayatımıza, yetişkinlerin bakımına ve desteğine bağımlı olarak dünyaya geliriz. Beslenme, öz bakım, güvende olmak gibi temel yaşamsal ihtiyaçlarımız bize bakım veren kişilerce sağlanır. Ancak büyüyüp olgunlaştıkça, hazır bulunuşluk açısından sahip olmamız gereken öz yeterliliği elde ettikçe özgürleşmek ve uçmak isteriz. Bu süreç boyunca da kendimize dair yeteneklerimizi, sınırlılıklarımızı, duygularımızı, düşünce biçimimizi, kişisel özelliklerimizi kısacası kendimizi keşfetmeye başlarız. Kendimizi keşfetme sürecinin önemli bir parçası ise diğerini gözlemleyerek onun sınırlarını ve özelliklerini keşfetmeyi de içine alır. Büyüme sürecinde kendimizi tanımaya başladıkça, farkındalık ve iç görü kazandıkça “benlik” dediğimiz kavramın içi dolmaya başlar ve zamanla benliğimiz hayatımızın dümenini eline alıp, yaşamımıza yön verir.

Benlik, kısaca bahsedilmeye çalışılan öneminden dolayı birçok uzmanın üzerine düşündüğü, tartıştığı ve çeşitli araştırmalar yaptığı bir konu olmuştur. Benlik kavramı için önemli olduğu bilinen pek çok terim bulunmaktadır. Konu ile ilgili daha detaylı bilgi bir sonraki başlık olan “Benlik ve Benlik Algısı”, ve “Benlik Saygısı” başlıkları altında açıklanacaktır.

2.2.1 Benlik ve benlik algısı

Benlik kavramı, William James tarafından ortaya atılmış olup yüzyılı aşkın süredir üzerine pek çok araştırmaların ve tartışmaların gerçekleştiği psikoloji terimidir. William James, benlik kavramına ilişkin önemli bilgiler elde etmiş ve elde ettiği bu bilgileri ‘Psikolojinin İlkeleri’ (1952) adlı yapıtında paylaşmıştır. Ona göre insanın temel eğilimi kendini sorgulamak ve bu süreçte kendine dair gerekli bilgileri edinerek belli bir donanım sağlamaktır. Özellikle “Ben kimim? Yapabildiğim en iyi beceri nedir? Ben ne olabilirim” gibi benliğini arama, algılama ve algıladıklarını yorumlama süreciyle varlığını koruma eğilimindedir. James’e göre benlik kavramı, toplumu oluşturan maddi ve manevi tüm öğeleri

kapsayan, bireyin bu süreçte gördüğü, öğrendiği, bildiği ve düşündüğü şeylerin tamamıdır (Eryılmaz, 2008; Özen ve Gülaçtı, 2010).

Benlik, bireyin kendisini algılama, yorumlama biçimi olarak tanımlanabilir. Bireyin kendisini tanımlaması, bu tanımlamaya göre sahip olduğu kimliği hakkında, nasıl bir inanca ve ne tür yeteneklere sahip olduğu konularında bilgi sahibi olması yani kendisini bilmesi, tanınmasıdır (Freedman vd., 1993). Benlik sadece insanın kendisini anlamlandırmasıyla kalmayıp yaşamını sürdürdüğü dünyayı ve çevreyi de anlamlandırması sonucunda oluşan bir kavramdır. Bireyin yaşamın her alanında kendisinin farkında olması durumudur. Bireyin kendisinin farkında olması ve kendisini değerlendirebilmesi durumu zihinsel bir olgu olduğu için benliğin bu yönü bilişsel ve bilinçli bir durum olduğunu da ortaya koymaktadır.

Erikson'a (1968) göre benlik, psikolojik stres ve çatışmanın kaynağıdır ve gelişimi anne karnındaki bebeğin gelişimine benzemektedir. Bunu ise şu şekilde açıklamaktadır: Bir bebeğin gelişimi anne karnından itibaren başlar ve onun için hayati önem taşıyan organları doğum öncesi dönemde belli bir süre içerisinde oluşur. Benlik gelişimi de belirli bir süreç içerisinde çeşitli aşamalardan geçerek meydana gelir (Erden ve Akman,2005: 88).

Benlik kavramı, Lakof ve Johnson'a (1980) göre sosyal bir üründür. Bunun sebebi ise insanın sosyal bir varlık oluşudur. Bu oluşun sonucunda çeşitli sosyal etkileşimlerde bulunur ve böylelikle insan, benlik gelişimini zenginleştirir. Bu özellik açısından benlik ve kişilik birbirlerinden ayrılmaktadır. Çünkü kişilik, sosyal ortamlardan çok fazla etkilenmez, sabitken; benlik, gelişimi için sosyal etkileşimlere muhtaçtır (Kağıtçıbaşı, 2000).

Rogers'a göre ise benlik kavramı, kişinin hem kendisine dair algılama biçimini hem de çevresindeki diğer kişiler tarafından nasıl algılandığına, nasıl görüldüğüne dair elde ettiği bilgilerin düzenlenmiş bütünlüğüdür (akt. Yanbastı, 1990; akt. Özçiçek, 2014). William James gibi Rogers'ta benlik kavramı üzerine epey yoğunlaşmış ve bu konu hakkında temel olarak baz alınabilecek çeşitli araştırmalar gerçekleştirmiştir. Bu yüzden ki benlik kavramının tek bir terim ile açıklanamayacağını düşünen Rogers, "gerçek benlik" ve "ideal benlik" terimlerini ortaya atmıştır.

“Gerçek benlik” kavramı kişinin kendisini nasıl algıladığı, “ideal benlik” kavramı ise kişinin olmak istediği veya olması gerektiğine inandığı özellikleri tanımlamaktadır (akt. Özçiçek, 2014). İdeal benlik ve gerçek benlik arasındaki farklılıkların artmasının kişinin benlik saygısını olumsuz yönde etkilediği saptanmıştır. Bu durum kişinin benliğinden uzaklaşmasına ve çeşitli psikolojik bir probleme sürüklenmesine neden olabilir. Bu yüzden ideal benlik ve gerçek benliğin arasındaki bağın kuvvetlenmesi ve ikisinin gelişiminin beraber ilerlemesinin sağlanmasıyla birey, benliğini daha rahat algılayabilmekte ve benlik saygısını geliştirebilmektedir.

İdeal benlik ve gerçek benlik arasındaki farka bakıldığında ideal benlik, bireyin ne olmak istediği, nasıl bir kişi olmak istediğinin yanıtıyla ilgili bir durumdur. Birey olmak istediği kişi ve kendisinde bulundurmak istediği özelliklere göre ideal benlik tasarımını oluşturmaktadır. Ancak gerçek benlik, bireyin ne ve kim olduğudur. Rogers, ideal benlik ve gerçek benliğin uyumunun sağlanması için iki durumdan söz etmektedir. Bunlar; ideal benliğin gerçek benlikten yüksek bir konumda bulunması ve gerçek benliğin ideal benliğe ulaşması ya da ideal benliğin gerçek benlikten daha düşük bir konumda bulunması ve gerçek benliğin ideal benliğe kolayca erişebilmesi şeklinde görülmektedir. Böylece bireyin, ideal benliği ve gerçek benliği arasındaki uyumunun sağlanmasıyla benlik gelişimi olumlu bir şekilde desteklenecektir. Eğer ideal benlik ve gerçek benlik arasındaki uyum sağlanamaz ise bireyin kendini kabul etmesi zorlaşacaktır (Cevher ve Buluş, 2007).

Kişinin yaşantısı ve çevresi bireyin kendisine dair oluşturacağı benlik kavramını ve benlik saygısını etkilerken diğer yandan da oluşan benlik, kişinin yaşantısını ve içinde bulunacağı çevreyi etkilemektedir. Bu etkileşim sonucunda birey çevresini daha iyi bir şekilde algılar, kendisinin toplumda sahip olduğu konumu bilir ve bu duruma göre çevresini, yaşantısını ve kendisini değerlendirir. Kişi bu süreçlerden geçerken içinde bulunduğu çevredeki kişilerden etkilenecek benliğini oluşturmakta ve zenginleştirmektedir. Bu durum insanların hayatlarını şekillendirmelerine bir ön ayak olmaktadır. Bu yüzden ki benlik, çeşitli yaşantıların birleştirilmesinin bir sonucudur (Akkoyun, 2007).

2.2.2 Benlik saygısı

Benlik kavramı “Ben kimim?” sorusuna yanıt ararken, benlik saygısı da “Ben nasıl biriyim?” sorusuna yanıt aramaktadır. Biri daha çok bilişsel düzeyde fikir beyan ederken bir diğeri daha çok duygu ve hoşnutluk beyan etmektedir. Kişinin kendisini değerli görüp görmemesi, görüyorsa ne derece değerli gördüğü, onaylanma ve reddedilme beklentilerinin bir sonucu veya kendi değerlendirmesi sonucunda kendisinden memnun olup olmamasıdır (akt. Saygılı, Kesecioğlu ve Kırıktaş, 2015). Türkçe’de “kendilik saygısı”, “öz değerlilik duygusu” ve “öz saygı” olarak ifade edilirken (Dilmaç ve Ekşi, 2008), Rosenberg (1965) tarafından “benlik saygısı”, bireyin kendisine yönelik geliştirdiği olumlu ya da olumsuz düşüncelerdir (akt. Ertaş, 2016). Kişinin kendisine dair bir değerlendirmesi söz konusu olduğu için sübjektif bir kavramdır. Pozitif ya da negatif olabilir. Bunun nasıl olacağına dair temel oluşumlarsa kişinin benliğini oluşturan, gelişmesine ve zenginleşmesine katkı sağlayan fiziksel, psikolojik ve çevresel faktörlerdir. Çünkü genel olarak bakıldığında her birey kendisinden memnun olmak ister. Bu yüzden kendisine dair daha pozitif bir benlik saygısı geliştirme çabasıdır.

Sullivan’a (2013) göre erken çocukluk dönemi benlik saygısının gelişimi üzerinde önemli bir paya sahiptir. Ona göre erken çocukluk döneminde ebeveynlerin çocuklarına karşı yaklaşımları, çocukların “iyi ben” ve “kötü ben” kavramlarının oluşmasına neden olmaktadır. Çocuklar ve ebeveynleri arasında olumlu ilişkilerin var olması çocukların “iyi ben” algısının gelişmesine destek olurken temelde özgüven açısından da beslenmesine yardımcı olur. Ancak ebeveynlerin çocuklarına karşı cezalandırıcı, sevgisini esirgeyen, ihmalkâr davranışlar sergilediği durumda ise bu durum olumsuz ilişkilerin gelişmesine ve çocukta “kötü ben” kavramının oluşmasına neden olacaktır (Çam, Engin ve Uğuryol, 2017). Bu algı ile yetişen çocuklar kendine ve çevresine karşı güven problemi yaşayan, içe dönük çocuklar olarak yetişecektir.

Yörükoğlu’na göre ise ergenlik dönemi benlik saygısı için kritik bir dönem olarak görülmektedir. Bu gelişim döneminde bulunan çocuklar sosyal, psikolojik ve fiziksel olarak çok fazla uyarıcı aldıkları için hızlı bir gelişim göstermektedir. Bu yüzden benlik saygısı üzerinde çok fazla zedelenme veya onore olma durumu söz konusudur. Bu dönemde ergen birey kendisine uygun

kimlik arayışı içerisinde bu yüzden benlik algısı ve saygısı konusunda dalgalanmalar olabilir (Yörükoğlu, 2019).

Yavuzer (2004), sosyo-ekonomik durum, kültürel seviye, ebeveynlerin meslekleri, eğitim düzeyleri, benimsedikleri ebeveyn tutumu, çocuklarına karşı olan ilgileri, anne babanın birbirleriyle olan iletişimi, geçmiş yaşantılar, öğretmenin tutum ve yaklaşımı, kardeş sayısı, doğum sırası ve akademik başarı gibi değişkenlerin çocukların benlik saygıları üzerinde önemli birer belirleyici olduklarını belirtmiştir. Ancak genel olarak bakıldığında benlik saygısının olumlu bir şekilde gelişmesi için özellikle aile içi iletişimin kalitesi, koşulsuz sevgi ve şefkat temel rol oynamaktadır. Çocuğa sevgi dolu, anlayışla ve her ne olursa olsun sevgiye ve saygıya layık olduğu hissettirilmelidir. Özellikle Sullivan'ında dediği gibi erken çocukluk döneminde bu temel bileşenlerin sağlanması çocuğun benlik saygısının olumlu yönde gelişmesine destek sağlayacaktır. Aksi halde özgüveni zayıf, içe dönük, huzursuz, gergin, agresif tutumları bulunan çocuklar yetişecektir. Aynı zamanda yapılan araştırmalar göstermektedir ki çocukluk döneminde elde edilmiş davranışlar ve benlik saygısı bireylerin yetişkinlik dönemine geldiğinde de sahip oldukları tutum, alışkanlık, kişilik yapısı ve görüşlerini büyük oranda etkilemektedir (Yavuzer, 2004; Ertaş, 2016; akt. Cüceloğlu, 2011).

2.3 Kaygı Kavramı

Türk Dil Kurumu'na göre kaygı, çoğunlukla nedeni bilinmeyen ve her an bir şey olacakmış düşüncesiyle ortaya çıkan gerginlik, huzursuzluk hissidir. Batılı kaynaklarda anksiyete olarak belirtilen ve psikoloji sözlüğüne göre kaygı, bir tehlikenin, şanssızlık korkusunun ya da gerçekleşme hissini yarattığı sıkıntı, endişedir (Budak, 2009). Bunun sonucunda solunumun hızlanması, kalp atışlarının artması gibi fizyolojik bazı belirtiler gerçekleşir. Kaygı duygusu yaşam sürecinde sadece belli dönemlerde değil her zaman ortaya çıkabilecek olan bir duygudur (Kaplan vd. 2007; Koçak 2007). Kaygı, bireyin karşılaştığı bir zorlukta, tehlikeli bir durumda, geleceğe dair endişesinde veya çevreden ya da kendisinden kaynaklı ortaya çıkan bir problemle oluşmaktadır. Kaygının ortaya çıkmasıyla birlikte birey, iç dünyasında kötü bir şey olacak hissine kapılmaktadır (Yığıtoğlu, 2009).

Kaygının bir başka tanımına bakıldığında ise kaygı; bir kimsenin herhangi bir olumsuz durumla karşı karşıya kalması sonucunda ortaya çıkan bedensel, duygusal ve zihinsel tepkilerdir. Bir başka tanımda ise kaygının beklenmekte olan olumsuz durum sırasında ortaya çıkan korku duygusu olarak yer almaktadır (Yenilmez ve Özbey, 2006). Ancak korku ve kaygı birbirine karıştırılmamalıdır. Korku, kaynağı bilinen belirli bir tehlike karşısında ortaya çıkan, kısa süreli heyecansal bir tepki iken kaygı kaynağı belli olmayan ve insan zihninin belirsizliğe karşı ortaya sunduğu daha uzun süreli bir tepkidir. Örneğin; bir sokaktan geçerken bir köpeğin sizi koşturması o an köpektan korkmanıza sebep olurken bir başka zaman aynı sokaktan geçecekken ya köpek oradaysa ve beni tekrar koşturursa fikri kaygılanmanıza sebep olur.

Kaygılanma esnasında insan kendisini bir dış tehdit altında hissetmektedir. İstenmeyen, olumsuz veya birey için yaşanmaması gereken bir olayın yaşanacağı hissi insanın endişelenmeye başlamasına sebep olur. Bu endişe insanda psikolojik bir etki olarak kaygının oluşmasını sağlamaktadır. Kaygı esnasında insan bu durumdan derhal kurtulmanın yollarını aramaktadır. Ayrıca kaygı durumu insanda bir alarm niteliği taşımaktadır. Sağlıklı yönetilebildiğinden bireyler üzerinde pek çok avantajı vardır.

Yapılan araştırmalara bakıldığında ise benlik saygısını etkileyen değişkenler gibi kaygı durumunu da etkileyen bazı değişkenler mevcuttur: Ebeveyn tutumları, yaş, cinsiyet, akademik başarı, sosyo ekonomik durum, kardeş sayısı, ebeveynlerin meslekleri ve eğitim durumu gibi. Yaş değişkeni ele alındığında küçük yaş grubundaki çocukların büyük yaş grubundaki çocuklara göre kaygı düzeylerinin daha düşük, kız çocuklarının kaygı düzeylerinin ise erkek çocuklarının kaygı düzeylerine kıyasla daha yüksek olduğu saptanmıştır. Ayrıca araştırmalar göstermektedir ki ebeveyn tutumları da çocukların kaygıları üzerinde oldukça etkilidir. Özellikle annenin aşırı kontrolcü bir tutum sergilemesi ve yoğun bir kaygıya sahip olması, çocuklarının da kaygı düzeylerinin ortak olmasına sebep olduğu belirlenmiştir. Yine sosyoekonomik durumun yüksek, anne babanın eğitim durumlarının ileri seviyede olması ve memuriyet gibi mesleklere sahip olmaları da çocuklarının kaygı düzeylerinin sosyoekonomik durumu düşük, anne babanın eğitim seviyesinin alt seviyelerde ve işçi, çiftçi ve esnaf olanlara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Ayrıca

kardeş sayısı arttıkça da kaygı seviyesinin arttığı görülmüştür (Yenilmez ve Özbey, 2006).

2.3.1 Kaygı kavramının tarihsel gelişimi ve sınıflandırılması

Kaygı, her insanın mutlaka yaşadığı temel duygulardan biridir. Tarihsel süreçteki gelişimi ele alındığında pek çok araştırmacının ve filozofun dikkatini çeken üzerine çeşitli araştırmalar gerçekleştirdiği, fikirler ortaya sunduğu hem felsefi hem de psikoloji terimi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kaygı, kişinin kendisine yönelik bir tehdit hissetmesi durumunda ruhsal olarak kendisini gergin, çözümsüz ve güçsüz hissetmesi durumu; belirsizliğe karşı hissedilen endişe ya da dünyanın anlamsızlığının farkına varılması ve henüz tam olamamışlığın getirdiği hissiyat olarak tanımlanabilir. Kaygı kavramı, psikolojik açıdan kaygı ve felsefi açıdan kaygı olmak üzere şu şekilde incelenebilir:

2.3.1.1 Psikolojik açıdan kaygı

Kaygının psikoloji alanındaki doğuşu kimi kaynakta 1900'lü yılların başları olarak görülse de bu kavramın ilk olarak Freud tarafından 1894 yılında "anksiyete nevrozu" olarak anıldığı da belirtilmektedir (akt. Spielberger, 1972; Erdoğan, 2015). Freud'un kaygıyı bir "anksiyete nevrozu" olarak tanımlamasının sebebi ise kaygı hakkındaki görüşlerini ilk olarak nevroitik hastalar üzerinde gerçekleştirdiği incelemeler sonucunda elde etmesidir. Freud'a göre kaygı, egonun bir işlevidir ve bunu 1926 yılında yayımladığı "Ketlenmeler, Belirtiler ve Anksiyete" isimli makalesinde belirtmiştir (akt. Geçtan, 2012). Kaygı kavramı Psikanalitik yaklaşımda sadece Freud'un ele aldığı bir konu olmamıştır. Bu kuramı benimseyen ve Freud'dan sonra gelen kişiler tarafından da ele alınmış, kaygı kavramının kapsamı genişletilerek devam etmiştir (Manav, 2011; İnanç ve Yerlikaya, 2012).

1970'li yıllara gelindiğinde As Lewis kaygı kavramına ilişkin bazı açıklamalarda bulunmuştur. Ona göre kaygı kavramının, gelecekle ilgili endişeleri barındıran nahoş bir durum ve bu durum sonucunda kişinin kendisini mutsuz, tedirgin ve huzursuz hissetmesi halidir. Kişi kaygı durumunu yaşamaya başladığında ise çeşitli fiziksel yakınmalarının olduğunu ileri sürmüştür (Karlı, 2019).

Adler'e göre kaygının sebebi aşağılık hissi ve üstünlük çabasıdır; Otto Rank'a göre anneden ayrılma korkusudur ki bunun temeli bireyin doğum sürecine dayanmaktadır; Jung'a göre kaygı kişinin atalarından gelen mantık dışı düşüncelerin gün yüzüne çıkmasına dair duyduğu endişedir; Horney'e göre ise tehlike durumuna karşı geliştirilen bir tepkidir. Horney, kaygı kavramını açıklarken korku ve kaygı kavramının benzerliklerine dikkat çekmeye çalışır. Freud'da bu iki kavramının birbirinden farklı olduğunu söyler (Geçtan, 2012, Manav, 2018; Akkapulu, 2018). Bu durumu Cüceloğlu' da İnsan ve Davranışı (2011) adlı kitabında şu şekilde açıklamaktadır: Korku ve kaygı kavramları arasında önemli farklılıklar vardır. Bu farklılıklar kaynak, şiddet ve süredir. Korkunun kaynağını bilebilirken kaygının kaynağını bilemediğimizi, korkunun kaygıdan daha şiddetli olduğunu ve korkunun kısa süre içerisinde son bulabileceğini ancak kaygının daha uzun süreli olduğunu söylemiştir. Ayrıca Cüceloğlu'na göre kaygı (2011), pek çok heyecanı içinde barındırabilir. Mutsuzluk, yetersizlik, korku, endişe, başarısızlık duygusu, yargılanma endişesi gibi (Cüceloğlu, 2011).

2.3.1.2 Felsefi açıdan kaygı

Felsefi açıdan ele alınan kaygı kavramının psikolojik açıdan ele alınan kaygıdan tamamen bağımsız olduğu söylenemez. Yukarıda belirtildiği gibi psikolojik açıdan kaygı, belirsizliğe karşı duyulan endişe iken felsefi açıdan da varoluşsal tamamlanamamışlığın getirdiği belirsizliğe karşı duyulan endişe şeklinde tanımlanabilir.

Felsefe sözlüğüne göre kaygı, insanın var olma bilincine sahip olması ve kendisine gelmesi için gerekli olan ve hiçlik durumundan kurtulmasına yardımcı olan durumdur (Güçlü, Uzun, Uzun ve Yolsal, 2008).

Psikolojik açıdan kaygı kavramını ele alan ilk akım Psikanalitik yaklaşım ve ilk kuramcı Freud iken felsefi açıdan kaygı kavramını ele alan ilk yaklaşım ise "Varoluşsal Yaklaşım" ve ilk filozof Soren Kierkegaard olmuştur. Kierkegaard'a göre kaygı, özgürlük, yasak, günah ve umutsuzluk ile açıklanmaktadır. İnsan özgürlüğü elde etmek için çeşitli fırsatlar yakalar ve o fırsatları gerçekleştirir. Gerçekleştirmeden önce hissettiği o andaki duygu ise kaygıdır. Ona göre kaygı insan için olumlu, iyi bir durumdur. Çünkü insan

geleceğin belirsizliğini kaygı ile keşfeder ve varoluşunu kaygı ile gerçekleştirir (Sayar, 2003; Manav, 2011). Ayrıca Kierkegaard'da Freud gibi korku ve kaygı kavramının birbirinden farklı olduğunu belirtmiştir. Ona göre de korkunun ortaya çıkması için bir sebep, neden varken kaygı için aynı şey söylenemez. Kaygı, bir hiçlik durumunu ifade eder ve bu yüzden de kontrol altına alınması mümkün değildir (Manav, 2011).

Martin Heidegger ise kaygıyı dünyaya fırlatılmış olan insanın ölüm karşısında hissettiği duygu, Sartre ise insanın gerçekleştirdiklerinin sorumluluğunun kendisine ait olduğunun farkına varması ve ortaya çıkan sonuç karşısında hissettiği duygu şeklinde tanımlamıştır (Manav, 2011).

Kaygı, hem psikolojik açıdan hem de felsefi açıdan ele alınan, pek çok araştırmacı ve filozof tarafından tanımlanan bir kavram olmuştur. Her iki açıdan değerlendirildiğinde ortak noktaları olsa da süreç içerisinde katkı sağlayan insanlar tarafından zenginleşerek ilerleme kaydetmiştir. Bu zenginliği daha detaylı görebilmek içinse psikolojik açıdan kaygı kavramına ilişkin kuramsal yaklaşımlar aşağıdaki başlıkta tanımlanacaktır.

2.3.2 Kaygı kavramına ilişkin kuramsal yaklaşımlar

Kaygı kavramı; gerçekleştirilen bu çalışmanın kuramsal yaklaşım kısmında şu şekilde açıklanmıştır: Psikanalitik Kuram, Varoluşçu Kuram, Bilişsel Kuram ve Davranışçı Kuram.

2.3.2.1 Psikanalitik kuram & kaygı kavramı

Kaygı kavramını ele alan ilk kişi olan Freud, bu kavramı ilk olarak 1894 yılında "anksiyete nevrozu" olarak tanımlanmıştır (akt. Spielberger, 1972). Bu şekilde tanımlamasının sebebi ise kaygı hakkındaki görüşlerini ilk olarak nevroitik hastalar üzerinde gerçekleştirdiği incelemeler sonucunda elde etmesidir. Freud'a göre kaygı, Ego'nun tehditlere karşı verdiği bir tepkidir. Ona göre Ego'nun görevi oldukça güçtür. Çünkü Ego, bir taraftan İd'in isteklerini yerine getirmeye çalışırken diğer taraftan da Süperego'nun kısıtlamalarına uymaya çalışır. Bu durum Ego'nun görevini rahatlıkla yerine getirmesine mani olur ve sonucunda kişi kaygı ile tepki verir (İnanç ve Yerlikaya, 2012). Freud meslek hayatı boyunca kaygı ile ilgili görüşlerini çok defa revize etmiş olmasına rağmen son olarak üç tip kaygının varlığı üzerinde durmuştur. Bunlar; *gerçeklik* ya da

gerçekçi kaygı, nevrotik kaygı ve ahlaki, moral ya da bir diğer ismiyle suçluluk kaygısıdır. Özellikle nevrotik kaygı ve ahlaki kaygı üzerine çok fazla yoğunlaşmıştır. Bunun sebebi olarak ise kişilerde çok fazla bilinç alanına odaklanmamış olmasıdır. Çünkü bu her iki kaygı türü de kişinin bilinçaltında yer alan varlığından haberdar olmadığımız kaygı türleridir. Daha detaylı inceleyecek olursak şu şekilde açıklanabilir:

- Gerçeklik Kaygısı: Kaynağı belli olan nesnel bir kaygıdır. Gerçek dünyada algılanan bir tehdit sonucunda veya yaşanan bir tehlike karşısında ortaya çıkan kaygı türüdür. Duygusal olarak tepki vermemize neden olur. Kaynağı belli olduğu için ona karşı önlem almak mümkündür. Böylelikle bu kaygının süreci diğer kaygı türlerine göre daha rahat yönetilebilir. Örneğin, bir hayvan tarafından saldırıya uğradığımızda, bir trafik kazası geçirdiğimizde, bizim için çok önemli bir sınava gireceğimiz zaman hissettiğimiz kaygı gerçeklik kaygısıdır.
- Nevrotik Kaygı: Kaynağından habersiz olunan kaygı türüdür. Ego'nun İd'in toplum tarafından kolaylıkla kabul edilemeyecek dürtülerini kontrol edemez hale gelmesi sonucunda ortaya çıkmaktadır. Savunma mekanizmalarının harekete geçmesine neden olan kaygıdır. Daha çok çocukluk dönemindeki cezalandırmalarla ilişkili olduğu belirtilmektedir. Bu yüzden ki yetişkinlik döneminde de cezalandırma eyleminin olabileceği zamanlarda gün yüzüne çıkmaktadır. Daha çok cezalandırma korkusu olarak da tanımlanabilir. Örneğin; bir kişinin aklını yitireceği yönündeki korkuları gibi.
- Ahlaki (Moral & Suçluluk) Kaygı: İd ve Süperego'nun çatışma içine girmesi sonucunda ortaya çıkar. Toplum tarafından kabul gören ahlaki kuralların İd'in dürtüleri tarafından ihlal edilmesinin sonucunda kişi suçluluk duygusu duyar. Kişinin yaşanan bu durumdan dolayı kendi vicdanından korkması, kendisini sorgulaması ve cezalandırılacağından korkma durumudur (Crosby, 1976; Geçtan, 2012; Burger, 2006; İnanç ve Yerlikaya, 2012).

Bir başka Psikanalitik kuramcılardan olan Otto Rank'a göre ise kaygı, ilk olarak kişinin doğumuyla birlikte var olmaktadır. Çünkü kişi koşulları rahat olan bir

ortamdan koşulları daha çok çaba gerektiren bir ortama geçmektedir. Bu yüzden kişi ilk kaygısının izlerini tüm hayatı boyunca yaşamaktadır (Geçtan, 2012) Sullivan ise kaygının kendi kuramı için bir yapı taşı olduğunu ve kişinin çevresiyle iyi ilişkiler kurmasıyla kaygının üstesinden gelebileceğini belirtmiştir (akt. Burger, 2006). Horney'e göre ise kaygının kültürel özelliklerle dürtülerin çatışması sonucunda ortaya çıktığını ve zihinsel bir tehlikeye karşı verilen tepki olduğunu belirtmiştir (Burger, 2006; Manav, 2011).

2.3.2.2 Varoluşçu kuram & kaygı kavramı

Varoluşsal yaklaşıma göre kaygı, yaşamın boşuna, hiçbir anlam ifade etmeyen ve belirsiz olduğu düşüncesiyle kişinin hem kendisine hem de çevresine karşı yabancılaşması sonucunda hissettiği duygudur (Budak, 2009: 774). Kişi burada kendi varlığıyla birlikte içinde bulunduğu durumda yok olabileceğinden endişe eder. Kendi sınırlılıklarının farkına varır. Bu durumda onun kaygılanmasına sebep olur. Rollo May'e göre ise kaygı (1996), kişinin varlığını doğrudan tehdit eden durumlarda veya kişinin var oluşu için mutlak var olması gerektiğine inandığı değerlerin zarar göreceğine inandığı durumlarda ortaya çıkar. Ona göre kaygının kaynağı ise kişinin varolma ve varolmama tehdidinden kaynaklanmaktadır (akt. İnanç ve Yerlikaya, 2012). May'e göre kaygı ikiye ayrılmaktadır. Bunlar: Normal Kaygı ve Nevrotik Kaygıdır.

- Normal Kaygı: Kişinin bilinç düzeyinde yer alan, herhangi bir savunma mekanizması içermeyen ve var olan tehditle alakalı, yüzleşilebilen kaygıdır.
- Nevrotik Kaygı: Herhangi bir tehditle ilişkili olmayan, bastırma ve içsel çatışmaları içinde barındıran kaygıdır. Mevcut değerler üzerinde herhangi bir tartışmanın, araştırmanın olmadan hemen kabul gördüğü, dogmalara dönüşmesi sonucunda ortaya çıkar (İnanç ve Yerlikaya, 2012).

2.3.2.3 Bilişsel kuram & kaygı kavramı

Kişileri yüksek kaygı ve düşük kaygı düzeyine sahip olmak üzere ikiye ayırmıştır. Yüksek kaygı seviyesine sahip olan kişilerin düşük kaygı düzeyine sahip olan bireylere göre uzun süreli hafızalarında mutsuzluk veren olayları daha çok kaydettiğini ve üzerine düşündükleri belirtilmiştir. Bu yüzden bu

kişiler bilişsel olarak daha çok hata yapmaktadır ve sonucunda da diğer kişilere göre daha yüksek kaygı seviyesine sahip olmaktadır (Gözel, 2019).

2.3.2.4 Davranışçı kuram & kaygı kavramı

Davranışçı kuram, kaygıyı öğrenilmiş bir durum olarak ifade eder. Kaygının temelinde çocukluktan itibaren tecrübe ettiğimiz tehlikeli durumlar ya da sosyal öğrenme ve model alma yoluyla ebeveynlerimizin verdiği bizlerin görerek öğrendiği tepkiler yer almaktadır. Mowrer'in klasik koşullanma ile edimsel koşullanmayı birleştirdiği iki faktör yaklaşımına göre kaygı, klasik koşullanma ile başlar, edimsel koşullanma ile devam eder (Ulu, 2019).

3. YÖNTEM

Üçüncü bölüm olan yöntem kısmında araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları ve verilerin analizine ilişkin bilgiler verilmiştir.

3.1 Araştırmanın Modeli

Helikopter ebeveynlerin çocuklarının benlik algısı durumlarının kaygı düzeyleri üzerindeki etkisini araştıran bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama (korelasyon) modeli kullanılmıştır. Bu model, iki veya daha fazla değişken arasında meydana gelen farklılaşmanın ve bu farklılaşmanın derecesini belirleyen bir modeldir (Karasar, 2014). Araştırmanın belirlenen amacı doğrultusunda helikopter ebeveyn tutumunun, benlik algısı ve kaygı durumlarının bazı değişkenler arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı araştırılmıştır.

3.2 Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın örneklem grubu Çanakkale ilinde bulunan özel bir okulun ortaokul kademesi 5. Sınıf, 6. Sınıf ve 7. Sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Toplamda 157 ortaokul öğrencisinin katılım gösterdiği çalışmanın sınıf bazlı sayısal verileri şu şekildedir; toplamda 50, 5. Sınıf öğrencisinin 27'si kız, 23'ü erkek; 42, 6. Sınıf öğrencisinin 22'si kız, 20'si erkek ve 65, 7. Sınıf öğrencisinin 31'i kız, 34'ü erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri 2019-2020 eğitim öğretim yılı güz dönemi Ekim- Kasım aylarında toplanmıştır.

Araştırmaya destek olan öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin yüzdeler ve frekans dağılımları aşağıdaki 3.1. çizelgede belirtilmiştir.

Çizelge 3.1: Araştırmaya Katılım Gösteren Öğrencilerin Demografik Özellikleri İle İlgili Bulgular (n=157)

Özellik	Sayı (n)	%
Cinsiyet		
Kadın	80	51,0
Erkek	77	49,0
Sınıf		
5. Sınıf	50	31,8
6. Sınıf	42	26,8
7. Sınıf	65	41,4
Doğum Sırası		
1	109	69,4
2	43	27,4
3+	5	3,2
Anne Yaş		
25-30 Yaş	3	1,9
31-35 Yaş	20	12,7
36-40 Yaş	69	43,9
40-45 Yaş	54	34,4
45 Yaş Üstü	11	7,0
Anne Eğitim Durumu		
İlkokul	4	2,5
Ortaokul	8	5,1
Lise	39	24,8
Lisans ve Üzeri	106	67,5
Anne İş Durumu		
Evet	93	59,2
Hayır	64	40,8
Anne Meslek Grubu		
Çalışmıyor	36	22,9
Sağlık Personeli	22	14,0
Eğitim Personeli	23	14,6
Mühendis	12	7,6
Diğer	64	40,8
Baba Yaş		
25-30 Yaş	0	0
31-35 Yaş	6	3,8
36-40 Yaş	43	27,4
40-45 Yaş	70	44,6
45 Yaş Üstü	38	24,2
Baba Eğitim Durumu		
İlkokul	4	0,6
Ortaokul	8	3,8
Lise	24	15,3
Lisans ve Üzeri	126	80,3

Çizelge 3.1:(devamı) Araştırmaya Katılım Gösteren Öğrencilerin Demografik Özellikleri İle İlgili Bulgular (n=157)

Baba İş Durumu		
Evet	148	94,3
Hayır	9	5,7
Baba Meslek Durumu		
Çalışmıyor	1	0,6
Sağlık Personeli	20	12,7
Eğitim Personeli	8	5,1
Mühendis	27	17,2
Diğer	101	64,3
Medeni Durum		
Anne-Baba Birlikte	137	87,3
Anne-Baba Ayrı	18	11,5
Anne veya Baba Vefat	2	1,3
Aile Gelir Durumu		
3000 TL Altı	8	5,1
3000-4000 TL Arası	7	4,5
4001 TL ve Üzeri	142	90,4
Çekirdek Aile Harici Evde Yaşayan		
Evet		
Hayır	14	8,9
	143	91,1
Gidilen Kurs Sayısı (Çocuklar İçin)		
Kurs Almadı		
1 Kurs	8	5,1
2 Kurs	13	8,3
3 Kurs ve Üzeri	22	14,0
	114	72,6
Ailede Kronik Rahatsızlık Durumu		
Evet	26	16,6
Hayır	131	83,4
Psikolojik Destek Alma Durumu		
Evet		
Hayır	19	12,1
	138	87,9

3.3 Veri Toplama Araçları

Araştırmanın gerçekleştirilebilmesi için “Demografik Bilgi Formu”, “Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği (AHETÖ)”, “Çocuklar İçin Benlik Algısı Profili”, “Çocuklar İçin Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeği” veri toplama aracı olarak kullanılmıştır.

3.3.1 Demografik bilgi formu

Araştırmacı tarafından hazırlanmış olan bu form katılımcılar tarafından doldurulmuştur. Çalışmada elde edilen veriler sadece araştırma için kullanılacak olup, başka herhangi bir amaçla kullanılmayacak ve paylaşılmayacaktır. Bu önemli bilgi hem öğrenci velileri hem de çalışmaya katılan tüm öğrencilerle paylaşılmıştır. Bu form kapsamında katılımcılara yaş, cinsiyet, sınıf düzeyi, kardeş sayısı, doğum sırası, ebeveynlerin yaşları, eğitim düzeyleri, meslekleri, medeni durumları, aylık gelirleri, çalışma durumları, aile üyeleri dışında evde yaşayan başka birilerinin olma durumu (büyük ebeveyn gibi), çocuğun bu güne kadar almış olduğu kurs sayısı, evde kronik rahatsızlığı bulunan birinin bulunma durumu, psikolojik destek alma durumu soruları yer almaktadır.

3.3.2 Algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği (AHETÖ)

Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutumu Ölçeği, Hasan Yılmaz tarafından 2018 yılında geliştirilmiştir. Çeşitli geçerlilik güvenirlik aşamalarından geçmiş olup bu süreçte iki farklı ölçek tarafından sınanmıştır. Anne ve baba olarak iki farklı şekilde kategorize edilmiş olan testin son kullanılabilir hali 21 madde ve dört alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar şu şekildedir; etik ve ahlaki konularda helikopterlik, akademik/okul yaşamı konularında helikopterlik, temel güven ve yaşam becerileri konusunda helikopterlik ve duygusal-kişisel yaşam alanında helikopterlik şeklindedir. 5., 9., 12., 16., 21. maddeler etik ve ahlaki konularda helikopterlik, 4. 8., 11., 15., 20. maddeler akademik/okul yaşamı konularında helikopterlik, 1., 3., 6., 13., 17., 18. maddeler temel güven ve yaşam becerileri konusunda helikopterlik, 2., 7., 10., 14. Ve 19. maddeler ise duygusal-kişisel yaşam alanında helikopterlik alt boyutlarını değerlendirmektedir. Araştırmanın örneklemi 13-45 yaş grubu arasında bulunan 2020 katılımdan oluşmaktadır. Elde edilen veriler üzerinde DFA, AFA ve iç tutarlık katsayıları hesaplanmış ve uyum geçerliliği sınanmak için korelasyon katsayıları bulunmuştur. Ölçeğin uyum endeksleri sonucuna göre anne kısmına ait sonuçlar; $\chi^2/sd= 10,05$, RMSEA=0,07, SRMR=0,054, CFI=0,95, NFI=0,94, NNFI= 0,94, GFI=0,91, AGFI=0,90; baba kısmına ait sonuçlar; $\chi^2/sd=5,51$, RMSEA=0,050, SRMR=0,045, CFI=0,96, NFI=0,95, NNFI=0,95, GFI=0,95, AGFI=0,94 şeklinde hesaplanmıştır. .85 ve .83 şeklinde de iç tutarlık katsayıları elde edilerek, araştırmacılar, çocuk gelişimi uzmanları ve eğitimciler tarafından

helikopter ebeveynlik tutumlarını saptayabilir sonucuna varılmıştır (Yılmaz, 2019).

3.3.3 Çocuklar için benlik algısı profili

Orijinal dili İngilizce olan ve Harter (1985) tarafından geliştirilen Çocuklar İçin Benlik Algısı Profili'nin Türkçeye uyarlanması, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları Şekercioğlu tarafından yapılmıştır. 5.-8. Sınıf öğrencileri için uyarlanması yapılmış olup gerçekleştirilen veri analizleri sonucunda ÇİBAP'ın Türk kültürü için uygun olduğu, geçerlik ve güvenirliğinin yüksek olduğu sonuçları elde edilmiştir (Şekercioğlu, 2009).

3.3.4 Çocuklar için durumluk ve sürekli kaygı ölçeği

Orijinal ismi “State-Trait Anxiety Inventory for Children – STAI-C” dir. Spielberg (1973) tarafından tasarlanan ölçeğin Türkçeye uyarlanması, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları 1995 yılında Şeniz Özusta tarafından yapılmıştır. Durumluk kaygı ölçeği ve sürekli kaygı ölçeği olmak üzere iki ayrı bölümden oluşmaktadır. Her iki bölümde de 20'ser soru bulunmaktadır. Likert tipli bir ölçektir. Her madde belirtinin şiddetine göre 1, 2 ya da 3 olarak puanlanmaktadır. Sürekli Kaygı Ölçeği; bireyin genellikle kendisini nasıl hissettiğini sorgularken, Durumluk Kaygı Ölçeği ise bireyin şu anda, bu dakika da kendisini nasıl hissettiğini sorgulamaktadır (Özusta, 1995).

3.3.5 Ölçeklerin çalışmadaki güvenirliği

Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeğinin, Çocuklar İçin Benlik Algısı Profilinin ve Çocuklar İçin Durumluk Ve Sürekli Kaygı Ölçeklerinin çalışmadaki güvenirliği tutarlılığı saptanmak için Cronbach's Alfa katsayıları hesaplanmıştır. Sonuçlar aşağıdaki çizelge 3.2 de belirtilmiştir:

Çizelge 3.2: Ölçeklerin Çalışmadaki Güvenirliği Cronbach's Alfa Katsayıları

Ölçekler	Cronbach's Alfa Katsayısı	Madde Sayısı
Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği-Anne	0,832	21
Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği-Baba	0,822	21
Çocuklar İçin Benlik Algısı Profili	0,913	36
Çocuklar İçin Durumluk Kaygı Ölçeği	0,852	20
Çocuklar İçin Sürekli Kaygı Ölçeği	0,861	20

3.4 Verilerin İstatistiksel Analizi

Araştırma da elde edilen verilerin analizinde SPSS 21 istatistik paket programından yararlanılmıştır. Gerçekleştirilen analizler şu şekildedir:

- Frekans
- Yüzde
- t testi
- One Way ANOVA testi
- Basit Doğrusal Regresyon Analizi
- Kruskal-Wallis H Testi
- Mann-Whitney U Testi
- Tukey HSD Testi

4. BULGULAR

4.1 Birinci Alt Probleme (Katılımcıların Benlik Algısı Profilleri İle Demografik Özellikleri Arasında Bir İlişki Var Mıdır?) İlişkin Bulgular

Çizelge 4.1: Benlik Algısı Profilleri ile Cinsiyet Arasındaki İlişki

Gruplar	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
Kadın	77	110,75	19,22	152	-0,162	0,871
Erkek	77	111,22	16,45			

Katılımcıların cinsiyete göre benlik algısı profilleri puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan ilişkisiz örneklem için t testinde, cinsiyet değişkenini kadın olarak işaretleyen katılımcıların benlik algısı profili ortalama puanları ($\bar{x}= 110,75$) ile cinsiyet değişkenini erkek olarak işaretleyen katılımcıların benlik algısı profili ortalama puanları ($\bar{x}= 111,22$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir [$t(152) = -0,162, p>0,05$].

Çizelge 4.2: Benlik Algısı Profilleri İle Sınıf Seviyeleri Arasındaki İlişki

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	1398,425	2	699,218	2,236	0,110	-
Gruplar İçi	47225,539	151	312,752			
Toplam	48623,974	153				

Katılımcıların sınıf düzeylerine göre benlik algısı profil puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan One-Way ANOVA testinde, sınıfını 5. Sınıf olarak işaretleyen katılımcıların benlik algısı profil ortalama puanları ($\bar{x}_5= 114,94$), sınıfını 6. Sınıf olarak işaretleyen katılımcıların benlik algısı profil ortalama puanları ($\bar{x}_6= 111,31$), sınıfını 7. Sınıf olarak işaretleyen katılımcıların benlik algısı profil ortalama puanları ($\bar{x}_7= 107,81$) arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(2-153)} = 2,236, p>0,05$].

Çizelge 4.3: Benlik Algısı Profilleri İle Doğum Sırası Arasındaki İlişki

Gruplar	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
1	107	111,17	16,72	152	0,190	0,850
2 ve üzeri	47	110,58	20,32			

Katılımcıların doğum sırasına göre benlik algısı profilleri puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan ilişkisiz örneklem için t testinde, doğum sırası değişkenini 1 olarak işaretleyen katılımcıların benlik algısı profili ortalama puanları ($\bar{x}= 111,17$) ile doğum sırası değişkenini 2 ve üzeri olarak işaretleyen katılımcıların benlik algısı profili ortalama puanları ($\bar{x}= 110,58$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir [$t(152) = 0,190$, $p>0,05$].

Çizelge 4.4: Benlik Algısı Profilleri İle Anne Yaşı Arasındaki İlişki

Gruplar	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
40 Yaş Altı	90	112,21	18,17	152	1,011	0,314
40 Yaş ve Üzeri	64	109,27	17,32			

Katılımcıların anne yaşlarına göre benlik algısı profilleri puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan ilişkisiz örneklem için t testinde, anne yaş değişkenini 40 yaş altı olarak işaretleyen katılımcıların benlik algısı profili ortalama puanları ($\bar{x}= 112,21$) ile anne yaş değişkenini 40 yaş ve üzeri olarak işaretleyen katılımcıların benlik algısı profili ortalama puanları ($\bar{x}= 109,27$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir [$t(152) = 1,011$, $p>0,05$].

Çizelge 4.5: Benlik Algısı Profilleri İle Anne Eğitim Durumu Arasındaki İlişki

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p	Anlamlı Fark
İlkokul	3	29,00	3	3,771	0,287	-
Ortaokul	8	74,25				
Lise	39	77,03				
Lisans ve Üzeri	104	79,33				

Katılımcıların anne eğitim durumları değişkenine göre benlik algısı profili puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan Kruskal-Wallis H testine göre, grupların benlik algısı profili puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir [$X^2(3)=3,771$, $p>0,05$].

Çizelge 4.6: Benlik Algısı Profilleri İle Anne Çalışma Durumu Arasındaki İlişki

Gruplar	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
Evet	91	112,31	18,07	152	1,106	0,271
Hayır	64	109,08	17,44			

Katılımcıların annelerinin çalışma durumlarına göre benlik algısı profilleri puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan ilişkisiz örneklem için t testinde, annelerinin çalışma durumlarını evet olarak işaretleyen katılımcıların benlik algısı profili ortalama puanları ($\bar{x}= 112,31$) ile annelerinin çalışma durumlarını hayır olarak işaretleyen katılımcıların benlik algısı profili ortalama puanları ($\bar{x}= 109,08$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir [$t(152) = 1,106$, $p>0,05$].

Çizelge 4.7: Benlik Algısı Profili İle Anne Meslekleri Arasındaki İlişki

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	433,183	4	108,296	0,335	0,854	-
Gruplar İçi	48190,791	149	323,428			
Toplam	48623,974	153				

Katılımcıların anne mesleklerine göre benlik algısı profil puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan One-Way ANOVA testinde, annesini çalışmıyor olarak işaretleyen katılımcıların benlik algısı profil ortalama puanları ($\bar{x}_1= 108,06$), anne mesleğini sağlık personeli olarak işaretleyen katılımcıların benlik algısı profil ortalama puanları ($\bar{x}_2= 110,91$), anne mesleğini eğitim personeli olarak işaretleyen katılımcıların benlik algısı profil ortalama puanları ($\bar{x}_3= 111,36$), anne mesleğini mühendis olarak işaretleyen katılımcıların benlik algısı profil ortalama puanları ($\bar{x}_4= 111,58$), anne mesleğini diğer olarak

işaretleyen katılımcıların benlik algısı profil ortalama puanları ($\bar{x}_5 = 112,40$) arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(4-153)} = 0,467$, $p > 0,05$].

Çizelge 4.8: Benlik Algısı Profili İle Baba Yaşı Arasındaki İlişki

Gruplar	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
40 Yaş Altı	47	113,83	16,66	152	1,315	0,191
40 Yaş ve Üstü	107	109,74	18,25			

Katılımcıların babalarının yaşlarına göre benlik algısı profilleri puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan ilişkisiz örneklem için t testinde, babalarının yaşlarını 40 yaş altı olarak işaretleyen katılımcıların benlik algısı profili ortalama puanları ($\bar{x} = 113,83$) ile babalarının yaşlarını 40 yaş ve üzeri olarak işaretleyen katılımcıların benlik algısı profili ortalama puanları ($\bar{x} = 109,74$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir [$t(152) = 1,315$, $p > 0,05$].

Çizelge 4.9: Benlik Algısı Profili İle Baba Eğitim Durumu Arasındaki İlişki

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p	Anlamlı Fark
İlkokul	-	-	2	2,428	0,297	-
Ortaokul	7	54,86				
Lise	24	72,48				
Lisans ve Üzeri	123	79,77				

Katılımcıların baba eğitim durumu değişkenine göre benlik algısı profili puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan Kruskal-Wallis H testine göre, grupların benlik algısı profili puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir [$X^2(2) = 2,428$, $p > 0,05$].

Çizelge 4.10: Benlik Algısı Profili İle Baba Çalışma Durumu Arasındaki İlişki

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Evet	145	77,10	11179,50	594,50	0,655
Hayır	9	83,94	755,50		

Katılımcıların babalarının çalışıp çalışmama durumlarına göre benlik algısı profilleri puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan Mann-Whitney U testinde, babalarının çalışma durumunu evet olarak işaretleyen katılımcıların benlik algıları profil puanları (Ortanca= 77,10) ile babalarının çalışma durumunu hayır olarak işaretleyen katılımcıların benlik algıları profil puanları (Ortanca= 83,94) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir [U= 594,50, p>0,05].

Çizelge 4.11: Benlik Algısı Profili İle Baba Meslekleri Arasındaki İlişki

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Çalışmıyor	-	-				
Sağlık Personeli	20	91,25				
Eğitim Personeli	8	76,50	3	2,197	0,533	-
Mühendis	26	74,77				
Diğer	100	75,54				

Katılımcıların baba meslek değişkenine göre benlik algısı profili puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan Kruskal-Wallis H testine göre, grupların benlik algısı profili puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir [X²(3)=2,197, p>0,05].

Çizelge 4.12: Benlik Algısı Profili İle Aile Medeni Durumu Arasındaki İlişki

Gruplar	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
Anne-Baba Birlikte	135	111,33	17,09			
Anne-Baba Ayrı ya da Vefat	19	108,58	22,83	152	0,628	0,531

Katılımcıların ailelerinin medeni durumlarına göre benlik algısı profilleri puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan ilişkisiz örneklem için t testinde, ailelerinin medeni durumlarını anne baba birlikte olarak işaretleyen katılımcıların benlik algısı profili ortalama puanları ($\bar{x}$ = 111,33) ile ailelerinin medeni durumlarını anne baba ayrı ya da vefat olarak işaretleyen katılımcıların benlik algısı profili ortalama puanları ($\bar{x}$ = 108,58) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir [t(152) = 0,628, p>0,05].

Çizelge 4.13: Benlik Algısı Profili İle Aile Geliri Arasındaki İlişki

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
4000 TL ve altı	13	73,08	950,00	859,00	0,709
4000 TL üstü	141	77,91	10985,00		

Katılımcıların aile gelirlerine göre benlik algısı profilleri puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan Mann-Whitney U testinde, aile gelirlerine 4000 TL ve altı olarak işaretleyen katılımcıların benlik algıları profil puanları (Ortanca= 73,08) ile aile gelirlerine 4000 TL üstü olarak işaretleyen katılımcıların benlik algıları profil puanları (Ortanca= 77,91) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir [U= 895,00, p>0,05].

Çizelge 4.14: Benlik Algısı Profili İle Ailede Yaşayan Başka Bireylerin Olma Durumları Arasındaki İlişki

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Evet	13	79,15	1029,00	895,00	0,889
Hayır	141	77,35	10906,00		

Katılımcıların ailede yaşayan başka birey olması durumuna göre benlik algısı profilleri puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan Mann-Whitney U testinde, ailesinde yaşayan başka birey var mı sorusuna evet olarak işaretleyen katılımcıların benlik algıları profil puanları (Ortanca= 79,15) ile ailesinde yaşayan başka birey var mı sorusuna hayır olarak işaretleyen katılımcıların benlik algıları profil puanları (Ortanca= 77,35) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir [U= 895,00, p>0,05].

Çizelge 4.15: Benlik Algısı Profilli İle Çocukların Kurs Alma Durumları Arasındaki İlişki

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Kurs Almadı	8	68,56	3	1,598	0,660	-
1 Kurs	12	69,67				
2 Kurs	22	86,52				
3 Kurs ve Üzeri	112	77,21				

Katılımcıların aldıkları kurs değişkenine göre benlik algısı profili puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan Kruskal-Wallis H testine göre, grupların benlik algısı profili puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir [$X^2(3)=1,598$, $p>0,05$].

Çizelge 4.16: Benlik Algısı Profili İle Evde Kronik Rahatsızlığı Olan Birinin Bulunma Durumu Arasındaki İlişki

Gruplar	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
Evet	25	111,68	14,64	152	0,212	0,833
Hayır	129	110,85	18,43			

Katılımcıların kronik rahatsızlık geçirmelerine göre benlik algısı profilleri puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan ilişkisiz örneklem için t testinde, kronik rahatsızlık geçirme değişkenini evet olarak işaretleyen katılımcıların benlik algısı profili ortalama puanları ($\bar{x}= 111,68$) ile kronik rahatsızlık geçirme değişkenini hayır olarak işaretleyen katılımcıların benlik algısı profili ortalama puanları ($\bar{x}= 110,85$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir [$t(152) = 0,212$, $p>0,05$].

Çizelge 4.17: Benlik Algısı Profili İle Psikolojik Destek Alma Durumu Arasındaki İlişki

Gruplar	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
Evet	17	106,29	15,79	152	-1,152	0,251
Hayır	137	111,57	18,03			

Katılımcıların psikolojik destek alma durumlarına göre benlik algısı profilleri puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan ilişkisiz örneklem için t testinde, psikolojik destek alma değişkenini evet olarak işaretleyen katılımcıların benlik algısı profili ortalama puanları ($\bar{x}= 106,29$) ile psikolojik destek alma değişkenini hayır olarak işaretleyen katılımcıların benlik algısı profili ortalama puanları ($\bar{x}= 111,57$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir [$t(152) = -1,152$, $p>0,05$].

4.2 İkinci Alt Probleme (Katılımcıların Şuan Nasıl Hissediyorum Anketi İle Demografik Özellikleri Arasında Bir İlişki Var Mıdır?) İlişkin Bulgular

Çizelge 4.18: Şuan Nasıl Hissediyorum Anketi ile Cinsiyet Arasındaki İlişki

Gruplar	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
Kadın	72	30,26	5,09	136	1,906	0,059
Erkek	66	28,55	5,51			

Katılımcıların cinsiyete göre şuan nasıl hissediyorum anketi puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan ilişkisiz örneklem için t testinde, cinsiyet değişkenini kadın olarak işaretleyen katılımcıların şuan nasıl hissediyorum anketi ortalama puanları ($\bar{x}= 30,26$) ile cinsiyet değişkenini erkek olarak işaretleyen katılımcıların şuan nasıl hissediyorum anketi ortalama puanları ($\bar{x}= 28,55$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir [$t(136) = 1,906, p>0,05$].

Çizelge 4.19: Şuan Nasıl Hissediyorum Anketi İle Sınıf Seviyeleri Arasındaki İlişki

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	170,508	2	85,254	3,078	0,049	5. Sınıf – 7. Sınıf
Gruplar İçi	3739,528	135	27,700			
Toplam	3910,036	137				

Katılımcıların sınıflarına göre şu an nasıl hissediyorum anket puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan One-Way ANOVA testinde, sınıfını 5. sınıf olarak işaretleyen katılımcıların şu an nasıl hissediyorum ortalama puanları ($\bar{x}_1= 28,05$), sınıfını 6. sınıf olarak işaretleyen katılımcıların şu an nasıl hissediyorum ortalama puanları ($\bar{x}_2= 29,22$), sınıfını 7. sınıf olarak işaretleyen katılımcıların şu an nasıl hissediyorum ortalama puanları ($\bar{x}_3= 30,64$), arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmiştir [$F_{(2-135)} = 3,078, p<0,05$]. Yapılan Tukey HSD testinde bu farkın 5. Sınıf ile 7. Sınıf öğrencileri arasında olduğu belirlenmiştir.

Çizelge 4.20: Şuan Nasıl Hissediyorum Anketi İle Doğum Sırası Arasındaki İlişki

Gruplar	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
1	97	28,84	5,23	136	-2,078	0,040
2 ve üzeri	41	30,88	5,39			

Katılımcıların doğum sırasına göre şu an nasıl hissediyorum anketi puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan ilişkisiz örneklem için t testinde, doğum sırası değişkenini 1 olarak işaretleyen katılımcıların şu an nasıl hissediyorum anketi ortalama puanları ($\bar{x}= 28,84$) ile doğum sırası değişkenini 2 olarak işaretleyen katılımcıların şu an nasıl hissediyorum anketi ortalama puanları ($\bar{x}= 30,88$) arasında doğum sırası 2 olanların lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmüştür [$t(136) = -2,078, p<0,05$].

Çizelge 4.21: Şuan Nasıl Hissediyorum Anketi İle Anne Yaşı Arasındaki İlişki

Gruplar	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
40 Yaş Altı	79	28,73	5,23	136	-1,816	0,072
40 Yaş ve Üstü	59	30,39	5,39			

Katılımcıların anne yaşlarına göre şu an nasıl hissediyorum anketi puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan ilişkisiz örneklem için t testinde, anne yaşı değişkenini 40 yaş altı olarak işaretleyen katılımcıların şuan nasıl hissediyorum anketi ortalama puanları ($\bar{x}= 28,73$) ile anne yaşı değişkenini 40 yaş ve üstü olarak işaretleyen katılımcıların şuan nasıl hissediyorum anketi ortalama puanları ($\bar{x}= 30,39$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir [$t(136) = -1,816, p>0,05$].

Çizelge 4.22: Şuan Nasıl Hissediyorum Anketi İle Anne Eğitim Durumu Arasındaki İlişki

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p	Anlamlı Fark
İlkokul	2	85,75	3	0,397	0,941	-
Ortaokul	7	66,71				
Lise	34	70,41				
Lisans ve Üstü	95	69,04				

Katılımcıların anne eğitim durumlarına göre şuan nasıl hissediyorum anketi puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan Kruskal-Wallis H testine göre, grupların şuan nasıl hissediyorum anketi puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir [$X^2(3)=0,397, p>0,05$].

Çizelge 4.23: Şuan Nasıl Hissediyorum Anketi İle Anne Çalışma Durumu Arasındaki İlişki

Gruplar	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
Evet	81	29,18	5,17	136	-0,672	0,503
Hayır	57	29,81	5,60			

Katılımcıların anne çalışma durumlarına göre şuan nasıl hissediyorum anketi puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan ilişkisiz örneklem için t testinde, anne çalışma durumları değişkenini evet olarak işaretleyen katılımcıların şuan nasıl hissediyorum anketi ortalama puanları ($\bar{x}= 29,18$) ile anne çalışma durumları değişkenini hayır olarak işaretleyen katılımcıların şuan nasıl hissediyorum anketi ortalama puanları ($\bar{x}= 29,81$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir [$t(136) = -0,672, p>0,05$].

Çizelge 4.24: Şuan Nasıl Hissediyorum Anketi İle Anne Meslekleri Arasındaki İlişki

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	73,222	4	18,305	0,635	0,639	-
Gruplar İçi	3836,815	133	28,848			
Toplam	3910,036	137				

Katılımcıların anne mesleklerine göre şuan nasıl hissediyorum anketi puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan One-Way ANOVA testinde, anne mesleğini çalışmıyor olarak işaretleyen katılımcıların şuan nasıl hissediyorum ortalama puanları ($\bar{x}_1= 28,67$), anne mesleğini sağlık personeli olarak işaretleyen katılımcıların şuan nasıl hissediyorum ortalama puanları ($\bar{x}_2= 29,20$), anne mesleğini eğitim personeli olarak işaretleyen katılımcıların şuan nasıl hissediyorum ortalama puanları ($\bar{x}_3= 28,71$), anne mesleğini mühendis olarak işaretleyen katılımcıların şuan nasıl hissediyorum ortalama puanları ($\bar{x}_4=$

29,08), anne mesleğini diğer olarak işaretleyen katılımcıların şuan nasıl hissediyorum ortalama puanları ($\bar{x}_5= 30,31$) arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(4-133)} = 0,632, p>0,05$].

Çizelge 4.25: Şuan Nasıl Hissediyorum Anketi İle Baba Yaşı Arasındaki İlişki

Gruplar	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
40 Yaş Altı	42	28,60	4,91	136	-1,234	0,219
40 Yaş ve Üstü	96	29,81	5,51			

Katılımcıların baba yaş durumlarına göre şuan nasıl hissediyorum anketi puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan ilişkisiz örneklem için t testinde, baba yaş değişkenini 40 yaş altı olarak işaretleyen katılımcıların şuan nasıl hissediyorum anketi ortalama puanları ($\bar{x}= 28,60$) ile baba yaş değişkenini 40 yaş ve üstü olarak işaretleyen katılımcıların şuan nasıl hissediyorum anketi ortalama puanları ($\bar{x}= 29,81$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir [$t(136) = -1,234, p>0,05$].

Çizelge 4.26: Şuan Nasıl Hissediyorum Anketi İle Baba Eğitim Durumu Arasındaki İlişki

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p	Anlamlı Fark
İlkokul	-	-	2	0,186	0,911	-
Ortaokul	7	74,57				
Lise	22	71,23				
Lisans ve Üstü	109	68,83				

Katılımcıların baba eğitim durumlarına göre şuan nasıl hissediyorum anketi puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan Kruskal-Wallis H testine göre, grupların şu an nasıl hissediyorum anketi puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir [$X^2(2)=0,186, p>0,05$].

Çizelge 4.27: Şuan Nasıl Hissediyorum Anketi İle Baba Çalışma Durumu Arasındaki İlişki

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Evet	129	70,00	9030,50	515,50	0,574
Hayır	9	62,28	560,50		

Katılımcıların baba çalışma durumuna göre şuan nasıl hissediyorum anketi puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan Mann-Whitney U testinde, babasının çalışma durumunu evet olarak işaretleyen katılımcıların şuan nasıl hissediyorum anketi puanları (Ortanca= 70,00) ile babasının çalışma durumunu hayır olarak işaretleyen katılımcıların şuan nasıl hissediyorum anketi puanları (Ortanca= 62,28) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir [U= 515,50, p>0,05].

Çizelge 4.28: Şuan Nasıl hissediyorum Anketi İle Baba Meslekleri Arasındaki İlişki

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Çalışmıyor	-	-				
Sağlık Personeli	17	55,74				
Eğitim Personeli	8	76,69	3	2,458	0,483	-
Mühendis	25	71,28				
Diğer	88	71,00				

Katılımcıların baba mesleklerine göre şuan nasıl hissediyorum anketi puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan Kruskal-Wallis H testine göre, grupların şuan nasıl hissediyorum anketi puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir [$X^2(3) = 2,458$, p>0,05].

Çizelge 4.29: Şuan Nasıl Hissediyorum Anketi İle Aile Medeni Durumu Arasındaki İlişki

Gruplar	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
Anne-Baba Birlikte	121	29,56	5,41			
Anne-Baba Ayrı ya da Vefat	17	28,59	4,90	136	0,702	0,484

Katılımcıların aile medeni durumlarına göre şuan nasıl hissediyorum anketi puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan ilişkisiz örneklem için t testinde, aile medeni durum değişkenini anne baba birlikte olarak işaretleyen katılımcıların şu an nasıl hissediyorum anketi ortalama puanları ($\bar{x} = 29,56$) ile aile medeni durum değişkenini anne baba ayrı ya da vefat olarak işaretleyen katılımcıların şuan nasıl hissediyorum anketi ortalama puanları ($\bar{x} = 28,59$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir [t(136) = 0,702, p>0,05].

Çizelge 4.30: Şuan Nasıl Hissediyorum Anketi İle Aile Geliri Arasındaki İlişki

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
4000 TL ve altı	12	65,42	785,00	707,00	0,711
4000 TL üstü	126	69,89	8806,00		

Katılımcıların aile gelir durumlarına göre şuan nasıl hissediyorum anketi puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan Mann-Whitney U testinde, aile gelirini 4000 TL ve altı olarak işaretleyen katılımcıların şu an nasıl hissediyorum anketi puanları (Ortanca= 65,42) ile aile gelirini 4000 TL üstü olarak işaretleyen katılımcıların şu an nasıl hissediyorum anketi puanları (Ortanca= 69,89) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir [U= 707,00, p>0,05].

Çizelge 4.31: Şuan Nasıl Hissediyorum Anketi İle Ailede Yaşayan Başka Bireylerin Olma Durumları Arasındaki İlişki

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Evet	12	81,58	979,00	611,00	0,272
Hayır	126	68,35	8612,00		

Katılımcıların ailede yaşayan başka birey durumlarına göre şuan nasıl hissediyorum anketi puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan Mann-Whitney U testinde, ailede yaşayan başka birey var mı sorusunu evet olarak işaretleyen katılımcıların şuan nasıl hissediyorum anketi puanları (Ortanca= 81,58) ile ailede yaşayan başka birey var mı sorusunu hayır olarak işaretleyen katılımcıların şuan nasıl hissediyorum anketi puanları (Ortanca= 68,35) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir [U= 611,00, p>0,05].

Çizelge 4.32: Şuan Nasıl Hissediyorum Anketi İle Çocukların Kurs Alma Durumları Arasındaki İlişki

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Kurs Almadı	8	86,50	3	2,394	0,495	-
1 Kurs	10	57,95				
2 Kurs	19	72,00				
3 Kurs ve Üzeri	101	68,83				

Katılımcıların kurs alma durumlarına göre şuan nasıl hissediyorum anketi puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan Kruskal-Wallis H testine göre, grupların şuan nasıl hissediyorum anketi puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir [$X^2(3) = 2,394, p > 0,05$].

Çizelge 4.33: Şuan Nasıl Hissediyorum Anketi İle Evde Kronik Rahatsızlığı Olan Birinin Bulunma Durumu Arasındaki İlişki

Gruplar	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
Evet	26	29,50	4,26	47,148	0,072	0,943
Hayır	112	29,43	5,58			

Katılımcıların evdeki bireylerin kronik rahatsızlığı olma durumlarına göre şuan nasıl hissediyorum anketi puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan ilişkisiz örneklem için t testinde, evdeki bireylerin kronik rahatsızlığı olma değişkenini evet olarak işaretleyen katılımcıların şu an nasıl hissediyorum anketi ortalama puanları ($\bar{x} = 29,50$) ile evdeki bireylerin kronik rahatsızlığı olma değişkenini hayır olarak işaretleyen katılımcıların şuan nasıl hissediyorum anketi ortalama puanları ($\bar{x} = 29,43$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir [$t(47,148) = 0,072, p > 0,05$].

Çizelge 4.34: Şuan Nasıl Hissediyorum Anketi İle Psikolojik Destek Alma Durumu Arasındaki İlişki

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Evet	12	95,75	1149,00	441,00	0,017
Hayır	126	67,00	8442,00		

Katılımcıların evdeki bireylerin psikolojik destek alma durumlarına göre şuan nasıl hissediyorum anketi puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan Mann-Whitney U testinde, evdeki bireylerin psikolojik destek alma durumunu evet olarak işaretleyen katılımcıların şuan nasıl hissediyorum anketi puanları (Ortanca = 95,75) ile evdeki bireylerin psikolojik destek alma durumunu hayır olarak işaretleyen katılımcıların şu an nasıl hissediyorum anketi puanları (Ortanca = 67,00) arasında psikolojik destek alma durumunu evet olarak

işaretleyenlerin lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmüştür [$U=441,00$, $p<0,05$].

4.3 Üçüncü Alt Probleme (Katılımcıların Genellikle Nasıl Hissediyorum Anketi İle Demografik Özellikleri Arasında Bir İlişki Var mıdır?) İlişkin Bulgular

Çizelge 4.35: Genellikle Nasıl Hissediyorum Anketi ile Cinsiyet Arasındaki İlişki

Gruplar	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
Kadın	76	33,16	6,66	150	1,030	0,305
Erkek	76	32,00	7,19			

Katılımcıların cinsiyetlerine göre genellikle nasıl hissediyorum anketi puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan ilişkisiz örneklem için t testinde, cinsiyet değişkenini kadın olarak işaretleyen katılımcıların genellikle nasıl hissediyorum anketi ortalama puanları ($\bar{x}=33,16$) ile cinsiyet değişkenini erkek olarak işaretleyen katılımcıların genellikle nasıl hissediyorum anketi ortalama puanları ($\bar{x}=32,00$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir [$t(150)=1,030$, $p>0,05$].

Çizelge 4.36: Genellikle Nasıl Hissediyorum Anketi İle Sınıf Seviyeleri Arasındaki İlişki

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	44,209	2	22,105	0,457	0,634	-
Gruplar İçi	7208,843	149	48,381			
Toplam	7253,053	151				

Katılımcıların sınıf düzeylerine göre genellikle nasıl hissediyorum anketi puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan One-Way ANOVA testinde, sınıfını 5. Sınıf olarak işaretleyen katılımcıların genellikle nasıl hissediyorum anketi ortalama puanları ($\bar{x}_5=32,08$), sınıfını 6. Sınıf olarak işaretleyen katılımcıların genellikle nasıl hissediyorum anketi ortalama puanları ($\bar{x}_6=33,45$), sınıfını 7. Sınıf olarak işaretleyen katılımcıların genellikle nasıl hissediyorum anketi ortalama puanları ($\bar{x}_7=32,41$) arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(2-151)}=0,457$, $p>0,05$].

Çizelge 4.37: Genellikle Nasıl Hissediyorum Anketi İle Doğum Sırası Arasındaki İlişki

Gruplar	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
1	106	32,19	6,87	150	-1,054	0,293
2 ve üzeri	46	33,48	7,07			

Katılımcıların doğum sıralarına göre genellikle nasıl hissediyorum anketi puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan ilişkisiz örneklem için t testinde, doğum sırası değişkenini 1 olarak işaretleyen katılımcıların genellikle nasıl hissediyorum anketi ortalama puanları ($\bar{x}= 32,19$) ile doğum sırası değişkenini 2 ve üzeri olarak işaretleyen katılımcıların genellikle nasıl hissediyorum anketi ortalama puanları ($\bar{x}= 33,48$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir [$t(150) = -1,054, p>0,05$].

Çizelge 4.38: Genellikle Nasıl Hissediyorum Anketi İle Anne Yaşı Arasındaki İlişki

Gruplar	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
40 Yaş Altı	91	32,24	6,69	150	-0,731	0,466
40 Yaş ve Üstü	61	33,08	7,31			

Katılımcıların anne yaşlarına göre genellikle nasıl hissediyorum anketi puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan ilişkisiz örneklem için t testinde, anne yaş değişkenini 40 yaş altı olarak işaretleyen katılımcıların genellikle nasıl hissediyorum anketi ortalama puanları ($\bar{x}= 32,24$) ile anne yaş değişkenini 40 yaş ve üzeri olarak işaretleyen katılımcıların genellikle nasıl hissediyorum anketi ortalama puanları ($\bar{x}= 33,08$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir [$t(150) = -0,731, p>0,05$].

Çizelge 4.39: Genellikle Nasıl Hissediyorum Anketi İle Anne Eğitim Durumu Arasındaki İlişki

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p	Anlamlı Fark
İlkokul	3	120,17	3	4,160	0,245	-
Ortaokul	8	69,31				
Lise	39	81,87				
Lisans ve Üstü	102	73,73				

Katılımcıların anne eğitim durumlarına göre genellikle nasıl hissediyorum anketi puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan Kruskal-Wallis

H testine göre, grupların genellikle nasıl hissediyorum anketi puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir [$X^2(3)=4,160$, $p>0,05$].

Çizelge 4.40: Genellikle Nasıl Hissediyorum Anketi İle Anne Çalışma Durumu Arasındaki İlişki

Gruplar	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
Evet	89	32,29	7,04	150	-0,605	0,546
Hayır	63	32,98	6,81			

Katılımcıların anne çalışma durumlarına göre genellikle nasıl hissediyorum anketi puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan ilişkisiz örneklemeler için t testinde, anne çalışma durumu değişkenini evet olarak işaretleyen katılımcıların genellikle nasıl hissediyorum anketi ortalama puanları ($\bar{x}= 32,29$) ile anne çalışma durumu değişkenini hayır olarak işaretleyen katılımcıların genellikle nasıl hissediyorum anketi ortalama puanları ($\bar{x}= 33,98$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir [$t(150) = -0,605$, $p>0,05$].

Çizelge 4.41: Genellikle Nasıl Hissediyorum Anketi İle Anne Meslekleri Arasındaki İlişki

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	sd	X^2	p	Anlamlı Fark
Çalışmıyor	35	80,49	4	0,865	0,930	-
Sağlık Personeli	22	79,84				
Eğitim Personeli	23	74,93				
Mühendis	11	68,64				
Diğer	61	75,02				

Katılımcıların anne mesleklerine göre genellikle nasıl hissediyorum anketi puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan Kruskal-Wallis H testine göre, grupların genellikle nasıl hissediyorum anketi puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir [$X^2(4) =0,865$, $p>0,05$].

Çizelge 4.42: Genellikle Nasıl Hissediyorum Anketi İle Baba Yaşı Arasındaki İlişki

Gruplar	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
40 Yaş Altı	48	32,46	6,87	150	-0,145	0,885
40 Yaş ve Üstü	104	32,64	6,99			

Katılımcıların baba yaşlarına göre genellikle nasıl hissediyorum anketi puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan ilişkisiz örneklem için t testinde, baba yaş değişkenini 40 yaş altı olarak işaretleyen katılımcıların genellikle nasıl hissediyorum anketi ortalama puanları ($\bar{x}= 32,46$) ile baba yaş değişkenini 40 yaş ve üzeri olarak işaretleyen katılımcıların genellikle nasıl hissediyorum anketi ortalama puanları ($\bar{x}= 32,64$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir [$t(150) = -0,145, p>0,05$].

Çizelge 4.43: Genellikle Nasıl Hissediyorum Anketi İle Baba Eğitim Durumu Arasındaki İlişki

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p	Anlamlı Fark
İlkokul	-	-				
Ortaokul	7	97,43	2	1,990	0,370	-
Lise	24	70,79				
Lisans ve Üstü	121	76,42				

Katılımcıların baba eğitim durumlarına göre genellikle nasıl hissediyorum anketi puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan Kruskal-Wallis H testine göre, grupların genellikle nasıl hissediyorum anketi puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir [$X^2(2)=1,990, p>0,05$].

Çizelge 4.44: Genellikle Nasıl Hissediyorum Anketi İle Baba Çalışma Durumu Arasındaki İlişki

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Evet	143	76,09	10881,00	585,00	0,648
Hayır	9	83,00	747,00		

Katılımcıların baba çalışma durumuna göre genellikle nasıl hissediyorum anketi puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan Mann-Whitney U testinde, babasının çalışma durumunu evet olarak işaretleyen katılımcıların genellikle nasıl hissediyorum anketi puanları (Ortanca= 76,09) ile babasının çalışma durumunu hayır olarak işaretleyen katılımcıların genellikle nasıl hissediyorum anketi puanları (Ortanca= 83,00) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir [$U= 585,00, p>0,05$].

Çizelge 4.45: Genellikle Nasıl Hissediyorum Anketi İle Baba Meslekleri Arasındaki İlişki

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Çalışmıyor	-	-				
Sağlık Personeli	20	78,70				
Eğitim Personeli	8	85,88	3	1,144	0,766	-
Mühendis	23	68,76				
Diğer	101	77,08				

Katılımcıların baba mesleklerine göre genellikle nasıl hissediyorum anketi puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan Kruskal-Wallis H testine göre, grupların genellikle nasıl hissediyorum anketi puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir [$X^2(3) = 1,144, p > 0,05$].

Çizelge 4.46: Genellikle Nasıl Hissediyorum Anketi İle Aile Medeni Durumu Arasındaki İlişki

Gruplar	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
Anne-Baba Birlikte	134	32,55	6,91			
Anne-Baba Ayrı ya da Vefat	18	32,83	7,28	150	-0,165	0,869

Katılımcıların aile medeni durumlarına göre genellikle nasıl hissediyorum anketi puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan ilişkisiz örneklem için t testinde, aile medeni durum değişkenini anne baba birlikte olarak işaretleyen katılımcıların genellikle nasıl hissediyorum anketi ortalama puanları ($\bar{x} = 32,55$) ile aile medeni durum değişkenini anne baba ayrı ya da vefat olarak işaretleyen katılımcıların genellikle nasıl hissediyorum anketi ortalama puanları ($\bar{x} = 32,83$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir [$t(150) = -0,165, p > 0,05$].

Çizelge 4.47: Genellikle Nasıl Hissediyorum Anketi İle Aile Geliri Arasındaki İlişki

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
4000 TL ve altı	14	87,79	1229,00		
4000 TL üstü	138	75,36	10399,00	808,00	0,314

Katılımcıların aile gelir durumlarına göre genellikle nasıl hissediyorum anketi puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan Mann-Whitney U testinde, aile gelirini 4000 TL ve altı olarak işaretleyen katılımcıların genellikle nasıl hissediyorum anketi puanları (Ortanca= 87,79) ile aile gelirini 4000 TL üstü olarak işaretleyen katılımcıların genellikle nasıl hissediyorum anketi puanları (Ortanca= 75,36) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir [U= 808,00, p>0,05].

Çizelge 4.48: Genellikle Nasıl Hissediyorum Anketi İle Ailede Yaşayan Başka Bireylerin Olma Durumları Arasındaki İlişki

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Evet	13	80,88	1051,50	846,50	0,707
Hayır	139	76,09	10576,50		

Katılımcıların ailede yaşayan başka birey durumlarına göre genellikle nasıl hissediyorum anketi puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan Mann-Whitney U testinde, ailede yaşayan başka birey var mı sorusunu evet olarak işaretleyen katılımcıların genellikle nasıl hissediyorum anketi puanları (Ortanca= 80,88) ile ailede yaşayan başka birey var mı sorusunu hayır olarak işaretleyen katılımcıların genellikle nasıl hissediyorum anketi puanları (Ortanca= 76,09) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir [U= 846,50, p>0,05].

Çizelge 4.49: Genellikle Nasıl Hissediyorum Anketi İle Çocukların Kurs Alma Durumları Arasındaki İlişki

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Kurs Almadı	8	66,81	3	1,612	0,657	-
1 Kurs	12	80,21				
2 Kurs	21	67,38				
3 Kurs ve Üzeri	111	78,52				

Katılımcıların kurs alma durumlarına göre genellikle nasıl hissediyorum anketi puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan Kruskal-Wallis H

testine göre, grupların genellikle nasıl hissediyorum anketi puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir [$X^2(3) = 1,612, p > 0,05$].

Çizelge 4.50: Genellikle Nasıl Hissediyorum Anketi İle Evde Kronik Rahatsızlığı Olan Birinin Bulunma Durumu Arasındaki İlişki

Gruplar	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
Evet	25	32,80	6,32	150	0,174	0,862
Hayır	127	32,54	7,07			

Katılımcıların evdeki bireylerin kronik rahatsızlığı olma durumlarına göre genellikle nasıl hissediyorum anketi puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan ilişkisiz örneklem için t testinde, evdeki bireylerin kronik rahatsızlığı olma değişkenini evet olarak işaretleyen katılımcıların genellikle nasıl hissediyorum anketi ortalama puanları ($\bar{x} = 32,80$) ile evdeki bireylerin kronik rahatsızlığı olma değişkenini hayır olarak işaretleyen katılımcıların genellikle nasıl hissediyorum anketi ortalama puanları ($\bar{x} = 32,54$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir [$t(150) = 0,174, p > 0,05$].

Çizelge 4.51: Genellikle Nasıl Hissediyorum Anketi İle Psikolojik Destek Alma Durumu Arasındaki İlişki

Gruplar	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
Evet	18	37,44	7,00	150	3,273	0,001
Hayır	134	31,93	6,68			

Katılımcıların evdeki bireylerin psikolojik destek alma durumlarına göre genellikle nasıl hissediyorum anketi puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan ilişkisiz örneklem için t testinde, evdeki bireylerin psikolojik destek alma durumları değişkenini evet olarak işaretleyen katılımcıların genellikle nasıl hissediyorum anketi ortalama puanları ($\bar{x} = 37,44$) ile evdeki bireylerin psikolojik destek alma durumları değişkenini hayır olarak işaretleyen katılımcıların genellikle nasıl hissediyorum anketi ortalama puanları ($\bar{x} = 31,93$) arasında psikolojik destek alanların lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmüştür [$t(150) = 3,273, p < 0,05$].

4.4 Dördüncü Alt Probleme (Katılımcıların Anneleri İçin Algıladıkları Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği Puanları İle Demografik Özellikleri Arasında İlişki Var Mıdır?) İlişkin Bulgular

Çizelge 4.52: A-AHETÖ ile Cinsiyet Arasındaki İlişki

Gruplar	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
Kadın	76	48,18	10,19	148	1,246	0,215
Erkek	74	46,12	10,09			

Katılımcıların cinsiyetlerine göre algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan ilişkisiz örneklem için t testinde, cinsiyet değişkenini kadın olarak işaretleyen katılımcıların algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği ortalama puanları ($\bar{x}= 48,18$) ile cinsiyet değişkenini erkek olarak işaretleyen katılımcıların algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği ortalama puanları ($\bar{x}= 46,12$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir [$t(148) = 1,246, p>0,05$].

Çizelge 4.53: A-AHETÖ İle Sınıf Seviyeleri Arasındaki İlişki

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	170,386	2	85,193	0,824	0,441	-
Gruplar İçi	15202,447	147	103,418			
Toplam	15372,833	149				

Katılımcıların sınıf düzeylerine göre algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan One-Way ANOVA testinde, sınıfını 5. Sınıf olarak işaretleyen katılımcıların algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği ortalama puanları ($\bar{x}_5= 46,92$), sınıfını 6. Sınıf olarak işaretleyen katılımcıların algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği ortalama puanları ($\bar{x}_6= 48,88$), sınıfını 7. Sınıf olarak işaretleyen katılımcıların algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği ortalama puanları ($\bar{x}_7= 46,27$) arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(2-149)} = 0,824, p>0,05$].

Çizelge 4.54: A-AHETÖ İle Doğum Sırası Arasındaki İlişki

Gruplar	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
1	105	47,68	10,59	148	0,938	0,350
2 ve üzeri	45	45,98	9,07			

Katılımcıların doğum sıralarına göre algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan ilişkisiz örneklem için t testinde, doğum sırası değişkenini 1 olarak işaretleyen katılımcıların algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği ortalama puanları ($\bar{x}= 47,68$) ile doğum sırası değişkenini 2 ve üzeri olarak işaretleyen katılımcıların algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği ortalama puanları ($\bar{x}= 45,98$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir [$t(148) = 0,938, p>0,05$].

Çizelge 4.55: A-AHETÖ Anketi İle Anne Yaşı Arasındaki İlişki

Gruplar	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
40 Yaş Altı	88	46,72	10,68	148	-0,646	0,519
40 Yaş ve Üstü	62	47,81	9,42			

Katılımcıların anne yaşlarına göre algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan ilişkisiz örneklem için t testinde, anne yaş değişkenini 40 yaş altı olarak işaretleyen katılımcıların algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği ortalama puanları ($\bar{x}= 46,72$) ile anne yaş değişkenini 40 yaş ve üzeri olarak işaretleyen katılımcıların algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği ortalama puanları ($\bar{x}= 47,81$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir [$t(148) = -0,646, p>0,05$].

Çizelge 4.56: A-AHETÖ İle Anne Eğitim Durumu Arasındaki İlişki

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p	Anlamlı Fark
İlkokul	4	81,75	3	3,010	0,390	-
Ortaokul	8	49,81				
Lise	36	76,56				
Lisans ve Üstü	102	76,90				

Katılımcıların anne eğitim durumlarına göre algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan Kruskal-Wallis H testine göre, grupların algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir [$X^2(3)=3,010, p>0,05$].

Çizelge 4.57: A-AHETÖ İle Anne Çalışma Durumu Arasındaki İlişki

Gruplar	N	$\bar{x}$	S	Sd	t	p
Evet	92	47,71	10,26	148	0,819	0,414
Hayır	58	46,31	10,03			

Katılımcıların anne çalışma durumlarına göre algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan ilişkisiz örneklem için t testinde, anne çalışma durumu değişkenini evet olarak işaretleyen katılımcıların algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği ortalama puanları ($\bar{x}= 47,71$) ile anne çalışma durumu değişkenini hayır olarak işaretleyen katılımcıların algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği ortalama puanları ($\bar{x}= 46,31$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir [$t(148) = 0,819, p>0,05$].

Çizelge 4.58: A-AHETÖ İle Anne Meslekleri Arasındaki İlişki

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Çalışmıyor	33	77,80	4	2,746	0,601	-
Sağlık Personeli	22	80,86				
Eğitim Personeli	22	71,43				
Mühendis	11	91,32				
Diğer	62	71,01				

Katılımcıların anne mesleklerine göre algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan Kruskal-Wallis H testine göre, grupların algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir [$X^2(4) = 2,746, p>0,05$].

Çizelge 4.59: A-AHETÖ İle Baba Yaşı Arasındaki İlişki

Gruplar	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
40 Yaş Altı	48	46,77	10,74	148	-0,326	0,745
40 Yaş ve Üstü	102	47,35	9,92			

Katılımcıların baba yaşlarına göre algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan ilişkisiz örneklem için t testinde, baba yaş değişkenini 40 yaş altı olarak işaretleyen katılımcıların algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği ortalama puanları ($\bar{x}= 46,77$) ile baba

yaş değişkenini 40 yaş ve üzeri olarak işaretleyen katılımcıların algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği ortalama puanları ($\bar{x}= 47,35$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir [$t(148) = -0,326, p>0,05$].

Çizelge 4.60: A-AHETÖ İle Baba Eğitim Durumu Arasındaki İlişki

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	p	Anlamlı Fark
İlkokul	-	-				
Ortaokul	7	74,29	2	2,722	0,256	-
Lise	22	89,59				
Lisans ve Üstü	121	73,01				

Katılımcıların baba eğitim durumlarına göre algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan Kruskal-Wallis H testine göre, grupların algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir [$X^2(2)=2,722, p>0,05$].

Çizelge 4.61: A-AHETÖ İle Baba Çalışma Durumu Arasındaki İlişki

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Evet	142	74,98	10647,50	494,50	0,538
Hayır	8	84,69	677,50		

Katılımcıların baba çalışma durumuna göre algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan Mann-Whitney U testinde, babasının çalışma durumunu evet olarak işaretleyen katılımcıların algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği puanları (Ortanca= 74,98) ile babasının çalışma durumunu hayır olarak işaretleyen katılımcıların algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği puanları (Ortanca= 84,69) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir [$U= 494,50, p>0,05$].

Çizelge 4.62: A-AHETÖ İle Baba Meslekleri Arasındaki İlişki

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Çalışmıyor	-	-				
Sağlık Personeli	20	66,85				
Eğitim Personeli	8	90,69	3	1,786	0,618	-
Mühendis	26	75,63				
Diğer	96	76,00				

Katılımcıların baba mesleklerine göre algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan Kruskal-Wallis H testine göre, grupların algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir [$X^2(3) = 1,786$, $p > 0,05$].

Çizelge 4.63: A-AHETÖ İle Aile Medeni Durumu Arasındaki İlişki

Gruplar	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
Anne-Baba Birlikte	130	47,09	10,05			
Anne-Baba Ayrı ya da Vefat	20	47,70	11,11	148	-0,251	0,802

Katılımcıların aile medeni durumlarına göre algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan ilişkisiz örneklem için t testinde, aile medeni durum değişkenini anne baba birlikte olarak işaretleyen katılımcıların algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği ortalama puanları ($\bar{x} = 47,09$) ile aile medeni durum değişkenini anne baba ayrı ya da vefat olarak işaretleyen katılımcıların algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği ortalama puanları ($\bar{x} = 47,70$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir [$t(148) = -0,251$, $p > 0,05$].

Çizelge 4.64: A-AHETÖ İle Aile Geliri Arasındaki İlişki

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
4000 TL ve altı	13	78,19	1016,50		
4000 TL üstü	137	75,24	10308,50	855,50	0,815

Katılımcıların aile gelir durumlarına göre algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan Mann-Whitney U testinde, aile gelirini 4000 TL ve altı olarak işaretleyen katılımcıların algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği puanları (Ortanca= 78,19) ile aile gelirini 4000 TL üstü olarak işaretleyen katılımcıların algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği puanları (Ortanca= 75,24) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir [$U = 855,50$, $p > 0,05$].

Çizelge 4.65: A-AHETÖ İle Ailede Yaşayan Başka Bireylerin Olma Durumları Arasındaki İlişki

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Evet	14	80,46	1126,50	882,50	0,653
Hayır	136	74,99	10198,50		

Katılımcıların ailede yaşayan başka birey durumlarına göre algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan Mann-Whitney U testinde, ailede yaşayan başka birey var mı sorusunu evet olarak işaretleyen katılımcıların algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği puanları (Ortanca= 80,46) ile ailede yaşayan başka birey var mı sorusunu hayır olarak işaretleyen katılımcıların algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği puanları (Ortanca= 74,99) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir [$U= 882,50$, $p>0,05$].

Çizelge 4.66: A-AHETÖ İle Çocukların Kurs Alma Durumları Arasındaki İlişki

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Kurs Almadı	8	82,00	3	2,021	0,568	-
1 Kurs	12	90,42				
2 Kurs	22	77,57				
3 Kurs ve Üzeri	108	72,94				

Katılımcıların kurs alma durumlarına göre algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan Kruskal-Wallis H testine göre, grupların algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir [$X^2(3) = 2,021$, $p>0,05$].

Çizelge 4.67: A-AHETÖ İle Evde Kronik Rahatsızlığı Olan Birinin Bulunma Durumu Arasındaki İlişki

Gruplar	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
Evet	24	47,00	9,06	148	-0,087	0,930
Hayır	126	47,20	10,39			

Katılımcıların evdeki bireylerin kronik rahatsızlığı olma durumlarına göre algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan ilişkisiz örneklem için t testinde, evdeki bireylerin kronik rahatsızlığı olma değişkenini evet olarak işaretleyen katılımcıların algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği ortalama puanları ($\bar{x}= 47,00$) ile evdeki bireylerin kronik rahatsızlığı olma değişkenini hayır olarak işaretleyen katılımcıların algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği ortalama puanları ($\bar{x}= 47,20$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir [$t(148) = -0,087, p>0,05$].

Çizelge 4.68: A-AHETÖ İle Psikolojik Destek Alma Durumu Arasındaki İlişki

Gruplar	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
Evet	17	48,00	13,21	148	0,358	0,721
Hayır	133	47,06	9,76			

Katılımcıların evdeki bireylerin psikolojik destek alma durumlarına göre algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği puanlarında farklılık olup olmadığını ölçmek için yapılan ilişkisiz örneklem için t testinde, evdeki bireylerin psikolojik destek alma durumları değişkenini evet olarak işaretleyen katılımcıların algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği ortalama puanları ($\bar{x}= 48,00$) ile evdeki bireylerin psikolojik destek alma durumları değişkenini hayır olarak işaretleyen katılımcıların algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği ortalama puanları ($\bar{x}= 47,06$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir [$t(148) = 0,358, p>0,05$].

4.5 Beşinci Alt Probleme (Katılımcıların Benlik Algısı Durumlarının Kaygı Düzeylerine Etkisi Var mıdır?) İlişkin Bulgular

Katılımcıların, benlik algısı durumlarının kaygı düzeylerini ne derecede yordadığını ortaya koymak için yapılan basit doğrusal regresyon analizi sonucunda, benlik algısı durumları ile kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki gözlenmemiştir ($R=0,031, R^2=0,001$), benlik algısı durumlarının kaygı düzeylerinin anlamlı bir yordayıcısı olmadığı görülmüştür ($F_{(1-151)}=0,142,$

$p > 0,05$). Benlik algısı durumları, kaygı düzeyindeki değişimin %01'ini açıklamaktadır.

4.6 Altıncı Alt Probleme (Katılımcıların Algıladıkları Helikopter Ebeveyn Tutum Puanları İle Benlik Algıları Arasındaki İlişki Var Mıdır?) İlişkin Bulgular

Çizelge 4.69: Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutumu Puanları İle Benlik Algıları Arasındaki İlişki

		Benlik Algısı	Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum
Benlik Algısı	Pearson Correlation		,052
	Sig. (2-tailed)	1	,524
	N		150
Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum	Pearson Correlation		1
	Sig. (2-tailed)		
	N		

Katılımcıların benlik algıları ile algıladıkları helikopter ebeveyn tutumları arasında bir ilişkinin olup olmadığını ortaya koymak için yapılan korelasyon analizinde, benlik algısı ile algılanan helikopter ebeveyn tutumları arasında pozitif yönlü, düşük kuvvette bir ilişki olduğu görülmektedir [$r(150) = .05$, $p = 0,52 > .05$].

4.7 Yedinci Alt Probleme (Katılımcıların Algıladıkları Helikopter Ebeveyn Tutum Puanları İle Kaygı Durumları Arasındaki İlişki Nasıldır?) İlişkin Bulgular

Çizelge 4.70: Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutumu Puanları İle Kaygı Durumları Arasındaki İlişki

		Kaygı	Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum
Kaygı	Pearson Correlation		,164*
	Sig. (2-tailed)	1	,045
	N		150
Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum	Pearson Correlation		1
	Sig. (2-tailed)		
	N		

Katılımcıların kaygı düzeyleri ile algıladıkları helikopter ebeveyn tutumları arasında bir ilişkinin olup olmadığını ortaya koymak için yapılan korelasyon analizinde, kaygı düzeyleri ile algılanan helikopter ebeveyn tutumları arasında

pozitif yönlü, düşük kuvvette bir ilişki olduğu görülmektedir [$r(150)=.164$, $p=0,04 < .05$].

4.8 Sekizinci Alt Probleme (Katılımcıların Kaygı Durumları İle Benlik Algıları Arasında İlişki Var Mıdır?) İlişkin Bulgular

Çizelge 4.71: Kaygı Durumları İle Benlik Algıları Arasındaki İlişki

		Kaygı	Benlik Algısı
Kaygı	Pearson Correlation		,036
	Sig. (2-tailed)	1	,660
	N		150
Benlik Algısı	Pearson Correlation		
	Sig. (2-tailed)		1
	N		

Katılımcıların kaygı düzeyleri ile benlik algıları arasında bir ilişkinin olup olmadığını ortaya koymak için yapılan korelasyon analizinde, kaygı düzeyleri ile benlik algıları arasında pozitif yönlü, düşük kuvvette bir ilişki olduğu görülmektedir [$r(150)=.036$, $p=0,66 > .05$].

4.9 Dokuzuncu Alt Probleme (Katılımcıların Helikopter Ebeveyn Tutumlarının Kaygı Düzeylerine Etkisi Var Mıdır?) İlişkin Bulgular

Katılımcıların, helikopter ebeveyn tutumlarının kaygı düzeylerini ne derecede yordadığını ortaya koymak için yapılan basit doğrusal regresyon analizi sonucunda, helikopter ebeveyn tutumları ile kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki gözlenmiştir ($R=0,164$, $R^2=0,027$), helikopter ebeveyn tutumlarının kaygı düzeylerinin anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmüştür ($F_{(1-149)}=4,107$, $p<0,05$). Helikopter ebeveyn tutumları, kaygı düzeyindeki değişimin %3'ünü açıklamaktadır. Kaygı Puanları= $(0,112 * \text{Helikopter Ebeveyn Tutum Puanları}) + 27,326$

4.10 Onuncu Alt Probleme (Katılımcıların Helikopter Ebeveyn Tutumları İle Benlik Algılarının Kaygı Düzeylerine Etkisi Nedir?) İlişkin Bulgular

Katılımcıların kaygı düzeyleri üzerinde etkisi olduğu düşünülen, helikopter ebeveyn tutumları ve benlik algıları gibi değişkenlerin, katılımcıların kaygı

düzeylerini ne şekilde yordadığını ortaya koymaya yönelik olarak yapılan Çoklu Doğrusal Regresyon analizi sonucunda, helikopter ebeveyn tutumları ve benlik algısı değişkenleri birlikte, katılımcıların kaygı düzeyleri ile anlamlı bir ilişki ($R=0,164$, $R^2=0,027$) sergilememişlerdir ($F(2-133) = 1,811$, $p > 0,05$). Söz konusu iki değişken birlikte, kaygı düzeylerindeki değişimin %3'ünü açıklamaktadır. Standartlaştırılmış regresyon katsayılarına göre, yordayıcı değişkenlerin, kaygı üzerindeki görece önem sırası, helikopter ebeveyn tutumları ($\beta=0,146$), benlik algıları ($\beta=0,059$). Regresyon katsayılarının anlamlılık testleri göz önüne alındığında, yordayıcı değişkenlerden hiçbirinin, kaygı üzerinde anlamlı yordayıcı olduğu görülmektedir. Yordayıcı değişkenlerle kaygı arasındaki ilişkilere bakıldığında, helikopter ebeveyn tutumları ile ($r=0,153$), [diğer yordayıcı değişkenin etkisi kontrol edildiğinde ($r=0,145$)], benlik algıları ile ($r=0,077$), [diğer yordayıcı değişkenin etkisi kontrol edildiğinde ($r=0,060$)], düzeyinde ilişki görülmektedir. Regresyon analizi sonuçlarına göre, kaygıyı yordayan regresyon denklemi şu şekildedir.

$$\text{Kaygı} = (0,108 * \text{Helikopter Ebeveyn Tutum}) + (0,026 * \text{Benlik Algısı Puanları}) + 24,665$$

4.11 On Birinci Alt Probleme (Helikopter Ebeveynlerin Çocuklarının, Benlik Algısı Durumlarının Kaygı Düzeylerine Etkisi Var mıdır?) İlişkin Bulgular

Ebeveynleri helikopter ebeveyn özelliklerini gösteren katılımcıların, benlik algısı durumlarının kaygı düzeylerini ne derecede yordadığını ortaya koymak için yapılan basit doğrusal regresyon analizi sonucunda, benlik algısı durumları ile kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki gözlenmemiştir ($R=0,173$, $R^2=0,030$), benlik algısı durumlarının kaygı düzeylerinin anlamlı bir yordayıcısı olmadığı görülmüştür ($F_{(1-27)}=0,835$, $p > 0,05$). Benlik algısı durumları, kaygı düzeyindeki değişimin %3'ünü açıklamaktadır.

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1 Tartışma ve Sonuç

Araştırmanın ilgili bu bölümünde elde edilen verilere dayalı olarak ulaşılan bilgilerin geneline ve literatürde bu tema bazlı gerçekleştirilmiş diğer çalışmalara yer verilerek karşılaştırmaları yapılmıştır.

Anne, baba ve çocuklardan oluşan sosyal kuruma aile denilmektedir. Aile, toplumun en küçük birimi, temel yapı taşıdır. Bu yapının oluşmasına öncülük eden anne, babalar ise çocuklarını iyi bir insan olma yolunda yetiştirme ve büyütme serüveninde büyük rol oynamaktadır. Çünkü bu serüvenin sağlıklı bir şekilde ilerlemesi, kendisi ve toplum için uygun davranışsal, ahlaki değerlere sahip bireyler olmaları için ebeveynler pek çok tutum geliştirmekte ve çeşitli stratejiler uygulamaktadır. Ebeveyn tutumları kısmında da belirtildiği gibi anne ve babaların uyguladığı stratejiler çocukların kişilik gelişimi üzerinde önemli bir yer tutmaktadır.

Aile sosyalizasyon yoluyla çocuklarına kendi kültürel mirasını aktarmaktadır. Bu aktarımı yaparken bazen olumlu bazen de olumsuz stratejiler, tutumlar yansıtabilir. Yapılan araştırmalara bakıldığında demokratik ebeveyn tutumu olumlu olarak değerlendirilmekte ve aile üyelerinin sevgi, saygı temelleri üzerinde eşit haklara ve sorumluluklara sahip olduğu; otoriter, serbest (izin verici) ve ihmalkâr ebeveyn tutumları ise olumsuz olarak değerlendirilmektedir. Otoriter ebeveyn tutumu cezayı içinde barındıran ve olumsuz olarak nitelendirilecek bir davranışa karşı tahammülün olmadığı; serbest (izin verici) tutumda ise çocukların abartılı davranışlarına fırsat tanınan ve sınır koyma konusunda başarılı olunamayan; ihmalkâr ebeveyn tutumu ise çocukların her türlü ihtiyaçlarına karşı aile üyelerinin kayıtsız kaldığı ebeveyn tutumlarıdır.

Helikopter ebeveyn tutumu ise aşırı koruyucu, aşırı ilgili olma durumudur. Özellikle de çocuklarının akademik süreçleri üzerinde çok fazla titiz davranan bu ebeveynler çocuklarının şimdiki başarılarından çok gelecek yıllarda elde

edecekleri başarılarına odaklanmaktadır. Literatür araştırmaları da tam bu özellikle birlikte gündeme gelmeye başlamıştır. Çünkü bu ebeveynler çocuklarının özellikle üniversite ve iş yaşamlarına dahil olmaya başladıklarında dikkat çekmeye başlamışlardır (Odenweller, Booth-Butterfield ve Weber, 2014).

- Birinci alt problem için 77 kız, 77 erkek öğrenciden elde edilen veriler değerlendirilmiştir. Toplanan verilerden 3 öğrenciye ait olanı örneklem dışı kalmasından dolayı analizden çıkarılmıştır. Bu değerlendirme için Çocuklar İçin Benlik Algısı Profili ile demografik bilgiler formu uygulanmış ve elde edilen veriler analiz edilmiştir. Uygulanan ölçek ile demografik özellikler arasındaki ilişki incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda bu araştırma da cinsiyet, sınıf düzeyi, doğum sırası, ebeveynlerin yaşları, ebeveynlerin eğitim durumu, ebeveynlerin çalışma durumu ve meslekleri, ailelerin medeni durumu, gelir düzeyleri, alınan kurs sayısı, evde kronik rahatsızlığı bulunan birinin olup olmaması ve psikolojik destek alma durumu ile benlik algısı profili arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Literatürde benlik algısı ile ilgili yapılan araştırma sonuçlarına bakıldığında ise bazı belirleyici demografik özellikler açasından çelişkili veriler elde edilmiştir. 1992’de Avison ve Mc Alpine tarafından yapılan araştırmada erkeklerin kadınlara göre daha yüksek benlik algısına sahip oldukları tespit edilirken yapılan araştırmaların bazılarında ise bu araştırmada da elde ettiğimiz sonuçlar gibi cinsiyet ve benlik algısı arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı belirtilmiştir (Balat ve Akman, 2004; Sungur ve Yüksek, 2009; Yıldız ve Çapar, 2010). Ayrıca sınıf düzeyinin, yaşın ve eğitim durumunun yükselmesi benlik algısı durumunu olumlu yönde etkilediği de araştırmalarca kanıtlanmıştır. Bunun sebebi olarak ise yaşanmışlıkların, deneyim ve tecrübelerin yaş, sınıf ve eğitim durumu ilerledikçe artıyor olması olarak görülmektedir (Çam ve ark.; 2000; Karademir ve ark.; 2010). Gerçekleştirilen bu çalışmada da yaş, eğitim ve sınıf düzeyleri arasında daha belirleyici farklılıkların var olması durumunda çalışmaları bu yönde destekleyebileceğine inanılmaktadır.

- İkinci alt problem için 72 kız, 66 erkek toplamda 138 öğrenciden elde edilen veriler değerlendirilmiştir. Toplanan verilerden 19 öğrenciye ait olanı örneklem dışı kalmasından dolayı analizden çıkarılmıştır. Bu

değerlendirme için Çocuklar İçin Durumluk Ölçeği ile demografik bilgiler formu verileri analiz edilmiş olup birbirleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Uygulanan ölçek ile demografik özellikler arasındaki ilişki incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda bu araştırma da cinsiyet, ebeveynlerin yaşları, ebeveynlerin eğitim durumu, ebeveynlerin çalışma durumu ve meslekleri, ailelerin medeni durumu, gelir düzeyleri, alınan kurs sayısı, evde kronik rahatsızlığı bulunan birinin olup olmaması ile şuan da kendilerini nasıl hissettikleri arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Araştırmalar değerlendirildiğinde literatürde çocuklar için durumluk kaygı düzeyleri ile cinsiyet ve sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir. Doughus ve Rice (1979) tarafından ilkökul çocuklarının kaygı düzeyleri belirlenmesi amacıyla yapılan araştırmada kız çocuklarının erkek çocuklara göre daha kaygılı oldukları, bunun sebebi olarak ise erkek çocuklarının olumsuz durumlar karşısında kısa bir süre etkilenmeleri ve bunu yaşamlarına daha az aktardıkları olarak belirtilmiştir (Kopp ve Krakow, 1982, akt. Aral ve Başar, 1998). Aynı şekilde Demiriz ve Ulutaş (2003) tarafından yapılan araştırmada da kız çocuklarının durumluk kaygı düzeyleri erkek çocukların durumluk kaygı düzeylerinden yüksek olduğu saptanmıştır.

Ailenin gelir düzeyinin durumluk kaygı düzeyi üzerindeki etkisine bakıldığında ise gerçekleştirilen araştırmayı destekler nitelikte olduğu görülmektedir. Durumluk kaygı düzeyi ile ailenin gelir düzeyi, yaş, alınan kurs sayısı ve ebeveynlerin eğitim durumu arasında anlamlı bir farklılık olmadığı da çeşitli araştırmacılar tarafından yapılan araştırmalarda belirlenmiştir. Ancak bazı araştırmalar ebeveynlerin eğitim durumunun yükselmesinin durumluk kaygı düzeyini azalttığını belirtilmiştir. Aynı zaman da ailenin medeni durumunun çocuklar üzerindeki kaygı durumunu da desteklediği, boşanmış ailelerin çocuklarının, ebeveynleri birlikte olan çocuklara göre daha kaygılı kişilik örgütlenmesi oluşturdukları belirtilmiştir (Aral ve Başar, 1998; Demiriz ve Ulutaş, 2003; Doğru ve Arslan, 2008; Duman, 2008).

Yapılan bu araştırmada çocukların doğum sırası değişkenini “1” olarak işaretleyen katılımcılar ile doğum sırasını “2 ve üzeri” işaretleyen katılımcılar arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Durumluk kaygı durumlarına

bakıldığında doğum sırasını “2 ve üzeri” işaretleyenlerin lehine bir istatistiksel sonuç elde edilmiştir.

Literatürde gerçekleştirilen bazı araştırmalarda elde edilen verileri destekler niteliktedir. Ancak literatürde doğum sırasından ziyade kardeş sayısına göre sonuçlar elde edilmiştir. Gerçekleştirilen bu çalışmaya bakıldığında ise kardeş sayısı arttıkça çocukların durumluk kaygı düzeylerinin arttığı belirtilebilir. İlk çocuktan sonra dünyaya gelen kardeşlerin birinci sırada doğan çocuk üzerinde durumluk kaygısını destekler nitelikte olduğu uygulanan ölçeklerin analizleri sonucunda da görülmüştür. Yapılan araştırmalar çocukların kardeş sayıları arttıkça durumluk kaygı düzeylerinin arttığını, tek çocuklar ile 2 ve daha fazla kardeşe sahip olanların durumluk kaygı düzeyleri karşılaştırıldığında kardeş sayısını artmasının durumluk kaygı düzeyini beslediği belirtilmiştir (Demiriz ve Ulutaş, 2003). Ancak Peker (1999) tarafından yapılan araştırmada tek çocuk olanlar ile kardeşi olanların durumluk kaygı ve sınav kaygılarına baktığında anlamlı bir farklılık saptamamıştır.

Yapılan bu araştırmada evdeki bireylerin psikolojik destek alma durumu değişkenini “evet” olarak işaretleyen katılımcılar ile evdeki bireylerin psikolojik destek alma durumu değişkenini “hayır” olarak işaretleyen katılımcılar arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Psikolojik destek alma durumu değişkenini “evet” olarak işaretleyenlerin lehine bir istatistiksel sonuç elde edilmiştir. Buna dair literatürde yapılmış araştırma sayısı yok denecek kadar azdır. Ancak bu durum şu şekilde açıklanabilir. Kişilerin psikolojik olarak içinde buldukları ruhsal durumları tanımaları, bu noktada farkındalıklarının desteklenmesi kişilerin kendilerine ve çevrelerine karşı öngörü de bulunmalarına neden olmaktadır. Bu da bireylerin olaylar karşısında her an bir şey olabilir kaygısı yaşamalarına neden olabilir.

- Üçüncü alt problem için 76 kız, 76 erkek toplamda 152 öğrenciden elde edilen veriler değerlendirilmiştir. Toplanan verilerden 5 öğrenciye ait olan örneklem dışı kalmasından dolayı analizden çıkarılmıştır. Bu değerlendirme için Çocuklar İçin Sürekli Kaygı Ölçeği ile demografik bilgiler formu verileri analiz edilmiş olup birbirleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda bu araştırma da cinsiyet, sınıf düzeyi, doğum sırası, ebeveynlerin yaşları, ebeveynlerin eğitim

durumu, ebeveynlerin çalışma durumu ve meslekleri, ailelerin medeni durumu, gelir düzeyleri, alınan kurs sayısı, evde kronik rahatsızlığı bulunan birinin olup olmaması ile genellikle kendilerini nasıl hissettikleri arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Literatürde yapılmış araştırmalara bakıldığında ise elde ettiğimiz sonuçları desteklemeyen sonuçlar elde edilmiştir. Cinsiyet, kardeş sayısı, ebeveynlerin eğitim durumu ve meslekleri sürekli kaygı durumu düzeyinde anlamlı bir farklılık yaratmaktadır. Özellikle cinsiyet ve çocukların tek çocuk olma ve olmama durumları sürekli kaygı düzeylerini arttırmaktadır. Ayrıca ebeveynlerin teknik ve sağlık sektöründen mesleklere sahip olmaları da çocukların sürekli kaygı durumlarının yükselmesine neden olmaktadır (Demiri ve Ulutaş, 2003). Bazı araştırmalara bakıldığında ise kardeş sayısının fazla olması sürekli kaygı durumu düzeyinde farklılık gösterebileceği görülmüştür. Bu durum Ök'ün (1990) ortaöğretim kademesi öğrencileri ile yaptığı çalışmasında kardeş sayısının sürekli kaygı düzeyi üzerinde anlamlı bir farklılık yaratmadığı sonucu ile desteklenebilir.

Yapılan araştırmada evdeki bireylerin psikolojik destek alma durumu değişkenini “evet” olarak işaretleyen katılımcılar ile evdeki bireylerin psikolojik destek alma durumu değişkenini “hayır” olarak işaretleyen katılımcılar arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Psikolojik destek alma durumu değişkenini “evet” olarak işaretleyenlerin lehine bir istatistiksel sonuç elde edilmiştir. Buna dair literatürde yapılmış araştırma sayısı bir önceki durumluk kaygı ölçeğine dair yapılan araştırma ile aynıdır. Bu çalışmayı olumlu ya da olumsuz şekilde destekleyecek herhangi bir çalışma bulunamamıştır. Ancak bu durum bir önceki veri sonuçlarında açıklandığı gibi açıklanabilir. Kişilerin psikolojik olarak içinde buldukları ruhsal durumları tanımaları, bu noktada farkındalıklarının desteklenmesi kişilerin kendilerine ve çevrelerine karşı öngörü de bulunmalarına neden olmaktadır. Bu da bireylerin olaylar ya da belirsizlikler karşısında her an bir şey olabilir kaygısı yaşamalarına neden olabilir. Ayrıca bu kaygının zemininde umutsuzluk, depresyon ya da özel eğitime ihtiyacı olan bir aile üyesine sahip olma gibi bir durumda bulunabilir.

- Dördüncü alt problem için 76 kız, 74 erkek toplamda 150 öğrenciden elde edilen veriler değerlendirilmiştir. Toplanan verilerden 7 öğrenciye

ait olanı örneklem dışı kalmasından dolayı analizden çıkarılmıştır. Bu değerlendirme için anne için doldurulan Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği ile demografik bilgiler formu verileri analiz edilmiş olup birbirleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda bu araştırma da anne için algılanan helikopter ebeveyn tutumu ile cinsiyet, sınıf düzeyi, doğum sırası, ebeveynlerin yaşları, ebeveynlerin eğitim durumu, ebeveynlerin çalışma durumu ve meslekleri, ailelerin medeni durumu, gelir düzeyleri, alınan kurs sayısı, evde kronik rahatsızlığı bulunan birinin olup olmaması ve psikolojik destek alma durumu arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Literatür incelendiğinde özellikle de kendi literatürümüze bakıldığında helikopter ebeveynlik kavramına ilişkin gerçekleştirilen araştırmalar oldukça azdır. Dünya literatürüne bakıldığında ise çalışmamızı olumlu ya da olumsuz yönde destekleyecek araştırma sayısının daha fazla olduğu görülmektedir. Yapılan bu araştırmalar ise daha çok yükseköğretim kademesinde gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmanın helikopter ebeveynlik kavramı kapsamında bu örnekte gerçekleştirilen ilk araştırma olduğu söylenebilir.

Genel olarak araştırmalara bakıldığında doğum sırasının helikopter ebeveynlik yaklaşımı üzerinde belirgin farklılıklara neden olduğudur. Ailenin ilk çocuğu diğerlerine göre daha düşük helikopter ebeveynliğe maruz kalırken en son dünyaya gelen çocuk ailenin daha korumacı ve disiplinli yaklaşımına maruz kalır. Bunun sebebi olarak ise ailelerin evin küçük çocuğunun daha fazla korumaya ve yönlendirmeye ihtiyacı olduğu düşüncesi yer almaktadır (Özyürek ve Şahin, 2008; Yılmaz, 2009).

Annelerin babalara göre daha fazla helikopter ebeveynlik tutumu sergiledikleri görülmektedir (Dyck, 2015). Bu yüzdendir ki bu araştırmada da anne için elde edilen veriler paylaşılmıştır. Ancak bu araştırma için babadan elde edilen verilere bakıldığında da algılanan helikopter ebeveynlik tutumu ile demografik bilgiler arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Bu durumu literatürde yapılan çalışmalarda desteklemektedir (Dyck, 2015). Yapılan araştırmalara bakıldığında anne yaşının artmasıyla helikopter ebeveynlik tutumu azalmaktadır. Ebeveynlerin daha çok genç yaşta aşırı koruyucu ve katı tutum sergiledikleri görülmüştür (Haktanır, Baran ve Alisinanoğlu, 1998; Şanlı ve

Öztürk, 2012; Ertuna, 2016). Helikopter ebeveynlerin sosyoekonomik ve eğitim düzeyi olarak ileri düzeyde ebeveynler olduğu çeşitli araştırmalar tarafından saptanmıştır (Fingerman, Miller, Birditt ve Zarit, 2009; Dyck, 2015). Bu tarz ebeveynliği benimsemiş anne babalar içinde buldukları konumu ve ekonomik gücü çocuklarının daha iyi seviyelere ulaşmaları için kullanabilmektedir. Aynı zamanda bir başka araştırma da düşük eğitim seviyesine sahip ebeveynlerin ve çalışmayan ebeveynlerin geleneksel çocuk yetiştirme tarzını benimsemelerinden dolayı aşırı koruyucu tutumu daha fazla sergiledikleri belirtilmektedir (Haktanır, Baran ve Alisinanoğlu, 1998; Gürsoy ve Coşkun, 2006; Şanlı ve Öztürk, 2012).

Sosyoekonomik durumu düşük olan ebeveynlerin çocuklarının gelecekları üzerinde daha fazla karar aldıkları görülmüştür (Ertuna, 2016). Aynı şekilde Kulaksızızoğlu (1989) da gerçekleştirdiği araştırmalar da sosyoekonomik düzeyin ve kültürel zenginliğin artması durumunda aşırı koruyuculuğun azaldığını belirtmiştir.

- Beşinci alt problem için “*benlik algısı durumlarının kaygı düzeyleri üzerine olan etkisi*” ve sekizinci alt problem için “*katılımcıların kaygı durumları ile benlik algıları arasındaki ilişki*” incelenmiştir. Bu incelemeler için basit doğrusal regresyon ve korelasyon analizleri yapılmıştır. Yapılan bu analizler sonucunda benlik algısı ile kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir etki gözlenmemiştir. Benlik algısı durumunun kaygı düzeyinin anlamlı bir yordayıcısı, belirleyicisi olmadığı görülmüştür. Ancak aralarındaki ilişki durumuna bakıldığında ise kaygı düzeyleri ile benlik algıları arasında pozitif yönlü, düşük kuvvette bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Elde edilen bu veri değerlendirildiğinde literatür genelinde elde edilen verilerin tam tersi yönde sonuçlar elde edildiği görülmüştür. Coopersmith (1967) 1748 ergen üzerinde yaptığı araştırmada benlik saygısının kişinin içinde bulunduğu çevre ve iletişim içinde bulunduğu kişiler tarafından etkilendiğini bu yüzden benlik saygısı düşük olan ergenlerin kaygı düzeylerinin yüksek olduğunu saptamıştır. Ancak bir başka araştırmada ise durumluk kaygı puanları ile benlik saygısı puanları arasında istatistiksel açıdan bir ilişki bulunmamıştır. Sürekli

kaygı kaygı puanları ile benlik saygısı arasında ise negatif bir ilişki bulunmuştur (Bilgin, 2001).

- Altıncı alt problem için algılanan “*helikopter ebeveyn tutum puanları ile benlik algıları arasındaki ilişki*” incelenmiştir. Bu araştırma sonucunda benlik algısı ile algılanan helikopter ebeveynlik tutumları arasında pozitif yönlü, düşük kuvvette bir ilişki olduğu görülmüştür. Algılanan helikopter ebeveynlik tutumu durumu arttıkça çocukların benlik algısı durumlarında da artış görülmektedir.

Her ebeveynin esas amacı çocuklarını kendine güvenen, bağımsız, iletişim becerileri kuvvetli birer birey olarak yetiştirmektir. Ancak literatüre bakıldığında helikopter ebeveynlerin çocuklarının üzerinde yetersizlik duygusunu beslediği, düşük öz saygı geliştirmelerine neden olduğu saptanmıştır. Duygulu (2018) Yeni Nesil Ebeveynlik kitabında da helikopter ebeveynlerin çocuklarının benliğini ikinci plana koyan bir eğilim sergilediklerini, bu yüzden düşük öz saygı ve yetersizlik duygusunun helikopter ebeveynliği benimseyen ailelerinin çocuklarının genel problemi olduğunu belirtmiştir (Duygulu, 2018). Elde ettiğimiz sonuç ise literatürde karşımıza çıkan sonuçların tam tersi yönde bir sonuçtur. Bunun sebebi olarak ise çocukların küçük bir kısmının ebeveynlerini helikopter ebeveyn olarak algılamalarıdır.

- Yedinci alt problem için “*algılanan helikopter ebeveyn tutumu puanları ile kaygı durumları arasındaki ilişki*” ve dokuzuncu alt problem için “*helikopter ebeveyn tutumlarının kaygı düzeylerine etkisi*” incelenmiştir. Bu iki araştırma sonucunda kaygı durumları ile algılanan helikopter ebeveynlik tutumları arasında pozitif yönlü, düşük kuvvette bir ilişki ve helikopter ebeveyn tutumunun kaygı düzeyinin anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar doğrultusunda helikopter ebeveynlik tutumunun kaygı üzerinde bir etkisinin olduğu ve algılanan helikopter ebeveynlik tutumu durumu arttıkça çocukların kaygı düzeylerinde de artış görülmektedir.

Bu durum Lemoyne ve Buchanan (2011) tarafından yapılan araştırmada da desteklenmektedir. 330 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilen araştırma sonucuna göre algılanan helikopter ebeveynlik durumundaki artış çocukların

ileri yaşlarda ağrı kesici, anksiyete, depresyon gibi ilaçları kullanma ve bu sebeplerden dolayı destek görme durumlarının yüksek olduğu belirlenmiştir. Schiffrin ve arkadaşlarının (2013) yaptığı araştırmada da helikopter ebeveynlik davranışları gösteren ebeveynlerin çocuklarının depresyona yatkın oldukları ve yaşamdan daha düşük düzeyde memnun oldukları sonuçları elde edilmiştir. Ancak Lemoyne ve Buchanan'ın anksiyete düzeyinin yüksek olması konusunda elde ettikleri sonucu desteklememişlerdir. Segrin ve arkadaşları (2012) tarafından Amerika'da 653 kişinin katılımıyla gerçekleşen, "helikopter ebeveynler, yüksek narsisizm ve yetersiz baş etme becerileri" üzerine gerçekleştirilen araştırmanın sonucunda da bu tutumu benimseyen ebeveynlerin çocuklarının yoğun stres ve kaygı bozukluğuna yatkın oldukları elde edilmiştir (akt. Dyck, 2015). Duygulu (2018) ise helikopter ebeveynlerin çocukların depresyon, kaygı bozukluğu ve panik bozukluğuna yatkın olduklarını belirtmiştir. Bunun sebebi olarak çocukların, ailelerin içinde buldukları duygusal süreçlerden etkilenmeleri olduğunu belirtmiştir. Çünkü bu tutumu benimseyen ebeveynler bir sorunla karşılaştıklarında endişeli tavırlarını gizlemekte zorlanır ve daha kolay depresif duygu durumu içine girmektedirler (Duygulu, 2018).

- Onuncu alt problem için "*helikopter ebeveyn tutumları ile benlik algılarının kaygı düzeylerine etkisi*" ve on birinci alt problem için "*helikopter ebeveynlerin çocuklarının, benlik algısı durumlarının kaygı düzeylerine etkisi*" incelenmiştir. Bu iki araştırmanın sonucunda elde edilen veriler ışığında yapılan regresyon analizi sonucunda yordayıcı değişkenlerle kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiye bakıldığında, helikopter ebeveyn tutumu ve benlik algıları düzeyinde ilişki görülmektedir. Bir diğer alt problem olan "*helikopter ebeveynlerin çocuklarının, benlik algısı durumlarının kaygı düzeylerine etkisi*" incelediğinde ise anlamlı bir yordayıcılık saptanmamıştır. Bu durumun sebebi olarak sadece 29 ebeveynin helikopter ebeveyn olarak saptanmış olması gösterilebilir.

Literatüre bakıldığında helikopter ebeveynlik tutumunu benimseyen aileler çoğunlukla mükemmeliyetçi, kontrolcü, aşırı koruyucu ve takıntılı sayılabilecek düzeyde ilgili bir tutum sergilemektedir. Aynı zamanda bu ebeveynlerin duygu durum süreçleri dış etkenler tarafından daha çabuk olumsuz etkilenebilmektedir.

Bu etkilenme çoğu zaman çocuklarının üzerinde de etkili olabilmekte ve çocuklar için öğrenilmiş bir duygu aktarımına neden olmaktadır. Bu ebeveynler çocukları adına her kararı verme, onların hedeflerini belirleme ve hedefleri doğrultusunda karşılaştıkları problemleri ortadan kaldırma çabasındadır. Bu durum çoğu zaman bu tutumu benimseyen ailelerin “bugün ödevimizi yaptık”, “karnımızı çok iyi doyurduk” gibi cümlelerine de yansımaktadır (Kelly, Duran ve Miller-Ott, 2017). Bu ebeveynler her ne kadar iyi niyetli bir şekilde müdahalede bulduklarını belirtse de bu ebeveynlik tutumunu benimseyen ebeveynlerin çocukları depresyon, kaygı, benlik saygısında düşüklük, yetersizlik hissi, karar vermede zorluk ve aileye bağımlı olma gibi özelliklere sahip olmaktadır. Yapılan bu araştırma her ne kadar literatürde elde edilen sonuçları desteklemese de bilinmektedir ki ailelerin tutum ve yaklaşımları çocukların kişilik gelişimleri üzerinde büyük bir öneme sahiptir. Literatürde elde edilen çoğu veri üniversite öğrencileri ile yapılarak elde edilmiş verilerdir. Yapılan araştırmanın örneklemini kapsayan herhangi bir araştırma elde edilememiştir. Bu yüzden verilerin birbirini destekler nitelikte sonuçlar elde edilemediği düşünülmektedir. Yaş grubunun küçük olması ebeveynlerin tutum ve yaklaşımlarına dair net bir fikir elde etmenin önüne geçtiği düşünülmektedir. Bu çalışmanın üniversite öğrencileri ile yapılması durumunda literatürü destekler nitelikte sonuçlar elde edilebileceği düşünülmektedir.

5.2 Öneriler

Bu çalışmanın helikopter ebeveynlik tutumunu baz alan diğer araştırmalara önderlik edeceği ve literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırmanın daha geniş bir örnekleme, Türkiye genelinde yapılmasının daha faydalı olacağı ve aynı zamanda yapılan çalışmaların Türk kültür ve değerlerine uygun sonuçlar elde edilmesine yardımcı olacaktır. Bundan sonra yapılacak çalışmalarda, bu yaş grubundan ziyade lise ve üniversite seviyelerinde bulunan bireylerin katılımının olması helikopter ebeveynlik tutumuna dair daha fazla veri elde edilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Akkapulu, F.** (2018). Çocukta nevroitik kaygılar. *Psikanaliz Yazıları*, 37, 61-69.
- Akkoyun, F.** (2007). *Transaksiyonel analiz: Psikolojide işlemsel çözümleme yaklaşımı*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Aral, N, Başar, F.** (1998). Çocukların kaygı düzeylerinin yaş, cinsiyet, sosyo ekonomik düzey ve ailenin parçalanma durumuna göre incelenmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 22(110).
- Arslan, Ç.** (2007). *Üniversite Öğrencilerinin Sürekli Kaygı Ve Kişisel Kararsızlık Düzeylerinin İncelenmesi*. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Avison, WR., Mc Alpine, DD.** (1992). Gender Differences in Symptoms of Depression Among Adolescents. *Journal of Health and Social Behavior*, 33(2), 77-96.
- Ayten, A.** (2009). Üniversite öğrencilerinde ölüm kaygısı: Türk ve Ürdünlü öğrenciler üzerine karşılaştırmalı bir araştırma. *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 9(1), 85-108.
- Bacanli, H.** (1997). Sosyal İlişkilerde Benlik: Kendini Ayarlamının Psikolojisi. *İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları*, 14.
- Balat, G. U., Akman, B.** (2004). Farklı sosyo-ekonomik düzeydeki lise öğrencilerinin benlik saygısı düzeylerinin incelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 14(2), 175-183.
- Bee, H. L., Boyd, D. R.** (2009). *Çocuk gelişim psikolojisi*. (Çev. O. Gündüz) Kaknüs Yayınları.
- Bilgin, Ş.** (2001). *Ergenlerde Kaygı İle Benlik Saygısı Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Bradley-Geist, J. C. ve Olson-Buchanan, J. B.** (2014). Helicopter Parents: An examination of the Correlates of Over-Parenting of College Students. *Education + Training*, 56(4), 314-328.
- Bruno, F. J.** (1982). Psikoloji tarihine giriş. Çev. Nesrin Hisli. *İzmir: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları*.
- Budak, S.** (2009). Psikoloji Sözlüğü (4. Baskı). *İstanbul: Bilim ve Sanat Yayınları*.
- Bulut, I.** (1993). *Ruh hastalığının aile işlevlerine etkisi*. TC Başbakanlık Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığı.
- Burger, M. J.** (2006). *Kişilik*. (Çev. İ. D. Erguvan Sarıoğlu), Kaknüs Psikoloji, İstanbul.
- Cevher, F. N.,& Buluş, M.** (2007). Benlik kavramı ve benlik saygısı: önemi ve geliştirilmesi. *Akademik Dizayn Dergisi*, 2(1), 52-64.
- Cline, F.,& Fay, J.** (2014). *Parenting with love and logic: Teaching children responsibility*. Tyndale House.
- Crosby, J. F.** (1976). Theories of anxiety: A theoretical perspective. *American journal of psychoanalysis*, 36(3), 237-248.

- Cüceloğlu, D.** (1992). *İnsan ve davranışı* (3. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Cüceloğlu, D.** (2016). *İçimizdeki çocuk* (50. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çam, M. O., Engin, E., & Uğuryol, M.** (2017). Üniversite Öğrencilerinde Benlik Gelişimi Ve Güven Duygusu. *Journal Of International Social Research*, 10(51).
- Çam O, Khorshid L ve Özsoy SA.** (2000) bir hemşirelik yüksek okulundaki öğrencilerin benlik saygısı düzeylerinin incelenmesi, *Hemşirelikte Araştırma Dergisi 1 (8): 33-40.*
- Çavuşoğlu, S.** (1993). *Anadolu Lisesi Giriş Sınavına Katılan Öğrencilerin Sınav Öncesi Durumluk Kaygı Düzeylerinin Sınav Başarıları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Demir, N.** (2011). *Birey, toplum, bilim: Sosyoloji temel kavramlar* (5. Baskı). Ankara: Turhan Kitabevi.
- Demiriz, S., Ulutaş, İ.** (2003). 9-12 Yaş çocuklarının kaygı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 3(1), 1-9.
- Dilmaç, B., & Ekşi, H.** (2012). Öğretmenlerin sahip oldukları değerlerin ve özgeci davranışlarının mesleki benlik saygısı açısından incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 10(23), 65-82.
- Doğan, U., & Adıgüzel, A.** (2017). Helikopter Ebeveynlik Ölçeğinin Türkçe Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. In *1 st Eurasian Conference on Language and Social Sciences*, 204.
- Doğru, Y., S., S., Arslan, E.** (2008). Engelli çocuğu olan annelerin sürekli kaygı düzeyi ile durumluk kaygı düzeylerinin karşılaştırılması. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2667-4750.
- Duman, K., G.** (2008). *İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Durumluk Sürekli Kaygı Düzeyleri İle Sınav Kaygısı Düzeyleri ve Ana-Baba Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Duygulu, S.** (2018). *Yeni nesil ebeveynlik ve helikopter aileler*. İstanbul: Destek Yayınları.
- Dyck, Arvelle L. Van** (2015). *What Propels Helicopter Parents? Parents' Motivation for Over Involvement in their Children's Higher Education*. Master's thesis, University of Saskatchewan, Saskatoon, Saskatchewan.
- Ehtiyar, R., & Üngüren, E.** (2008). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Umutsuzluk Ve Kaygı Seviyeleri İle Eğitime Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Journal of International Social Research*, 1(4).
- Ekşi, A.** (1990). *Çocuk, genç, ana babalar*. İstanbul: Bilgi Yayınevi.
- El Nokali, N., E., Bachman, H. J., & Votruba-Drzal, E.** (2010). Parent involvement and children's academic and social development in elementary school. *Child Development*, 81(3), 988-1005.
- Erden, M. & Akman, Y.** (2005). *Gelişim ve öğrenme*. Ankara: Arkadaş Yayıncılık.
- Erdoğan, Ö.,** (2015) , *Lise Öğrencilerinin Kendilik Algıları ve Kaygı Düzeyleri*. Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Ertaş, D.** (2016). *Lise Öğrencilerinin Kararsızlık Durumları İle Kendilerine Saygıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Doktora Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ertuna, E** (2016). The Turkish Translation, And Reliability, Validity Study Of Helicopter Parenting Instrument. Master'sthesis, Near East University, Cyprus.
- Eryılmaz, S.** (2008). *10-11 Yaşındaki Öğrencilerin Benlik Kavramları İle Bilişsel Performansları Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Evirgen, N. Y.,& Erden, G. T. D.** (2010). *Aile İçi Örüntülerin Çocukların Algıları Açısından İncelenmesi*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji (Uygulamalı Psikoloji) Anabilim Dalı, Ankara.
- Fingerman, K., Miller, L., Birditt, K., & Zarit, S.** (2009). Giving to the good and the needy: Parental support of grown children. *Journal of Marriage and Family*, 71(5), 1220–1233.
- Frager, R. & Faddman, J.**(1998) *Personality and Personal Growth*, Wesley Longmaninc. Publishing, USA.
- Freedman, J. L., Sears, D. O., Carlsmith, J. M., & Dönmez, A.** (1993). *Sosyal psikoloji*. İstanbul: İmge Kitabevi.
- Geçtan, E.** (1992). *Çağdaş yaşam ve normal dışı davranışlar*. 8. Baskı. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Geçtan, E.** (2012). *Psikanaliz ve Sonrası*, 15. Baskı. İstanbul: Metis Yayınları.
- Gökçedağ, S.** (2001). *Lise Öğrencilerinin Okul Başarısı Ve Kaygı Düzeyi Üzerinde Anne-Baba Tutumlarının Etkilerinin Belirlenip Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitimde Psikolojik Hizmetler Bilim Dalı, İzmir.
- Gözel, M.** (2019). *Üniversite Öğrencilerinin Benlik Saygıları Üzerinde Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi. İstanbul.
- Güçlü, A. Uzun, E. Uzun, S. ve Yolsal, Ü.** (2008). *Felsefe Sözlüğü*. 3. Baskı. İstanbul: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Gürsoy, F., Coşkun, T.** (2006). Büyük Ebeveynleriyle Yaşayan Çocukların Aile Ortamlarını Değerlendirmeleri. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(1), 151-164.
- Haktanır, G., Baran, G. & Alisananoğlu, F.** (1998). Çalışan Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumları. *Eğitim ve Bilim Dergisi*. 22(109), 27-31.
- Hershatte, A.,& Epstein, M.** (2010). Millennials and the world of work: An organization and management perspective. *Journal of Business and Psychology*, 25(2), 211-223.
- Howe, N.,& Strauss, W.** (2007). Helicopter parents in the workplace. *Syndicated Research Project, Genera*, 1-16.
- İnanç, Yazgan, B. & Yerlikaya, E., E.** (2012). *Kişilik kuramları*. İstanbul: Pegem Akademi.
- İpek, N.** (2014). Helikopter Aileler. Arel Koleji Okulumu Seviyorum Aylık Anasınıfı Dergisi. <http://www.arel.k12.tr/files/yayin/73.pdf> Erişim Tarihi: 15 Ekim 2018.
- Kağıtçıbaşı, Ç.** (1999). *Yeni insan ve insanlar*. İstanbul: Evrim Yayınevi.
- Kağıtçıbaşı, Ç.** (2000). *Kültürel psikoloji*. 2. Baskı. İstanbul: Evrim Yayınevi.

- Kaplan, S., Bahar, A., & Sertbaş, G.** (2007). Gebelerde Doğum Öncesi Ve Doğum Sonrası Dönemlerde Durumluk Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10(1), 113-121.
- Karagüven, M. H. Ü.** (1999). Açık Kaygı Ölçeğinin Geçerlik Ve Güvenirliği İle İlgili Bir Çalışma. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(11), 203-218.
- Karademir, T., Döşyılmaz, E., Çoban, B., Kafkas, ME.** (2010). Beden eğitimi ve spor bölümü özel yetenek sınavına katılan öğrencilerde benlik saygısı ve duygusal zeka. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 18(2), 653-674.
- Karasar, N.** (2011). *Araştırmalarda Rapor Hazırlama*. 16. Baskı. İstanbul: Nobel Yayınları.
- Kelly, L., Duran, R.L. ve Miller-Ott, A. E.** (2017) Helicopter parenting and cell-phone contact between parents and children in college. *Southern Communication Journal*, 82(2), 102-114.
- Kır, İ.** (2011). Toplumsal bir kurum olarak aile ve işlevleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Electronic Journal of Social Sciences. ISSN*, 1304-0278.
- Koçak, Ç. Y.** (2007). *İlk Kez Anne Baba Olacaklara Antenatal Dönemde Verilen Eğitimin Kaygı Düzeylerine Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, İzmir Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Köknel, Ö.** (2005). *Kaygıdan mutluluğa kişilik*. 17. Baskı. İstanbul: Altın Kitaplar.
- Kuzgun, Y.** (1983). Ankara Üniversitesi EBF" Psikolojik Danışma ve Psikoloji Teorileri. *Yayımlanmamış Ders Notları, Ankara*.
- Kwon, K. A., Yoo, G., & Bingham, G. E.** (2016). Helicopter parenting in emerging adulthood: Support or barrier for Korean College students' psychological adjustment?. *Journal of Child and Family Studies*, 25(1), 136-145.
- LeMoyne, T.,& Buchanan, T.** (2011). Does "hovering" matter? Helicopter Parenting and itseffect on well-being. *Sociological Spectrum*, 31(4), 399-418.
- Lipka, S.** (2007). Helicopter Parents help students, survey finds. *Chronicle of Higher Education*, 54(11).
- Locke, J. Y., Campbell, M. A., & Kavanagh, D.** (2012). Can a parent do too much for their child? An examination by Parenting professionals of the concept of over parenting. *Journal of Psychologists and Counsellors in Schools*, 22(2), 249-265.
- Manav, F.** (2011) Kaygı Kavramı. *Toplum Bilimleri Dergisi*. 5(9), 201-211.
- Marshall, G.** (2005).Sosyoloji Sözlüğü. Çev. Derya Kömürcü & Osman Akınhay, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Odenweller, K. G., Booth-Butterfield, M., & Weber, K.** (2014). Investigating Helicopter parenting, family environments, and relational out comes for millennials. *Communication Studies*, 65(4), 407-425.
- Okant Yaşın, Ç.** (2018). *Helikopter Ebeveyn Sahibi Y Kuşağının, İş ve Yaşam Tatmini Üzerine Sosyolojik Bir Analiz*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Okray, Z.** (2016). Helicopter Parenting and related issues: Psychological wellbeing, basic psychological needs and depression on university students. *Current Research in Education*, 2(3), 165-173.
- Ök, M.** (1990). *13-15 Yaş Grubu Ortaöğretim Öğrencilerinde Kaygı Düzeyi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Özçiçek, G.** (2014). *Çocuğun Benlik Kavramının Olumluluğu, Annenin Mükemmelliyetçiliği Ve Anne Kabul Red Algısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi, İstanbul.
- Özen, Y. & Gülaçtı, F.** (2010). Benlik-Kavramı Ve Benliğin Gelişimi Bilen Benliğe Gereksinim Var mı?, *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 2, 20-38.
- Özusta, Ş.** (1995). Çocuklar İçin Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri Uyarlama, Gerçeklik ve Güvenirlik Çalışması. *Türk Psikoloji Dergisi*. 10(34). 32-44.
- Padilla-Walker, L. M., & Nelson, L. J.** (2012). Blackhawkdown?: Establishing Helicopter parenting as a distinct construct from other forms of parental control during emerging adulthood. *Journal of adolescence*, 35(5), 1177-1190.
- Reed, K., Duncan, J. M., Lucier-Greer, M., Fixelle, C., & Ferraro, A. J.** (2016). Helicopter Parenting and emerging adult self-efficacy: Implications for mental and physical health. *Journal of Child and Family Studies*, 25(10), 3136-3149.
- Robbins, S.** (1994) Örgütsel davranışın temelleri. Çev: S. A. Öztürk. Eskişehir: ETAM Basım Yayın.
- Sayar, K.** (2003). *Anksiyete: Özgürlüğün baş dönmesi*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Saygılı, G., Kesecioğlu, T. & Kırıktaş, H.** (2015). Eğitim Düzeyinin Benlik Saygısı Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 21.
- Somers, P., & Settle, J.** (2010). The helicopterparent: Research toward a typology. *College and University*, 86(1), 18.
- Spielberger, C. D.** (1972). Anxiety as an emotional state. C. D. Ed. Spielberger. *Anxiety: Current Trends in Theory And Research*, 1, (23-50). New York: Academic Press.
- Steinberg, L., Lamborn, S. D., Darling, N., Mounts, N. S., & Dornbusch, S. M.** (1994). Over-time changes in adjustment and competence among adolescents from authoritative, authoritarian, indulgent, and neglectful families. *Child development*, 65(3), 754-770.
- Sungur, M. Z.** (2000). Bilişsel-davranışçı yaklaşımlar ve sosyal fobi. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 3(2), 27-32.
- Sungur, P., Yüksek, S.** (2009). Beden eğitimi ve spor öğretmenlik bölümü son sınıf öğrencilerinin benlik tasarımı ve kendini gerçekleştirme düzeylerinin incelenmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 3(3), 190-195.
- Şahin, T. F & Özyürek A.** (2008). 5-6 Yaş Grubu Çocuğa Sahip Ebeveynlerin Demografik Özelliklerinin Çocuk Yetiştirme Tutumlarına Etkisinin İncelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 6(3), 395-414.

- Şahin, M.** (2019). Korku, Kaygı Ve Kaygı (Anksiyete) Bozuklukları. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 6(10), 117-135.
- Şanlı, D., Öztürk, C.** (2012). Annelerin çocuk yetiştirme tutumlarını etkileyen etmenlerin incelenmesi. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 31-48.
- Şekercioğlu, G.** (2009). *Çocuklar İçin Benlik Algısı Profiline Uyarlanması Ve Faktör Yapısının Farklı Değişkenlere Göre Eşitliğinin Test Edilmesi*. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi. Ankara.
- Şirin, S.** (2019). *Yetişin Çocuklar*. İstanbul: Doğan Kitap.
- Tunç, A., & Tezer, E.** (2016). Çocuk yetiştirme stilleri ve benlik saygısı arasındaki ilişki. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(25).
- Ulu, Tantan, Ş.** (2019). *Kaygı Karar Verme Ve Belirsizliğe Tahammülsüzlük Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi. İzmir.
- Van Dyck, A.** (2015). *What propels helicopterparents? Parents' motivation for over involvement in their children's higher Education*. Doctoraldissertation, University of Saskatchewan. Canada.
- Vinson, K.** (2012). Hovering too close: Ther amifications of Helicopter parenting in higher education. *Ga. St. UL Rev.*, 29, 423.
- Yaman, B.** (2018). *Ebeveyn Tutumlarının Çocukların Mizaç Özellikleri Ve Duygu Düzenleme Becerileri Üzerindeki Rolü*. Yüksek Lisans Tezi, Işık Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klinik Psikoloji Bölümü, İstanbul.
- Yanbastı, G.** (1990). *Kişilik kuramları*. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- Yavuzer, H.** (2004). *Ana-Baba ve Çocuk*. 11. Baskı. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yener, Ö., & Gülaçtı, F.** (2010). Benlik-Kavramı Ve Benliğin Gelişimi Bilen Benliğe Gereksinim Var Mı?. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(2), 20-38.
- Yenilmez, K., & Özbey, N.** (2006). Özel okul ve devlet okulu öğrencilerinin matematik kaygı düzeyleri üzerine bir araştırma. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 431-448.
- Yıldız, M.** (2006). Benlik-kavramı ve benliğin gelişiminde dinin rolü. *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 23, 87-127.
- Yıldız, M., Çapar, B.** (2010). Orta öğretim öğrencilerinde benlik saygısı ile dindarlık arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Din bilimleri Akademik Araştırma Dergisi*. 10(1), 103-131.
- Yılmaz, A.** (2000). *Eşler Arasındaki Uyum Ve Çocuğun Algıladığı Anne-Baba Tutumu İle Çocukların, Ergenlerin Ve Gençlerin Akademik Başarıları Ve Benlik Algıları Arasındaki İlişkiler*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Yılmaz, H.** (2019). İyi Ebeveyn, Çocuğu İçin Her Zaman Her Şeyi Yapan Ebeveyn Değildir: Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği (AHETÖ) Geliştirme Çalışması. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*. 3(1). 3-30.
- Yılmaz, K.** (2018). *Anne Baba Tutumlarının Ergenlerde Benlik Saygısına Etkisi*. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Yılmaz, T, M.** (2009). *Üniversite Öğrencilerinin Öz-Anlayışları (Self-Compassion) ile Anne Baba Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.

- Yiğitoğlu, S.** (2009). *Adolesans Gebe ve Eşlerinin Antenatal ve Postnatal Kaygı Düzeyleri ile Evlilikte Uyumlari Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İzmir.
- Yörükoğlu, A.** (2019). *Gençlik çağı: Ruh sağlığı ve ruhsal sorunlar*. 15. Baskı. İstanbul: Özgür Yayınları
- Yücel, Y.** (2013). *Ortaokul Öğrencilerinin Algıladıkları Anne-Baba Tutumlarının, Benlik Saygısı Ve Öğrenilmiş Çaresizlik İle İlişkisi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

EKLER

EK-1 Etik KurulAnket Onay Belgesi

EK-2 MEB Anket Onay Belgesi

EK-3 Demografik Bilgi Formu

EK-4Çocuklar İçin Benlik Algısı Profili

EK-5Çocuklar İçin Durumluk- Sürekli Kaygı Ölçeği

EK-6 Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği

EK -1 Etik Kurul Anket Onay Belgesi

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : 88083623-020
Konu : Saadet LAPSEKİLİ UYSAL Etik Onayı
Hk.

Sayın Saadet LAPSEKİLİ UYSAL

Tez çalışmanızda kullanmak üzere yapmayı talep ettiğiniz anketiniz İstanbul Aydın Üniversitesi Etik Komisyonu'nun 12.07.2019 tarihli ve 2019/10 sayılı kararıyla uygun bulunmuştur.

Bilgilerinize rica ederim.

e-İmzalıdır
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin KAZAN
Müdür Yardımcısı

05/05/2020 Enstitü Sekreteri

Neslihan KUBAL

Evrağı Doğrulamak İçin : <https://evrakdogrula.aydin.edu.tr/en/Vision.Dogrula/BelgeDogrulama.aspx?V=BEL93ZJCH>

Adres: Beşyol Mah. İnönü Cad. No:38 Sofaköy , 34295 Kâğıtöğrenci / İSTANBUL
Telefon: 444 1 428
Elektronik Ağ: <http://www.aydin.edu.tr/>

Bilgi için: NESLİHAN KUBAL
Unvanı: Enstitü Sekreteri

EK -2MEB Anket Onay Belgesi

Evrak Tarih ve Sayısı: 04/10/2019-7828

FORM: 2

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME FORMU

ARAŞTIRMA SAHİBİNİN	
Adı Soyadı	Saadet LAPSEKILI UYSAL
Kurumu / Üniversitesi	İstanbul Aydın Üniversitesi
Araştırma yapılacak iller/ilçeler	Çanakkale Özel Doğa Ortaokulu
Araştırma yapılacak eğitim kurumu ve kademesi	Ortaokul
Araştırmanın konusu	"Helikopter Ebeveynlerin Çocuklarının Benlik Algısı Durumlarının Kaygı Düzeyleri Üzerine Etkisi"
Üniversite / Kurum Onayı	Var
Araştırma/Proje/Ödev/Tez Önerisi	Tez Çalışması
Veri Toplama Araçları	Ölçek ve Anket
Görüş İstenilecek Birim/Birimler	Öğrenciler
KOMİSYON GÖRÜŞÜ	
UYGUNDUR	
Komisyon Kararı	Oybirliği ile alınmıştır.
Muhalef Üyenin Adı ve Soyadı:	

KOMİSYON

18.10.2019
Komisyon Başkanı
İşıl KORKMAZ

Üye
Süheyla H. YURDUSEV

Üye
Yonca İNCE

EK -3 Demografik Bilgi Formu

DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU															
ÖĞRENCİ YAŞ															
ÖĞRENCİ CİNSİYET	KIZ ☐	ERKEK ☐													
ÖĞRENİM GÖRDÜĞÜ SINIF	5. SINIF ☐	6. SINIF ☐	7. SINIF ☐												
KARDEŞ SAYISI(Kendiniz Hariç)	0 - ☐	1 - ☐	2 - ☐	3 - ☐	4 ve üzeri ☐										
ÖĞRENCİ DOĞUM SIRASI Ailenin kaçınıcı çocuğusunuz?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	☐	☐	☐	+	☐						
ANNE YAŞ	25-30 -> ☐			31-35 -> ☐			36-40 -> ☐			41-45 -> ☐			46-50 -> ☐		
ANNE EĞİTİM DURUMU	İLKOKUL -> ☐			ORTAOKUL -> ☐			LİSE -> ☐			ÜNİVERSİTE -> ☐			Y. LİSANS / DOKTORA -> ☐		
ANNE ÇALIŞIYOR MU?	EVET ☐			HAYIR ☐											
MESLEĞİ NEDİR?	<input type="text"/>														
BABA YAŞ	25-30 -> ☐			31-35 -> ☐			36-40 -> ☐			41-45 -> ☐			46-50 -> ☐		
BABA EĞİTİM DURUMU	İLKOKUL ☐			ORTAOKUL ☐			LİSE ☐			ÜNİVERSİTE ☐			Y. LİSANS / DOKTORA ☐		
BABA ÇALIŞIYOR MU?	EVET ☐			HAYIR ☐											
MESLEĞİ NEDİR?	<input type="text"/>														
MEDENİ DURUM	ANNE-BABA BİRLİKTE ☐			ANNE-BABA AYRI ☐			ANNE VEFAT BABA VEFAT ☐								

SİZCE HANGİSİ SİZİN AİLE GELİR DÜZEYİNİZİ EN İYİ İFADE ETMEKTEDİR?	0- 2000 -> ☐ 2001- 3000 -> ☐ 3001- 4000 -> ☐ 4001 - 5000 -> ☐ 5001+ -> ☐
EVDE AİLE ÜYELERİ DIŞINDA YAŞAYAN BİRİ VAR MIDIR? VARSA YAKINLIK DERECE NİZ NEDİR?	<input type="text"/>
BUGÜNE KADAR EĞİTİMİNİ ALDIĞINIZ KURS- BECERİ DERSLERİ SAYISI NEDİR?	1 -> ☐ ☐ 2 -> ☐ ☐ 3 -> ☐ ☐
EVDE KRONİK RAHATSIZLIĞI OLAN BİRİ VAR MIDIR?	<input type="text"/>
PSİKOLOJİK DESTEK ALINDI MI?	EVET ☐ HAYIR ☐

EK -4 Çocuklar İçin Benlik Algısı Profili

Çocuklar İçin Benlik Algısı Profili

Ben Nasıl Biriyim?

Adı Soyadı : _____ Yaş: _____ Doğum Tarihi: _____
Gün Ay Yıl
 Kız Erkek Sınıf: _____

	Bana Tamamen Uygun	Bana Kısmen Uygun			Bana Kısmen Uygun	Bana Tamamen Uygun
ÖRNEK CÜMLE						
(a)	☐	☐	Bazı çocuklar, boş zamanlarında dışarıda (sokakta) oynamayı tercih ederler	AMA	Diğer çocuklar, televizyon izlemeyi tercih ederler	☐ ☐
1.	☐	☐	Bazı çocuklar, okul etkinliklerinde çok <i>iyi</i> olduklarını düşünürler	AMA	Diğer çocuklar, kendilerine verilen okul etkinliklerini yapıp yapamayacakları konusunda <i>endişelenirler</i> .	☐ ☐
2.	☐	☐	Bazı çocuklar için arkadaşlık kurmak <i>zordur</i>	AMA	Diğer çocuklar için arkadaşlık kurmak <i>oldukça kolaydır</i> .	☐ ☐
3.	☐	☐	Bazı çocuklar, her türlü sporu çok <i>iyi</i> yaparlar	AMA	Diğer çocuklar, konu spora gelince çok <i>iyi</i> olduklarını <i>düşünmezler</i> .	☐ ☐
4.	☐	☐	Bazı çocuklar, görünüşlerinden <i>memnundurlar</i>	AMA	Diğer çocuklar, görünüşlerinden <i>memnun değildir</i> .	☐ ☐
5.	☐	☐	Bazı çocuklar, davranış biçimlerinden çoğu zaman <i>memnun değildir</i>	AMA	Diğer çocuklar, davranış biçimlerinden genellikle <i>memnundurlar</i> .	☐ ☐
6.	☐	☐	Bazı çocuklar, çoğu zaman kendilerinden <i>memnun değildir</i>	AMA	Diğer çocuklar, kendilerinden <i>oldukça memnundurlar</i> .	☐ ☐
7.	☐	☐	Bazı çocuklar, <i>yaşıtları kadar akıllı</i> olduklarını düşünürler	AMA	Diğer çocuklar, <i>yaşıtları kadar akıllı</i> olduklarından <i>emin değildir</i> ve akıllı olup olmadıklarını <i>merak ederler</i> .	☐ ☐

(Devamı)

	Bana Tamamen Uygun	Bana Kısmen Uygun				Bana Kısmen Uygun	Bana Tamamen Uygun
8.	☐	☐	Bazı çocukların <i>çok sayıda</i> arkadaşı vardır	AMA	Diğer çocukların pek fazla arkadaşı <i>yoktur</i> .	☐	☐
9.	☐	☐	Bazı çocuklar, sporda çok daha iyi (başarılı) olabilmeyi isterler	AMA	Diğer çocuklar, sporda zaten yeterince iyi (başarılı) olduklarını düşünürler.	☐	☐
10.	☐	☐	Bazı çocuklar, boylarından ve kilolarından <i>memnundurlar</i>	AMA	Diğer çocuklar, boylarının veya kilolarının <i>farklı</i> olmasını isterler.	☐	☐
11.	☐	☐	Bazı çocuklar, genellikle <i>doğru</i> olan şeyleri yaparlar	AMA	Diğer çocuklar, çoğu zaman <i>doğru</i> olan şeyleri <i>yapmazlar</i> .	☐	☐
12.	☐	☐	Bazı çocuklar, sürdürdükleri yaşam biçiminden memnun <i>değillerdir</i>	AMA	Diğer çocuklar, sürdürdükleri yaşam biçiminden <i>memnundurlar</i> .	☐	☐
13.	☐	☐	Bazı çocuklar, okul etkinliklerini bitirmekte oldukça <i>yavaşlırlar</i>	AMA	Diğer çocuklar, okul etkinliklerini <i>çok çabuk</i> bitirebilirler.	☐	☐
14.	☐	☐	Bazı çocuklar, daha çok arkadaşının olmasını isterler	AMA	Diğer çocukların zaten istedikleri kadar çok arkadaşı vardır.	☐	☐
15.	☐	☐	Bazı çocuklar, daha önce hiç denemedikleri yeni sporları hemen iyi yapabileceklerini düşünürler	AMA	Diğer çocuklar, daha önce hiç denemedikleri sporları iyi <i>yapamayacaklarından</i> çekinirler.	☐	☐
16.	☐	☐	Bazı çocuklar, vücutlarının <i>farklı</i> olmasını isterler	AMA	Diğer çocuklar, vücutlarını <i>olduğu gibi</i> severler.	☐	☐
17.	☐	☐	Bazı çocuklar, genellikle kendilerinden <i>beklendiği gibi</i> davranırlar	AMA	Diğer çocuklar, çoğu zaman kendilerinden <i>beklendiği gibi davranmazlar</i> .	☐	☐
18.	☐	☐	Bazı çocuklar, bir birey (kişi) olarak kendilerinden <i>memnundurlar</i>	AMA	Diğer çocuklar, çoğu zaman kendilerinden memnun <i>değillerdir</i> .	☐	☐
19.	☐	☐	Bazı çocuklar, öğrendikleri şeyleri çoğunlukla <i>unuturlar</i>	AMA	Diğer çocuklar, öğrendiklerini <i>kolayca</i> hatırlayabilirler.	☐	☐

(Devamı)

	Bana Tamamen Uygun	Bana Kısmen Uygun			Bana Kısmen Uygun	Bana Tamamen Uygun	
31.	☐	☐	Bazı çocuklar, okuldaki sorulara cevap bulmakta zorluk çekerler	AMA	Diğer çocuklar, hemen hemen <i>her zaman</i> cevapları bulabilirler.	☐	☐
32.	☐	☐	Bazı çocuklar, diğer yaşlıları arasında <i>popülerdir</i> (herkesçe tanınır)	AMA	Diğer çocuklar, çok popüler <i>değillerdir</i> .	☐	☐
33.	☐	☐	Bazı çocuklar, açık alanlarda oynanan yeni oyunlarda çok iyi <i>değillerdir</i>	AMA	Diğer çocuklar, yeni oyunlarda hemen <i>başarılı</i> olurlar.	☐	☐
34.	☐	☐	Bazı çocuklar, güzel veya yakışıklı olduklarını düşünürler	AMA	Diğer çocuklar, pek de güzel veya yakışıklı olmadıklarını düşünürler.	☐	☐
35.	☐	☐	Bazı çocuklar, kimse söylemeden nasıl davranmaları gerektiğini çok iyi bilirler	AMA	Diğer çocuklar, nasıl davranmaları gerektiğini bulmakta genellikle zorlanırlar.	☐	☐
36.	☐	☐	Bazı çocuklar, yaptıkları çoğu şeyi yapma şeklinden memnun değillerdir.	AMA	Diğer çocuklar, yaptıkları şeylerin yapılış şeklinin <i>iyi</i> olduğunu düşünürler.	☐	☐

EK – 5 Çocuklar İçin Durumluluk ve Sürekli Kaygı Ölçeği

Nasıl Hissediyorum Anketi

Kızların ve erkeklerin kendilerini anlattıkları bazı cümleler aşağıda verilmiştir. Her cümleyi dikkatle okuyun ve **su anda** nasıl hissettiğinize karar verin. Daha sonra **sizi en doğru anlatan ifadenin önündeki kutucuğa (x)** işareti koyun. Yanlış ya da doğru cevap diye bir şey yok. Herhangi bir cümle üzerinde fazla zaman geçirmeyin. **Tam bu anda , bu dakikada** nasıl hissettiğinizi en iyi anlatan ifadeyi seçmeyi unutmayın.

1. Kendimi	☐ çok sakin hissediyorum	☐ sakin hissediyorum	☐ sakin hissetmiyorum
2. Kendimi	☐ çok öfkeli hissediyorum	☐ öfkeli hissediyorum	☐ öfkeli hissetmiyorum
3. Kendimi	☐ çok huzurlu hissediyorum	☐ huzurlu hissediyorum	☐ huzurlu hissetmiyorum
4. Kendimi	☐ çok sinirli hissediyorum	☐ sinirli hissediyorum	☐ sinirli hissetmiyorum
5. Kendimi	☐ çok huzursuz hissediyorum	☐ huzursuz hissediyorum	☐ huzursuz hissetmiyorum
6. Kendimi	☐ çok dinlenmiş hissediyorum	☐ dinlenmiş hissediyorum	☐ dinlenmiş hissetmiyorum
7. Kendimi	☐ çok ürkmüş hissediyorum	☐ ürkmüş hissediyorum	☐ ürkmüş hissetmiyorum
8. Kendimi	☐ çok rahatlamış hissediyorum	☐ rahatlamış hissediyorum	☐ rahatlamış hissetmiyorum
9. Kendimi	☐ çok endişeli hissediyorum	☐ endişeli hissediyorum	☐ endişeli hissetmiyorum
10. Kendimi	☐ çok hoşnut hissediyorum	☐ Hoşnut hissediyorum	☐ hoşnut hissetmiyorum
11. Kendimi	☐ çok korkmuş hissediyorum	☐ Korkmuş hissediyorum	☐ korkmuş hissetmiyorum
12. Kendimi	☐ çok mutlu hissediyorum	☐ mutlu hissediyorum	☐ mutlu hissetmiyorum
13. Kendimden	☐ çok eminim	☐ eminim	☐ emin değilim
14. Kendimi	☐ çok iyi hissediyorum	☐ iyi hissediyorum	☐ iyi hissetmiyorum
15. Kendimi	☐ çok başım dertte hissediyorum	☐ başım dertte hissediyorum	☐ başım dertte hissetmiyorum
16. Birşeylerin beni	☐ çok rahatsız ettiğini hissediyorum	☐ rahatsız ettiğini hissediyorum	☐ rahatsız ettiğini hissetmiyorum
17. Kendimi	☐ çok keyifli hissediyorum	☐ keyifli hissediyorum	☐ keyifli hissetmiyorum
18. Kendimi	☐ çok dehşete kapılmış hissediyorum	☐ dehşete kapılmış hissediyorum	☐ dehşete kapılmış hissetmiyorum
19. Kafamda	☐ herşeyi çok karmakarışık hissediyorum	☐ herşeyi karmakarışık hissediyorum	☐ herşeyi karmakarışık hissetmiyorum
20. Kendimi	☐ çok neşeli hissediyorum	☐ neşeli hissediyorum	☐ neşeli hissetmiyorum

Nasıl Hissediyorum Anketi

Kızların ve erkeklerin kendilerini anlattıkları bazı cümleler aşağıda verilmiştir. Her cümleyi okuyun ve hangisinin sizin için en doğru olduğuna karar verin. '**Hemen hemen hiç**' mi , '**bazen**' mi yoksa '**sık sık**' mı. Daha sonra **sizi en doğru anlatan ifadenin önündeki kutucuğa (x) işareti koyun.** Yanlış ya da doğru cevap diye bir şey yok. Herhangi bir cümle üzerinde fazla zaman geçirmeyin. **Genellikle** nasıl hissettiğinizi en iyi anlatan ifadeyi seçmeyi unutmayın.

Yanlış yapacağım diye endişelenirim	☐ hemen hemen hiç	☐ bazen	☐ sık sık
Ağlayacak gibi olurum	☐ hemen hemen hiç	☐ bazen	☐ sık sık
Kendimi mutsuz hissedirim	☐ hemen hemen hiç	☐ bazen	☐ sık sık
Karar vermekte güçlük çekerim	☐ hemen hemen hiç	☐ bazen	☐ sık sık
Sorunlarımla yüz yüze gelmek bana zor gelir	☐ hemen hemen hiç	☐ bazen	☐ sık sık
Çok fazla endişelenirim	☐ hemen hemen hiç	☐ bazen	☐ sık sık
Evde sınırlarım bozulur	☐ hemen hemen hiç	☐ bazen	☐ sık sık
Utangacım	☐ hemen hemen hiç	☐ bazen	☐ sık sık
Sıkıntılıyım	☐ hemen hemen hiç	☐ bazen	☐ sık sık
Aklımdan engelleyemediğim önemsiz düşünceler geçer ve beni rahatsız eder	☐ hemen hemen hiç	☐ bazen	☐ sık sık
Okul beni endişelendirir	☐ hemen hemen hiç	☐ bazen	☐ sık sık
Ne yapacağıma karar vermekte zorluk çekerim	☐ hemen hemen hiç	☐ bazen	☐ sık sık
Kalbimin hızlı hızlı çarptığını farkedirim	☐ hemen hemen hiç	☐ bazen	☐ sık sık
Nedenini bilmediğim korkularım var	☐ hemen hemen hiç	☐ bazen	☐ sık sık
Annem ve babam için endişelenirim	☐ hemen hemen hiç	☐ bazen	☐ sık sık
Ellerim terler	☐ hemen hemen hiç	☐ bazen	☐ sık sık
Kötü birşeyler olacak diye endişelenirim	☐ hemen hemen hiç	☐ bazen	☐ sık sık
Geceleri uykuya dalmakta güçlük çekerim	☐ hemen hemen hiç	☐ bazen	☐ sık sık
Karnımda bir rahatsızlık hissedirim	☐ hemen hemen hiç	☐ bazen	☐ sık sık
Başkalarının benim hakkımda ne düşündükleri beni endişelendirir	☐ hemen hemen hiç	☐ bazen	☐ sık sık

EK – 6 Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği

Ek 1: Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği (AHETÖ)

ANNEM					BABAM			
HİÇ Böyle Davranmaz	ARADA SİRADA Böyle Davranır	ÇOĞU ZAMAN Böyle Davranır	HEP BÖYLE Davranır		HİÇ Böyle Davranmaz	ARADA SİRADA Böyle Davranır	ÇOĞU ZAMAN Böyle Davranır	HEP BÖYLE Davranır
(1)	(2)	(3)	(4)	1- Her gün giyeceğim kıyafetleri seçmek isterdi.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	2- Ne zaman üzgün olsam ısrarla “neyin var” diye sorardı.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	3- Arkadaşlarımla oyun oynarken oyunumuza müdahale etmeden duramazdı.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	4- Akşam eve geldiğimde ilk sorulan genellikle okul hayatım ile ilgili olurdu.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	5- Dünyanın ve çevremizin kötü insanlarla dolu olduğuna inanırdı.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	6-Okula başladığım günlerde saatlerce okul dışında veya evin önünde beni beklerdi.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	7- Suratımın asık olmasına hiç katlanamazdı.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	8- Sınav sonuçlarımla açıklanacağı zamanı sabırsızlıkla beklerdi.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	9- Çok sık nasihat ederdi.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	10- Benim özel bir hayatım olabileceğini kabul etmek istemezdi.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	11- Okul notları için benden daha çok o kaygılanırdı.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	12- Yüz kızartıcı bir davranışta bulunmamam konusunda çok nasihat ederdi.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	13- Parkta ve sokakta gezerken asla elimi bırakmak istemezdi.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	14- Duygularımı her zaman merak ederdi.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	15- Öğretmenim ile çok sık görüşmek isterdi.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	16- Kötü huy ve alışkanlıklar edinmemden çok korkardı.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	17-Bana yemek yedirmek için arkamdan koştururdu.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	18- Çantamın içini ve ceplerimi sık sık kurcalamaktan hoşlanırdı.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	19- Karşı cinsten bir arkadaşımın olması ihtimali onu endişelendirirdi.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	20- Okul ödevlerim için benden çok o çaba gösterirdi.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	21- Mükemmel bir insan olmamı isterdi.	(1)	(2)	(3)	(4)

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı: Saadet Lapsekili Uysal

Doğum Tarihi: 10.06.1993

Doğum Yeri: Merkez/Çanakkale

E-posta: saadetlapsekili@gmail.com

Eğitim Durumu

2017-2020 - İstanbul Aydın Üniversitesi Psikoloji Yüksek Lisans

2011-2015 - İstanbul Aydın Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Lisans

2010-2011 - Çanakkale Ali Haydar Önder Anadolu Lisesi

2007-2010 - Ezine Anadolu Lisesi

1999-2007 - Ezine Gazi Müfredat İlköğretim Okulu

İş Deneyimi

2015- - - Çanakkale Özel Doğa Koleji – Anasınıfı ve İlkokul Psikolojik Danışmanı